

Projekt nr 11

z dnia 24 maja 2023 r.

Zatwierdzony przez Burmistrza Stronia Śląskiego

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ STRONIA ŚLĄSKIEGO**

z dnia 31 maja 2023 r.

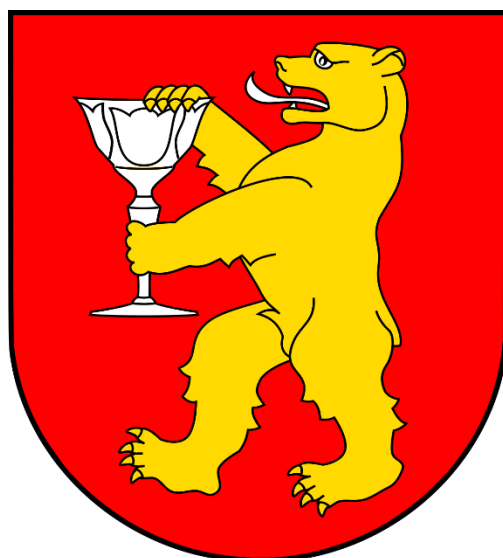
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033.

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami), **Rada Miejska Stronia Śląskiego uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

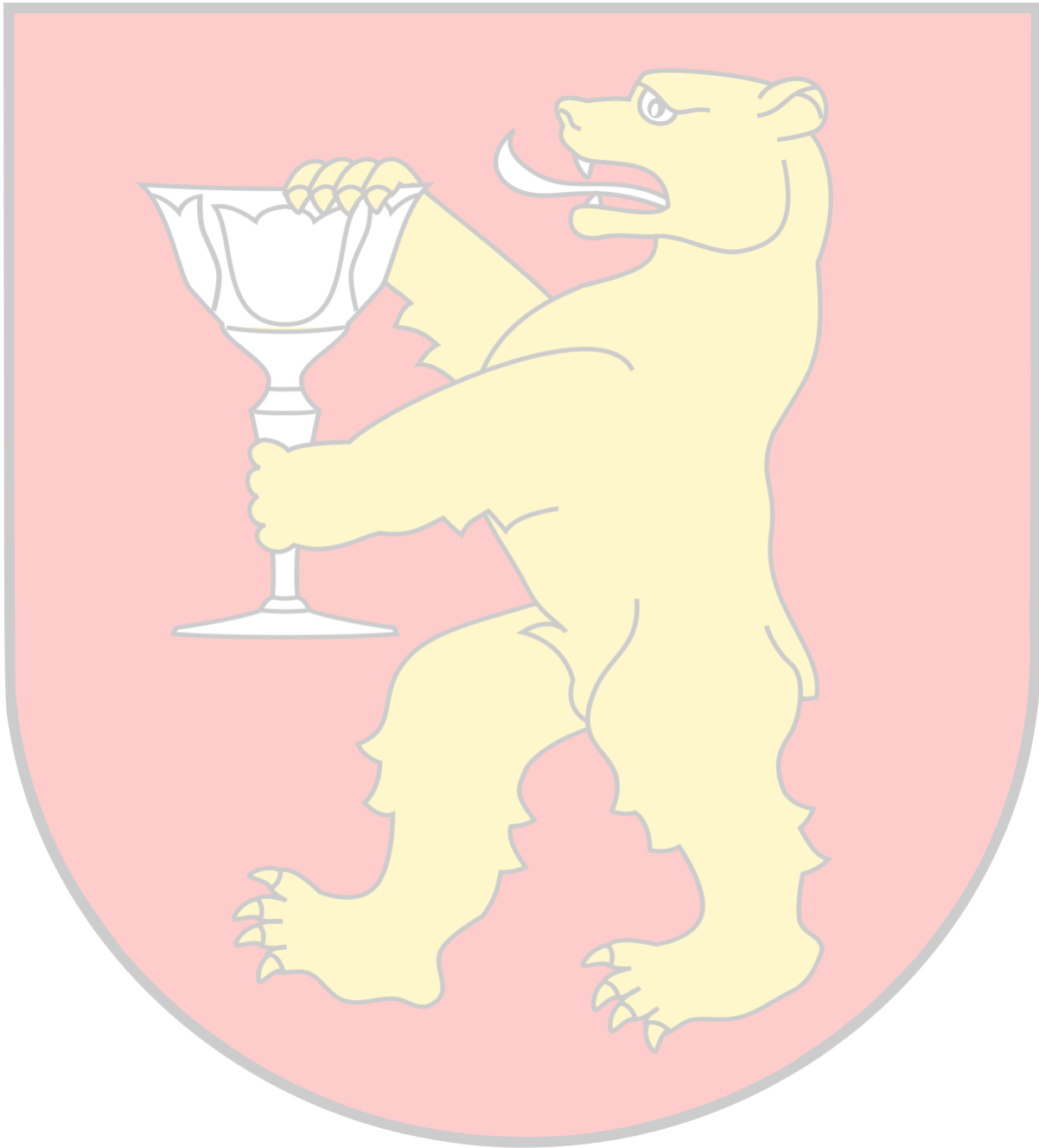
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Strategia Rozwoju Gminy
Stronie Śląskie
na lata 2023-2033

Opracowanie:

Urząd Miejski w Stroniu Śląskim

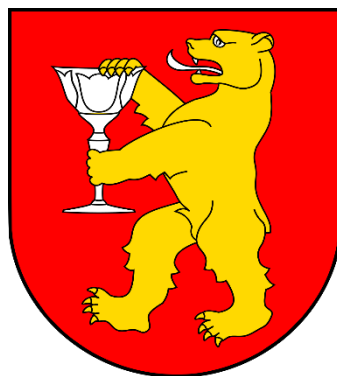
we współpracy z **Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju** oraz **Krajowym Instytutem Jakości**.

Zespół autorski opracowania:

- Iwona Nowacka – Z-ca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Marta Łaniewska – Starsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego
- Małgorzata Damięcka – Młodsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego
- Karol Mieczkin – Specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego

Strategię Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 opracowano w oparciu o materiały źródłowe referatów Urzędu Miejskiego oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2021 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

 **KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY STRONIE ŚLĄSKIE.....	9
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	10
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	13
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	17
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	21
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	21
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	22
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	25
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY STRONIE ŚLĄSKIE	27
1. Misja i wizja	28
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	29
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Stronie Śląskie.....	40
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.....	42
5. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	49
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	55
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	58
ZAŁĄCZNIKI	61
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Stronie Śląskie	61
Załącznik 2: Wzór ankiety	115
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna.....	120

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2033 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Stronie Śląskie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

W prace nad niniejszą Strategią zaangażowani byli również reprezentanci władzy lokalnej i gminnych jednostek organizacyjnych, którzy wspólnie stworzyli Zespół ds. Opracowania Strategii:

- Lech Kawecki – Przewodniczący ZWS,
- Tomasz Olszewski – Zastępca Przewodniczącego ZWS,
- Kamila Borowska - Sekretarz ZWS,
- Grażyna Konopka – Członek ZWS,
- Lech Sadowski – Członek ZWS,
- Aleksandra Zawiaślak – Członek ZWS,
- Monika Rakoczy – Członek ZWS,
- Łukasz Wójcik – Członek ZWS,
- Jakub Chilicki – Członek ZWS,
- Małgorzata Lech – Członek ZWS,
- Celina Chęć - Drańczuk – Członek ZWS,
- Monika Ostrowska – Członek ZWS,
- Krzysztof Irzyński – Członek ZWS,
- Renata Nowak – Członek ZWS,
- Krzysztof Bugajski - Członek ZWS,
- Sylwia Janukowicz - Członek ZWS,
- Krystyna Łyczkowska - Członek ZWS,
- Gabriela Janiszewska - Członek ZWS.
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- Przedstawiciele przedsiębiorców z obszaru Gminy Stronie Śląskie,

Dodatkowo wspierali ich eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Iwona Nowacka – Z-ca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Marta Łaniewska – Starsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego
- Małgorzata Damięcka – Młodsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego
- Karol Mieczkin – Specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego

Prace nad Strategią rozpoczęto w maju 2022 roku, kiedy to Rada Miejska Stronia Śląskiego przyjęła uchwałę nr LI/333/22 z dnia 31 maja 2022 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, a następnie przeprowadzono warsztaty strategiczne z przedstawicielami władzy lokalnej i gminnych jednostek organizacyjnych:

- 1) Warsztat pierwszy, dotyczący diagnozy potencjału Gminy, określenia jej mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, który odbył się 25 października 2022 roku,
- 2) Warsztat drugi, dotyczący opracowania misji, wizji, celów i działań strategicznych, który odbył się w dniu 26 października 2022 roku.

Warsztaty przeprowadzone zostały metodą *design thinking* polegającym na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i rozwój innowacji. Podczas warsztatów uczestnicy dyskutowali na temat edukacji, ochrony środowiska, społeczności, zdrowia, gospodarki, promocji, turystyki, kultury, infrastruktury, komunikacji, bezpieczeństwa – z punktu widzenia różnych grup społecznych (rodziców, młodzieży, seniorów, przedsiębiorców, rolników, inwestorów, turystów, pracowników Gminy). Podczas pracy w grupach zdefiniowano obszary problemowe, wskazano mocne strony Gminy oraz szanse na jej rozwój. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, z których wynikają cele strategiczne. Te z kolei zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów.

Jednocześnie, w celu poznania opinii mieszkańców na temat rozwoju Gminy Stronie Śląskie, w dniach od 10 maja do 10 lipca 2022 roku przeprowadzono badanie ankietowe, którego wyniki pozwoliły na pogłębienie diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 został przygotowany zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzenia badań ankietowych i warsztatów strategicznych. Następnie projekt dokumentu poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Dolnośląskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378).

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej, nieaktualnej Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie, obowiązującej do 2022 roku. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac nad Strategią:

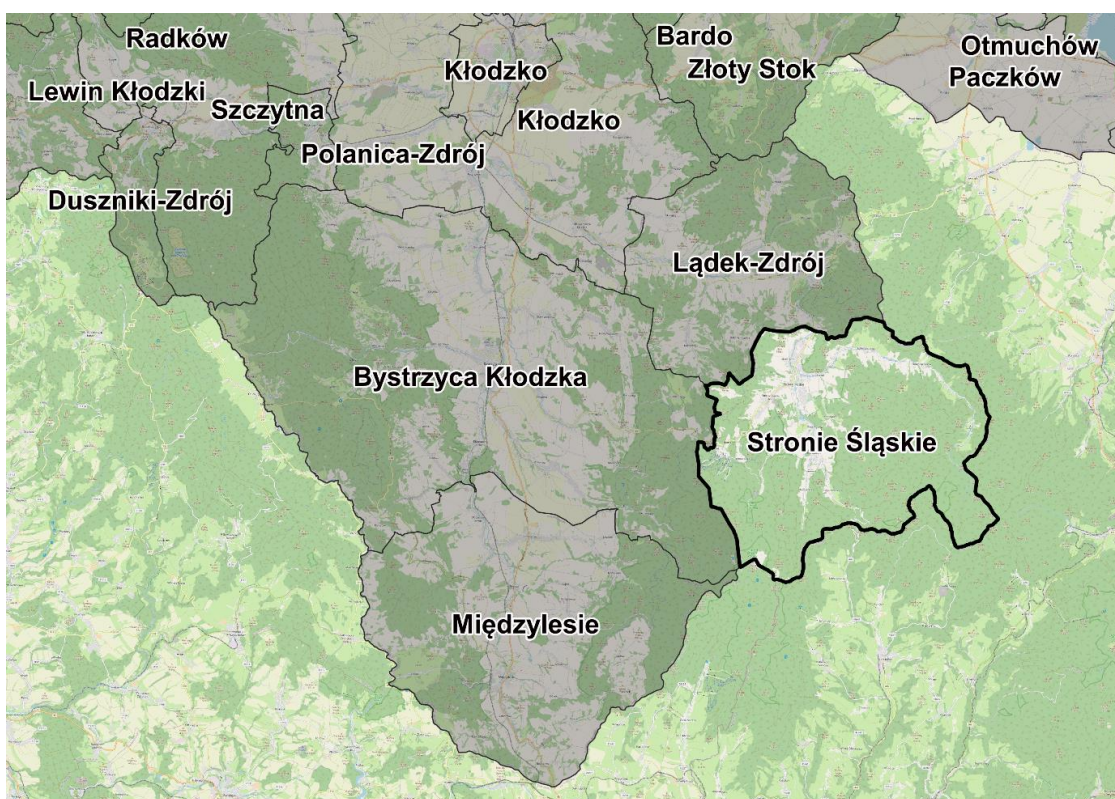

**CZĘŚĆ I:
STAN I WYZWANIA ROZWOJU
GMINY STRONIE ŚLĄSKIE**

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Stronie Śląskie jest miejsko-wiejską jednostką samorządu terytorialnego, położoną w Sudetach Wschodnich, w południowo-wschodniej części powiatu kłodzkiego w województwie dolnośląskim. Jest to gmina graniczna, sąsiadująca z Republiką Czeską, a od strony polskiej z gminami: Lądek Zdrój, Międzyzlesie oraz Bystrzyca Kłodzka. Transgraniczne położenie Gminy, wraz z funkcjonującym drogowym przejściem granicznym w miejscowości Nowa Morawa stanowi jeden z potencjałów rozwojowych, mogących wpłynąć na zwiększenie ruchu turystycznego i wymiany gospodarczej.

Rycina 1 Położenie Gminy Stronie Śląskie na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Miasto Stronie Śląskie, będące siedzibą Gminy i znajdujące się w jej północnej części, jest oddalone o około 24 km od Bystrzycy Kłodzkiej, około 30 km od Kłodzka, oraz około 120 km od Wrocławia. Przebiegająca przez Stronie Śląskie droga wojewódzka nr 392, pozwala na dojazd autem do Bystrzycy Kłodzkiej w około 30 minut, do Kłodzka w około 35 minut i do Wrocławia w około 2 godziny. Peryferyjne położenie względem ośrodka wojewódzkiego i głównych szlaków transportowych stanowi dla mieszkańców utrudnienie w dostępie do wysoko wyspecjalizowanych usług.

Na terenie Gminy, oprócz Miasta Stronie Śląskie, zlokalizowanych jest 14 wsi (Bielice, Bolesławów, Goszów, Janowa Góra, Kamienica, Kletno, Młynowiec, Nowa Morawa, Nowy Gierałtów, Sienna, Stara Morawa, Stary Gierałtów, Strachocin i Stronie Śląskie), oraz 4 przysiółki (Rogózka,

Klecienko, Nowa Biela i Popków). Oprócz wspomnianej wcześniej drogi wojewódzkiej, sieć transportowa na terenie Gminy składa się z dróg powiatowych, gminnych oraz leśnych, a także obecnie nieczynnej linii kolejowej nr 322. Obsługę komunikacyjną części Gminy zapewniają Koleje Dolnośląskie (poprzez autobusową komunikację zastępczą), PKS w Kłodzku oraz prywatni przewoźnicy, jednak nie zapewniają oni obsługi wszystkich miejscowości. Aby zaspokoić potrzeby komunikacyjne mieszkańców, w szczególności wsi oddalonych od Stronia Śląskiego, konieczna jest organizacja transportu zbiorowego na terenie Gminy.

Podstawowe potrzeby mieszkańców Gminy w zakresie usług, turystyki, lecznictwa specjalistycznego oraz mieszkalnictwa zapewnia przede wszystkim Miasto Stronie Śląskie, a pozostałe miejscowości utrzymują się głównie z rolnictwa, leśnictwa, drobnego przetwórstwa i obsługi funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej. Struktura funkcjonalna Gminy uległa znacznym przekształceniom w ciągu ostatnich 20 lat, kiedy to Gmina utraciła swój charakter przemysłowy, przekształcając się w gminę turystyczną. Na jej terenie powstały ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, hotele itp. Na terenie gminy funkcjonują wyciągi narciarskie: w Siennej Ośrodek Górski „Czarna Góra”, w Kamienicy Stacja Narciarska „Kamienica”, w Nowym Gierałtowie i Bielicach. Potencjał rekreacyjny Gminy ma charakter całoroczny, realizowany przede wszystkim poprzez narciarstwo alpejskie i biegowe w sezonie zimowym, oraz turystykę pieszą i rowerową w sezonie letnim.

Znaczną część Gminy pokrywają lasy, stanowiące aż 75,20% powierzchni, natomiast udział użytków rolnych wynosi 19,30%. Tereny rolnicze w znacznym stopniu ograniczone są ukształtowaniem terenu, jak i jakością gleb występujących na terenach górskich. Tereny górskie z głębokimi dolinami rzek i potoków, znacznymi spadkami terenu, jak i wysokimi sumami opadów stwarzają również zagrożenie powodziowe, które w Gminie ograniczono poprzez budowę zbiornika przeciwpowodziowego na rzece Morawce, stanowiącej jeden z dopływów głównego ciek w Gminie – Białej Łądeckiej, jednak szczególnie w związku ze zmianami klimatycznymi konieczne będą dodatkowe działania adaptacyjne oparte na retencji, przeciwdziałające zarówno skutkom deszczy nawalnych, jak i okresów suszy.

Większość terenów Gminy jest również objęte formami ochrony przyrody. W celu ochrony utworzono Śnieżnicki Park Krajobrazowy, rezerваты: Jaskinia Niedźwiedzia, Nowa Morawa, puszcza Śnieżnej Białki oraz Śnieżnik Kłodzki, a także obszary Natura 2000: Biała Łądecka, Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika, Góry Złote, oraz Pasma Krowiarki. Dodatkowo ochroną podjęto stanowisko dokumentacyjne pn. Sztolnia nr 18 w podziemnej trasie Turystyczno-Edukacyjnej w Starej Kopalni Uranu w Kletnie, użytki ekologiczne „Rogóżka” i „Biała Marianna”, a także pomniki przyrody – lipy drobnolistne w Stroniu Śląskim. Tak duży udział terenów chronionych podnosi złożoność wszelkich procesów inwestycyjnych, które muszą spełniać surowsze kryteria oddziaływania na środowisko, a niektóre typy inwestycji mogą zostać całkowicie zabronione.

Oprócz walorów przyrodniczych, na terenie Gminy znajduje się szereg obiektów dziedzictwa kulturowego. Do obiektów zabytkowych zaliczają się kościoły z przełomu XVII i XVIII wieku: Kościół parafialny św. Józefa w Bolesławowie, Kościół parafialny pw. św. Maternusa i MB Królowej

Polski w Stroniu Śląskim, ruina kościoła cmentarnego pw. św. Jana Nepomucena w Janowej Górze. Oprócz obiektów sakralnych do zabytków należą także obiekty mieszkalne i kultury przemysłowej, takie jak Wapiennik w Starej Morawie z XIX wieku, służący do wypalania wapienia wydobywanego z kamieniołomu, „Strońskie lochy”, będące podziemiami składowymi z XIX wieku, czy Kopalnia Uranu w Kletnie, działająca w latach 1948-1953. Należy zaznaczyć, że kopalnia jest całkowicie bezpieczna pod względem promieniowania radioaktywnego. Łącznie ponad 300 obiektów w granicach Gminy znajduje się w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Stanowią one wzbogacenie oferty turystycznej i rekreacyjnej o turystykę kulturową, dzięki czemu Gmina może przyciągnąć odwiedzających o różnych preferencjach spędzania wolnego czasu.

W zakresie polityki przestrzennej, Gmina Stronie Śląskie posiada Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałą nr XXXVII.292/13 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 25 listopada 2013 roku. Oprócz Studium, Gmina aktywnie kształtuje swoją politykę przestrzenną poprzez uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które aktualnie pokrywają niemal cały jej obszar, z wyłączeniem terenów leśnych Skarbu Państwa i niewielkiego obszaru w obrębie Bielice. Takie pokrycie planami miejscowymi sprawia, że zbędne jest wydawanie decyzji o warunkach zabudowy, i pozwala na skuteczniejsze utrzymanie i kształtowanie ładu przestrzennego Gminy.

Rada Miejska Stronia Śląskiego przyjęła również uchwałą nr LVI/372/18 z dnia 14 września 2018 roku Program Rewitalizacji Gminy Stronie Śląskie, wyznaczający obszary zdegradowane i rewitalizacji obejmujące ul. Zieloną, Kościuszki i Morawka, stanowiące 0,27% powierzchni gminy i obejmujące 1 823 mieszkańców (24,88% ogółu ludności). Program ma na celu aktywizację lokalnej społeczności, rozwój przedsiębiorczości i poprawę stanu infrastruktury. Przyjęcie Programu Rewitalizacji pozwala na systemowe rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych na obszarach Gminy, na których występuje ich największe natężenie.

Na kształtowanie sytuacji przestrzennej Gminy mają wpływ także dokumenty planistyczne szczebla regionalnego. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Gmina Stronie Śląskie została włączona jako składowa: gmin w granicach przygranicznego obszaru funkcjonalnego, gmin w granicach obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, gmin w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, obszarów ograniczonego użytkowania oraz kolejowych terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, gmin w których zlokalizowane są udokumentowane niezagospodarowane złoża kopalin o znaczeniu krajowym i regionalnym. Dokument ten zawiera także postulat wspierania rozwoju sieci teleinformatycznych i zabezpieczenia lokalizacji suchych zbiorników retencyjnych. Wpisanie Gminy w szereg obszarów funkcjonalnych stwarza szansę na pozyskanie dodatkowych środków i współpracę między samorządami w ramach projektów subregionalnych.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2021 roku w Gminie Stronie Śląskie funkcjonowało 859 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 4,5% podmiotów w całym powiecie kłodzkim. Od roku 2017 liczba ta wzrosła o 98, co było 4 najlepszym wynikiem wśród wszystkich gmin powiatu. W celu lepszego porównania między jednostkami samorządowymi z różniącymi się rozmiarami populacji, można wykorzystać wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W badanym okresie od 2017 roku, pomimo corocznego wzrostu, w Gminie Stronie Śląskie wskaźnik ten był niższy niż w powiecie i województwie. W 2021 roku wzrósł on ze 109 do 117, co było wartością o 7 niższą niż w powiecie i o 26 mniejszą niż w województwie. Pokazuje to, że pomimo dotychczasowego wzrostu aktywności gospodarczej, Gmina wciąż posiada możliwości do wykorzystania potencjału w sferze przedsiębiorczości.

W całym badanym okresie liczba rejestrowanych rocznie podmiotów w Gminie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Ponad 97% zarejestrowanych przedsiębiorstw stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające poniżej 9 osób. Jest to najpopularniejsza forma działalności w Polsce, głównie reprezentowana przez jednoosobowe działalności gospodarcze, cechujące się łatwością założenia i niskimi kosztami funkcjonowania, jednak o ograniczonym potencjale rozwojowym. W całym badanym okresie od 2017 roku liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw systematycznie spadała, poza nieznacznym wzrostem w roku 2021, który mógł być spowodowany pandemią koronawirusa SARS-CoV-2.

Dominującymi działalnościami według sekcji i działów PKD 2007 na terenie Gminy w 2021 roku, były te związane z handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (17%), działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (15%), budownictwem (13%), oraz działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości (11%). Na terenie Gminy nie było zarejestrowanych żadnych podmiotów zajmujących się górnictwem i wydobywaniem, a także organizacji i zespołów eksterytorialnych. Taka struktura działalności świadczy o ukierunkowaniu lokalnej gospodarki na usługi, w tym turystykę, co z jednej strony zmniejsza oddziaływanie na środowisko, jednak czyni bardziej podatnym na zmiany koniunktury gospodarczej.

Rynek pracy w Gminie kształtuje się mniej korzystnie od średniej dla powiatu oraz województwa. Jakkolwiek w latach 2016-2018 liczba bezrobotnych spadała, to od 2018 do 2020 roku bezrobocie wzrosło z poziomu 6,5% do 7,9% i było o około 1 punkt procentowy wyższe niż w powiecie kłodzkim i około 3 punkty procentowe wyższe niż w województwie dolnośląskim. Zarówno w powiecie, jak i województwie w roku 2020 odnotowano wzrost bezrobocia, prawdopodobnie powiązany z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2, to dość gwałtowny spadek liczby zatrudnionych w Gminie miał miejsce już w 2019 roku. Poza tym jednostkowym przypadkiem,

dynamika bezrobocia w Gminie odzwierciedla dynamikę obserwowaną w powiecie i województwie. Wyższe wartości bezrobocia mogą świadczyć o braku możliwości podjęcia zatrudnienia na terenie gminy, czy w gminach ościennych.

Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego istotną rolę pełnią powiązania transportowe. Gmina Stronie Śląskie jest oddalona od głównych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym i krajowym. Takie peryferyjne położenie nie sprzyja lokalizacji transportochłonnych rodzajów działalności.

Na sieć drogową Gminy składa się droga wojewódzka nr 392, drogi powiatowe o łącznej długości 37 km, drogi gminne o długości 46 km i pozostałe liczące 20 km. Najwięcej ulic sklasyfikowano jako będące w stanie dobrym (28%), następnie bardzo dobrym (26%), dostatecznym (23%) i złym (21%). Najwięcej ulic w złym stanie znajduje się na terenach wiejskich Gminy. W latach 2016-2021 wydatki Gminy w dziale transport i łączność wahały się w przedziale 1-3 mln złotych, ze średnią wartością roczną wynoszącą 1 910 812,57 zł. Gmina podejmuje działania na rzecz poprawy stanu infrastruktury drogowej, zarówno w zakresie remontów nawierzchni, chodników, budowy miejsc postojowych, czy oświetlenia. Inwestycje te wpływają na poprawę bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg.

Na terenie Gminy jednostką odpowiedzialną za dystrybucję wody i odprowadzanie ścieków jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Strachocinie. Na potrzeby zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy eksploatowane są 2 ujęcia wody wraz ze stacjami jej uzdatniania, zlokalizowane w miejscowościach Nowa Morawa i Stara Morawa. Woda następnie jest dostarczana 34,7 km sieci wodociągowych przesyłowych i rozdzielczych przy wykorzystaniu 2 pompowni. Odprowadzanie ścieków odbywa się poprzez liczącą 78,5 km sieć kanalizacji sanitarnej, obsługiwanej przez 7 lokalnych pompowni ścieków i oczyszczalnię znajdującą się Strachocinie. Dostęp do sieci wodociągowej w 2020 roku miało 80,2% mieszkańców Gminy, co było wynikiem niższym niż średnia dla powiatu (86,0%) i województwa (95%). Z kolei stopień skanalizowania na poziomie 75,4% był wyższy od średniej dla powiatu (65,8%), i nieznacznie niższym od średniej dla województwa (77,2%). Gmina planuje szereg inwestycji mających na celu poprawę dostępności do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, nie są jednak planowane inwestycje w zakresie zwiększenia przepustowości oczyszczalni ścieków, która spełnia potrzeby Gminy.

W zakresie infrastruktury gazowej, Gmina obsługiwana jest przez Narodowego Operatora Systemu Dystrybucyjnego Gazu – Polską Spółkę Gazownictwa z oddziałem we Wrocławiu. Sieć przesyłowa i rozdzielcza liczy około 18,5 km gazociągu, docierając do 61,8% mieszkańców, co było wynikiem lepszym niż średnia dla powiatu (55,5%) i nieco niższym od średniej dla województwa (62,6).

Biorąc pod uwagę trudne warunki terenowe dla budowy sieci przesyłowych w terenach górskich, wskaźniki dla Gminy można uznać za wysokie.

Ukształtowanie terenu wpływa także na dostępność do sieci Internet, do którego dostępu nie mają mieszkańcy miejscowości: Kletno, Kamienica, Nowa Morawa i górnej części Bielicy, gdzie

duże różnice wysokości utrudniają przyłączenie do sieci. Pomimo tego większość mieszkańców Gminy posiada dostęp do Internetu, a w samym mieście Stronie Śląskie dostępny jest Internet szerokopasmowy obsługiwany poprzez sieć światłowodową.

Zarządzaniem systemem gospodarki odpadami na terenie Gminy zajmuje się P.H.U. Komunalnik Sp. z o.o., z siedzibą we Wrocławiu. Funkcjonuje także jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), zlokalizowany w Strachocinie. Od roku 2018 liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami wzrosła z 5 377 do 5 422 w 2021 r. W tym samym okresie znacząco wzrósł udział odpadów segregowanych z 26% do 48%, jednak również o ponad 30% zwiększyła się ilość zebranych odpadów na mieszkańca, świadczące o ogólnym wzroście produkowanych przez społeczeństwo odpadów, zwiększając łączną ilość zebranych odpadów komunalnych z 2 922,88 Mg do 3 945,06 Mg. Recyklingowi poddano w 2021 roku jedynie 12,4% odpadów.

Gmina podejmuje szereg działań w celu podniesienia efektywności energetycznej i ochrony środowiska. W ramach programu „Ziemia Kłodzka – Czyste Powietrze” dofinansowywana jest wymiana nieefektywnych kotłów zasilanych paliwem stałym, na nowoczesne źródła ciepła, a także termomodernizacja budynków. Modernizowane są także obiekty gminne oraz przygotowywane projekty z zakresu odnawialnych źródeł energii, takie jak instalacje fotowoltaiczne do 99,9kW oraz do 10kW na Sali sportowej Zespołu Szkół Samorządowych. Planowane jest także zastąpienie 816 tradycyjnych opraw i źródeł światła energooszczędnymi odpowiednikami. Na terenie Gminy zlokalizowany jest także czujnik pomiaru jakości powietrza, pozwalający na monitoring stanu aktualnego i efektywności podejmowanych działań. Projekty z zakresu efektywności energetycznej i ochrony środowiska pozwalają na obniżenie kosztów dla Gminy, mieszkańców i przedsiębiorstw, chroniąc zasoby przyrodnicze i podnosząc jakość środowiska, a co za tym idzie życia.

Od roku 2016 dochody Gminy wzrosły z 38,8 mln zł do 47,2 mln zł w 2021 r. W przeliczeniu na mieszkańca, oprócz wspomnianego roku 2016, dochody Gminy kształtowały się na poziomie niższym od średniej dla powiatu i województwa. Po nieznacznym spadku w 2020 roku, dochody na mieszkańca w Gminie osiągnęły poziom 4 331,91 zł, w powiecie kłodzkim 5 448,39, a w województwie dolnośląskim 6 461,10 zł.

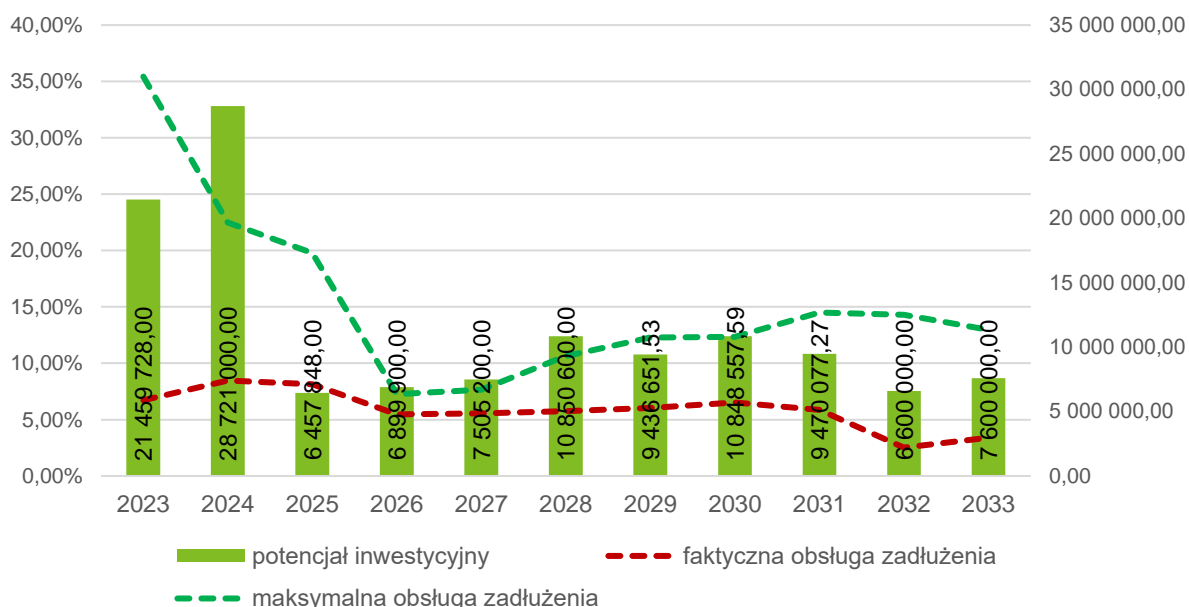
Budżet Gminy od roku 2016 wykazuje tendencję wzrostową w zakresie wydatków bieżących, które uległy zwiększeniu z 23 mln zł do 48 mln zł, od 2018 roku przekraczając dochody ogółem. W 2018 deficyt miał największą wartość i wyniósł około 6 mln zł, jednak w następnych latach ulegał systematycznemu zmniejszeniu. Wieloletnie deficyty budżetowe negatywnie wpływają na poziom nadwyżki operacyjnej, stanowiącej dodatnią różnicę między dochodami a wydatkami bieżącymi, jak i kwoty długu.

Dochody Gminy, poza rokiem 2016, kiedy udział dochodów własnych zwiększył się do 57%, charakteryzowały się w miarę stabilną strukturą. W roku 2021 odnotowano spadek udziału w podatkach centralnych do 11% ogółu dochodów i subwencji do 15%. W tym samym udział dotacji wzrósł do 41%, a dochody własne bez PIT i CIT stanowiły 33%. W zakresie dochodów własnych

największą kwotę osiągnęły dochody z tytułu udziału w podatku PIT, które od 2020 roku przewyższyły dochody z podatku od nieruchomości, i w 2021 roku wyniosły 5,2 mln zł. W tym samym roku dochody z podatku od nieruchomości były równe 4,5 mln zł. W latach 2020-2021 odnotowano znaczny wzrost dochodów z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych, z poziomu 0,4 mln zł do 0,9 mln zł.

W przypadku wydatków, największy udział przypadają w działach oświata i wychowanie (średnio 23% w latach 2016-2021), rodzina oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (po 17%) i administracja publiczna (10%). Udział wydatków inwestycyjnych Gminy Stronie Śląskie do 2018 roku przewyższał wartości dla powiatu i województwa, kiedy osiągnął najwyższą wartość 35,5% i był związany z realizacją dużych inwestycji, takich jak budowa Sali gimnastycznej (3 mln zł), przebudowa drogi w Strachocinie (0,7 mln zł), czy modernizacja pomostu cumowniczego w Starej Morawie (0,6 mln zł). Od 2019 roku wydatki inwestycyjne Gminy zmalały i ich udział osiągnął w 2020 roku wartość porównywalną do powiatu i województwa na poziomie 14,6%.

Do roku 2033 potencjał inwestycyjny Gminy, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji po pokryciu bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy, wyniesie około 125,8 mln zł. 28,7 mln zł przeznaczone będzie na inwestycje zaplanowane w 2024 r., z czego 20 mln zł zarezerwowano na utworzenie podziemnej trasy turystycznej w Jaskini Niedźwiedziej pn. Partie Mastodonta. Zgodnie z prognozą od 2026 roku wartość obsługi zadłużenia zbliży się do maksymalnej wartości, co w przypadku nagłej zmiany sytuacji finansowej Gminy może zagrozić dyscyplinie finansów publicznych.

Rycina 2 Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr LXII/381/22 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stronie Śląskie.

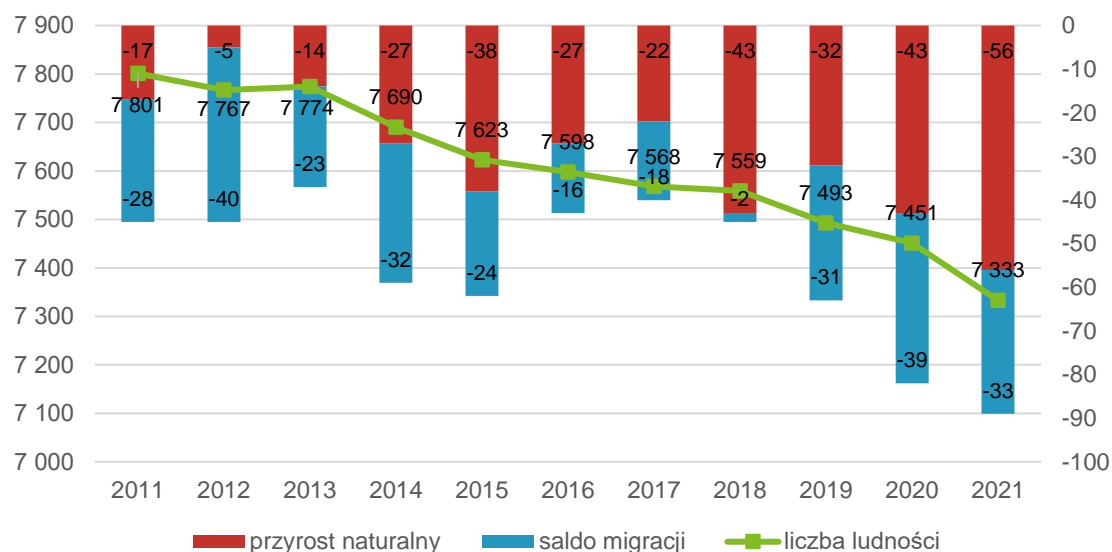
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, Gminę Stronie Śląskie w 2021 roku zamieszkiwały 7 333 osoby, co stanowiło 5% ludności powiatu kłodzkiego. Gęstość zaludnienia Gminy na poziomie 50 os./km² kształtowała się na poziomie zbliżonym do większości gmin powiatu, gdzie największymi wartościami charakteryzowały się przede wszystkim miasta: Kłodzko (1046 os./km²), Nowa Ruda (574 os./km²) i Polanica-Zdrój (355 os./km²), a najmniejszymi gminy: Międzyzylesie i Lewin Kłodzki (37 os./km²).

W latach 2017-2021 w całym powiecie kłodzkim odnotowano spadek liczby ludności. W tym okresie populacja Gminy Stronie Śląskie zmalała o 235 osób, co przekłada się na dynamikę zmian na poziomie 99,2%, co jest wynikiem korzystniejszym niż średnia 90,0% dla całego powiatu. Gmina Stronie Śląskie charakteryzuje się ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców, na poziomie -7,56. W powiecie jest to drugi najlepszy wskaźnik, ustępujący jedynie Lewinowi Kłodzkiemu (-3,11). Jest to jednak wartość poniżej średniej wojewódzkiej, wynoszącej -5,52. Podobnie kształtują się porównania dynamiki zmian tego wskaźnika, gdzie jedynie Lewin Kłodzki osiągnął dodatnią zmianę (0,78), natomiast Gmina Stronie Śląskie z wartością -1,16 najbardziej spośród pozostałych gmin zbliżyła się do średniej wojewódzkiej (-1,07). Mniej korzystnie przedstawia się saldo migracji. Gmina Stronie Śląskie odnotowała jeden z największych odpływów ludności i z wartością -4,50 na 1000 mieszkańców, osiągnęła wynik lepszy jedynie od Międzyzylesia i Lewina Kłodzkiego (-5,20) oraz Miasta Nowa Ruda (-5,10). Jedynie Kłodzko i Szczytna odnotowały dodatnie saldo migracji, jednak nie przekroczyły średniej dla województwa, wynoszącej 1,20. Równie niekorzystnie dla Gminy Stronie Śląskie przedstawia się dynamika tego wskaźnika. Od 2017 roku uległ on pogorszeniu o -0,53 co było wynikiem lepszym jedynie od Miasta Nowa Ruda (-0,70), Łądko-Zdroju (-0,75) i Lewina Kłodzkiego (-1,83). Wskaźniki te pokazują, że przed Gminą Stronie Śląskie stoją wyzwania związane zarówno z zatrzymaniem obecnych, jak i przyciągnięciem nowych mieszkańców, poprzez zapewnienie dostępu do usług i rozwój przedsiębiorczości, a także działania z zakresu polityki prorodzinnej.

Zmiany struktury wiekowej ludności Gminy Stronie Śląskie odzwierciedlają ogólnokrajowe tendencje, gdzie obserwuje się wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym i spadek osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. W Gminie Stronie Śląskie, w okresie od roku 2017 do 2021, liczba osób starszych wzrosła z 1 772 do 1 970, natomiast liczba dzieci i młodzieży zmniejszyła się z 1 062 do 1 001, a osób w wieku produkcyjnym z 4 734 do 4 362. Jakkolwiek w roku 2017 udział osób w wieku 24-35 lat kształtował się podobnie w Gminie, powiecie i województwie (15,03-15,15%), to ze względu na korzystniejszą, aczkolwiek spadkową dynamikę, w 2021 roku Gmina Stronie Śląskie wypadła korzystniej osiągając wynik 13,70%, w porównaniu do 13,58% w powiecie i 12,91% w województwie. Jednocześnie Gmina charakteryzuje się nieznacznie szybszym tempem wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym i z 27,40% w 2017 roku wskaźnik ten wzrósł do 33,10% w 2021 r. Dla porównania, w przypadku powiatu był to wzrost z 28,20% do 33,80%, a w województwie z 26,00% do 33,10%. Starzenie się społeczeństwa wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na usługi społeczne skierowane do seniorów,

które można rozwijać m.in. wspierając przedsiębiorczość w ramach *sliver economy* (gospodarki senioralnej).

Rycina 3 Zmiany ludności w Gminie Stronie Śląskie w latach 2011-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Stronie Śląskie funkcjonują dwa przedszkola: Przedszkole Miejskie im. Jana Pawła II w Stroniu Śląskim i Przedszkole niepubliczne „Bajlandia” z/s w Bolesławowie. Do przedszkola Miejskiego uczęszcza 171 dzieci (średnia wielkość grupy wynosi 24 osoby), natomiast z placówki niepublicznej korzysta 36 dzieci (średnia wielkość grupy 18 osób). Dodatkowo w Przedszkolu Miejskim im. Jana Pawła II w Stroniu Śląskim utworzony został publiczny żłobek, dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki, zapewniający 30 miejsc. Jako że liczba zapisanych dzieci jest równa liczbie miejsc, może to oznaczać konieczność zwiększenia możliwości placówki. Udział dzieci objętych opieką przedszkolną w Gminie sukcesywnie spadał w latach 2017-2020 z 70% do 64%, jednak w 2021 roku znów osiągnął wartość 68%.

W zakresie edukacji, na terenie Gminy Stronie Śląskie funkcjonuje Zespół Szkół Samorządowych w Stroniu Śląskim, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte oraz powierzone przez Powiat Kłodzki Technikum. Do Szkoły Podstawowej w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 445 uczniów, natomiast do Technikum 69 osób na kierunkach technik hotelarstwa i technik żywienia. Łączna liczba klas na wszystkich poziomach nauczania wyniosła 28, ze średnią wielkością klasy około 18 osób. Zespół Szkół obsługiwany był przez 65 etatów nauczycielskich. Po roku 2019 można jednak zaobserwować spadek liczby uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Stronie Śląskie, których w 2021 roku było już tylko 469, natomiast nieprzerwanie od 2017 roku wrasta liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (wzrost z 53 w 2017 r. do 146 w 2021 r.). Związane jest to m.in. z poszukiwaniem oferty kształcenia bardziej odpowiadającej indywidualnym potrzebom uczniów, sugerując konieczność jej rozwoju na terenie Gminy. Ogólny stan bazy dydaktycznej jest oceniany jako zadowalający. Placówki wyposażono w komputery, projektory multimedialne, szafki

dla każdego ucznia oraz system monitoringu. W obu placówkach zlokalizowane są sale gimnastyczne (przy szkole podstawowej wymagająca remontu), świetlice a także parkingi dla kadry nauczycielskiej i rodziców. Szkoły nie posiadają jednak pracowni językowych, co może być przyczyną gorszych wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w porównaniu do województwa (56% do 66%). Niższe wyniki zostały również uzyskane z matematyki (38% do 45%), natomiast z języka polskiego kształtowały się na zbliżonym poziomie (57-58%). W obu szkołach organizowane są różnorodne projekty, warsztaty i zajęcia pozalekcyjne. Podejmowane są także działania nakierowane na kształcenie uczniów zdolnych i mających problemy w nauce. W roku 2021 przyznano 32 stypendia dla osób szczególnie uzdolnionych. Po ukończeniu szkoły podstawowej głównymi kierunkami dojazdu do szkół średnich uczniów Gminy Stronie Śląskie są: Kłodzko, Bystrzyca Kłodzka i Łądek-Zdrój. Wyzwaniem dla rozwoju szkolnictwa w Gminie jest niskie pokrycie wydatków subwencją oświatową. W roku 2021 było to jedynie 46%, co oznacza, że pozostałą kwotę wydatków Gmina musi pokrywać z dochodów własnych.

Zadania z zakresu kultury na terenie Gminy realizuje Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury. Jego siedziba zlokalizowana jest w zaadaptowanym budynku dawnego dworca kolejowego w Stroniu Śląskim. Na terenie placówki znajduje się scena, sala widowiskowa (kino), oraz pomieszczenia warsztatowe i biurowe. Centrum zajmuje się organizacją imprez, warsztatów, wystaw fotograficznych i malarskich, a także promuje młode talenty aktorskie oraz muzyczne. W ramach struktury Centrum, działa również Biblioteka Miejska w Stroniu Śląskim, popularyzująca czytelnictwo i kulturę poprzez wypożyczanie księgozbiorów i organizację wydarzeń o charakterze czytelnickim i plastycznym. W 2020 roku dzięki środkom pozyskanym z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020, utworzono na terenie Gminy Klub „Senior+”, przeciwdziałający marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów, poprzez promowanie różnych form aktywności wśród tej grupy mieszkańców.

Na terenie Gminy Stronie Śląskie odbywa się szereg unikalnych na tle regionu wydarzeń kulturalnych: Dni Stronia Śląskiego, Maraton Narciarski „ULTRABIEL”, „Strońska Drezyniada”, „Jagodzisko”, „Grzybomania” i „Stacja Literatura”. Wydarzenia te oparte są o wykorzystanie walorów przyrodniczych i dziedzictwa historycznego Gminy, przyczyniając się do wzmocnienia jej identyfikacji i marki w tych zakresach. Cele promocyjne od 2021 roku wspiera także gminna mascotka – Miś Stronistów.

Gmina posiada rozbudowaną bazę sportową i rekreacyjną, administrowaną przez Stroński Park Aktywności Sp. z o.o. W administracji spółki znajduje się kryty basen, hala sportowa, siłownia, zespół odnowy biologicznej, kręgielnia, hotel Stronie, Jaskinia Niedźwiedzia, kompleks Sportowo-Rekreacyjny w Stroniu Śląskim oraz Zalew w Starej Morawie. Działalność w obszarze sportu prowadzi również Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury i Zespół Szkół Samorządowych. Bazę rekreacyjno-sportową uzupełniają place zabaw w Stroniu Śląskim i siłownie zewnętrzna w miejscowościach: Stronie Śląskie, Stary Gierałtów, Stara Morawa i Strachocin. Rozbudowana baza rekreacyjna i sportowa umożliwi aktywne spędzanie czasu przez cały rok, zarówno dla mieszkańców, jak i turystów, których różnorodność form aktywności może dodatkowo zachęcić do pobytu, czy ponownych odwiedzin.

Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku, której działaniami priorytetowymi jest dążenie do wyeliminowania spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych, problemu włamań, kradzieży i niszczenia mienia. Na terenie Gminy działa także Oddział Miejsko-Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, zrzeszający jednostki w Stroniu Śląskim, Starym Gierałtowie i Bolesławowie.

Gmina Stronie Śląskie posiada aktywny sektor organizacji pozarządowych. W 2021 roku na jej terenie działalność prowadziły 22 organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, a oprócz tego szereg inicjatywnych grup nieformalnych, takich jak Koła Gospodyń Wiejskich w Stroniu Wsi, Kamienicy, Starej Morawie i Kletnie oraz Strońska Grupa Rowerowa. Pod względem liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, Gmina Stronie Śląskie z wynikiem 4,50 wyprzedzała zarówno powiat (4,27), jak i województwo (4,45). Gmina współpracuje z sektorem pozarządowym na podstawie przyjętego przez Radę Miejską Programu Współpracy, a kolejnym przejawem współpracy Gminy z mieszkańcami jest powołana w 2019 roku Rada Seniorów, reprezentująca potrzeby i interesy osób starszych. W Gminie nie funkcjonuje jednak Rada Młodzieżowa, która dodatkowo mogłaby włączyć osoby młode w życie społeczne Gminy i pozwoliłaby na lepszą identyfikację i zaadresowanie ich potrzeb.

Gmina Stronie Śląskie charakteryzuje się niską dostępnością do usług medycznych. Najbliższy oddział Zespołu Opieki Zdrowotnej znajduje się w Kłodzku, a miejsce stacjonowania zespołu ratownictwa medycznego w Łądku-Zdroju, co powoduje wydłużenie czasów interwencji medycznych, zwiększając zagrożenie zdrowia i życia. Jest to również sytuacja niekorzystna mając na uwadze starzenie się społeczności Gminy.

Głównym podmiotem świadczącym usługi społeczne na terenie Gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Stroniu Śląskim. W 2021 roku pomocą objęte było 95 rodzin (193 osoby). Najczęstszymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej były: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i alkoholizm. Biorąc pod uwagę liczbę beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. Osób, Gmina Stronie Śląskie w całym rozpatrywanym okresie od 2016 roku, uzyskiwała wynik niższy niż średnia dla powiatu i województwa. W 2021 roku wskaźnik ten wyniósł dla Stronia Śląskiego 215, w powiecie kłodzkim 412, a województwie dolnośląskim 303.

Adresując problemy społeczne, Gmina realizuje działania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Gmina prowadzi także gospodarkę zasobem mieszkaniowym, będąc w posiadaniu 120 mieszkań komunalnych i 68 socjalnych. Od 2020 roku liczba mieszkań socjalnych nie uległa zmianie, natomiast zasób mieszkań komunalnych zmniejszył się o 17 lokali. W tym samym czasie liczba oczekujących na mieszkanie socjalne wzrosła z 35 do 43, co wskazuje na konieczność zaadresowania braków w komunalnym zasobie mieszkaniowym, np. poprzez tworzenie mieszkań chronionych.

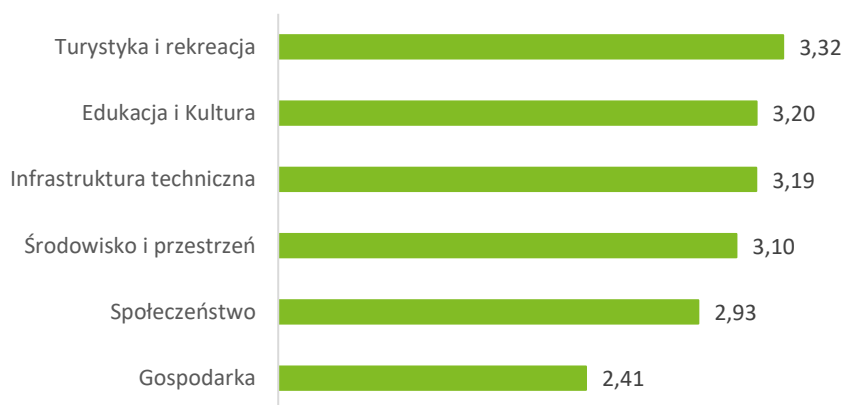
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Stronie Śląskie przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach od 10 maja do 10 lipca 2022 roku.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 152 ankiety. Większą część respondentów stanowili mężczyźni (55,3%). Pod względem wieku ankietowanych, największą grupę stanowiły osoby w przedziale 36-45 lat (31,6%), a następnie 46-55 lat (26,3%) i 26-35 lat (21,7%). Ponad połowę respondentów (57,2%) stanowiły osoby pracujące, a 21,1% zadeklarowało status przedsiębiorcy. Wśród ankietowanych 62,4% stanowili mieszkańcy Miasta Stronie Śląskie. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Stronie Śląskie w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie turystyki i rekreacji (średnia ocena wynosiła 3,32), z kolei najgorzej gospodarkę (średnia ocena wynosiła 2,41). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,93 do 3,20. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 3,03 (nieco powyżej oceny średniej).

Rycina 4 Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w poszczególnych obszarach. Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,42). Porównywalnie źle oceniono funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy, który uzyskał ocenę 1,47. Uzyskanie średniej oceny poniżej 2 wska-

zuje, że mieszkańcy mają w stosunku do tych elementów złą i bardzo złą opinię. Pozostałe najgorzej oceniane elementy uzyskały wyniki między 2 i 3, z czego stan dróg w gminie, z wartością 2,72 najbardziej zbliżył się do oceny średniej.

Tabela 1 Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Społeczeństwo	Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy	Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
Infrastruktura techniczna	Jakość sieci kanalizacyjnej	Stan dróg w Gminie
Turystyka i rekreacja	Atrakcyjność turystyczna Gminy	Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży
Edukacja i kultura	Działalność domu kultury i biblioteki	Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Najlepiej ocenianymi przez mieszkańców aspektami, które uzyskały większość opinii dobrych i bardzo dobrych, zostały walory środowiska przyrodniczego, ze średnią oceną 4,41 oraz atrakcyjność turystyczna Gminy, oceniona na 4,38. Bardzo zbliżone oceny uzyskały jakość opieki żłobkowej (3,55), atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy i jakość sieci kanalizacyjnej (oba elementy ocenione na 3,54). Działalność domu kultury i biblioteki zbliżyła się do oceny dobrej, uzyskując średni wynik 3,86.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa transportu zbiorowego na terenie Gminy (81 odpowiedzi), następnie poprawa dostępu do usług medycznych (76), poprawa infrastruktury drogowej, obejmującej zarówno drogi jak i chodniki (63), wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru i biomasy (57) oraz poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie Gminy (54).

Jako najmniej priorytetowe mieszkańcy wskazali zwiększenie dostępności przedszkoli (2), budowę i modernizację świetlic wiejskich (6) oraz aktywizację osób starszych, rozwój kultury i poprawę bezpieczeństwa publicznego (po 8 wskazań).

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Najczęściej mieszkańcy wskazywali Śnieżnik wraz z wieżą widokową, walory przyrodniczo-krajobrazowe, góry, czyste środowisko i powietrze, rozbudowaną ofertę turystyczną i atrakcje – stoki narciarskie, Jaskinię Niedźwiedzią, kopalnię uranu, a także zrównoważony rozwój i ekologię.

Rycina 5 Główne priorytety rozwoju Gminy Stronie Śląskie według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

WIZYTÓWKA GMINY STRONIE ŚLĄSKIE WEDŁUG MIESZKAŃCÓW

Śnieżnik i wieża widokowa

Walory przyrodniczo-krajobrazowe,
góry, czyste środowisko i powietrze

Rozbudowana oferta turystyczna i atrakcje –
stoki narciarskie, Jaskinia Niedźwiedzia, kopalnia uranu

Zrównoważony rozwój i ekologia

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców wskazują, że kluczowe dla rozwoju i wymagające interwencji obszary to:

- 1) USŁUGI SPOŁECZNE,
- 2) INFRASTRUKTURA TECHNICZNA,
- 3) OCHRONA ŚRODOWISKA,
- 4) GOSPODARKA.

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w Gminie jest rozwój usług społecznych, wśród których kluczowym zagadnieniem jest rozwój transportu zbiorowego na terenie Gminy oraz poprawa dostępu do usług medycznych. Istotny jest także rozwój infrastruktury technicznej obejmujący poprawę infrastruktury drogowej, obejmującej zarówno drogi jak i chodniki, rozbudowę ścieżek pieszo-rowerowych i zwiększenie dostępu do Internetu. Mieszkańcy dużą wagę nadają środowisku przyrodniczemu, które uznają za jeden z kluczowych zasobów Gminy, i które chcieliby chronić poprzez zapewnienie wsparcia dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną i poprawę funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie Gminy,, natomiast w sferze gospodarczej, mieszkańcy wskazali na konieczność rozwoju przedsiębiorczości, w tym ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej i dalszego rozwoju turystyki, co przyczyniłoby się do zmniejszenia bezrobocia.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- 1) wnioski z opisu charakterystyki Gminy;
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
- 3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 10 maja do 10 lipca 2022 roku;
- 4) warsztatów strategicznych, które odbyły się w dniach 25-26 października 2022 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Stronie Śląskie przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> wysokie walory przyrodnicze (bliskość gór, lasów) różnorodność form ochrony przyrody rozbudowana infrastruktura turystyczna i sportowa różnorodność oferty turystycznej, umożliwiająca na całoroczną obsługę turystów rozwinięta baza noclegowa (pensjonaty, agroturystyka) dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (wodociągowa, energetyczna, teletechniczna) całkowite pokrycie obszaru Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wykwalfikowana kadra w jednostkach organizacyjnych Gminy duża aktywność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działania rewitalizacyjne w ramach Programu Rewitalizacji działania w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii i podniesienia efektywności energetycznej Gminy (instalacje fotowoltaiczne, modernizacja oświetlenia, termomodernizacje) szeroka oferta kulturalna dla dzieci, młodzieży i seniorów działanie Rady Seniorów dostęp do żłobka, przedszkoli i szkół na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none"> niekorzystne położenie komunikacyjne (w oddaleniu od większych miast i szlaków komunikacyjnych) nieczynna linia kolejowa brak komunikacji zbiorowej na terenie całej Gminy niewiele dużych zakładów pracy zwiększająca się ilość produkowanych odpadów na mieszkańca niewystarczająca edukacja ekologiczna brak możliwości przetwarzania odpadów na terenie Gminy utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i transportu medycznego zmniejszanie się liczby lokali komunalnych niewielka dostępność mieszkań na rynku wtórnym wyniki egzaminów państwowych niższe od średniej powiatowej brak pracowni językowych w szkołach brak ochrony krajobrazu pod kątem estetyki reklam większe ograniczenia inwestycyjne niż po czeskiej stronie granicy, zmniejszające konkurencyjność Gminy brak Rady Młodzieżowej ograniczona oferta edukacji ponadpodstawowej brak dostępu do Internetu najwyższej położonych miejscowości brak wyraźnie wykształconego przestrzennie centrum funkcjonalnego i społecznego w Gminie brak współpracy między przedsiębiorcami na terenie Gminy

SZANSE

- poprawa dostępności transportowej poprzez budowę drogi S8 w regionie, modernizację drogi wojewódzkiej 392 i reaktywację linii kolejowej 322
- duża liczba turystów odwiedzających Gminę
- trendy w prowadzeniu aktywnego trybu życia (bieganie, wycieczki pieszo-rowerowe)
- zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii
- duże zainteresowanie mieszkańców odnawialnymi źródłami energii
- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (program „Czyste powietrze”) i wymianę pieców
- dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji
- dofinansowania zewnętrzne związane z rozszerzeniem oferty dla najmłodszych i seniorów (programy „Maluch+”, „Senior+”)
- rozwój współpracy transgranicznej z sąsiednimi regionami Republiki Czeskiej, w zakresie turystyki i ochrony środowiska
- wysokie zainteresowanie inwestorów zewnętrznych
- rozwój mieszkalnictwa w ramach Programu Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych
- kontynuacja działań rewitalizacyjnych
- zwiększenie rozpoznawalności i wzmocnienie marki Gminy, jako Stronie pod Śnieżnikiem
- rozwój turystyki gastronomicznej poprzez promocję produktów lokalnych

ZAGROŻENIA

- spadek liczby mieszkańców (ujemny przyrost naturalny i saldo migracji)
- starzejące się społeczeństwo
- wyczerpywanie się terenów dostępnych pod zabudowę
- zaostrzenie form ochrony przyrody utrudniające realizację inwestycji
- zmiany klimatyczne powodujące ryzyko wystąpienia pożarów, suszy i powodzi
- zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi
- zmniejszanie stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową
- zmniejszenie udziału w podatkach centralnych przy zwiększeniu zadań Gminy
- monofunkcyjność Gminy zwiększająca podatność na wahania koniunktury gospodarczej
- osłabienie koniunktury gospodarczej, zmniejszające ruch turystyczny i zwiększające koszty życia
- zwiększenie kosztów energii
- trudności w pozyskaniu środków zewnętrznych na realizację inwestycji
- mała aktywność inwestycyjna lokalnych właścicieli nieruchomości
- spadek aktywności społecznej mieszkańców (mniejsza frekwencja na zebraniach sołeckich)
- dodatkowe obciążenie infrastruktury społecznej w związku z kryzysami migracyjnymi, wywołanymi sytuacją geopolityczną

CZĘŚĆ II:
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU
GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą. Zwrócono uwagę zarówno na atuty, jak i obszary wymagające poprawy. W procesie tworzenia i realizacji Strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy ukazujące kierunek, w jakim dąży samorząd.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania: Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem? Uwzględniając przyjęte założenia, sformułowano misję Gminy Stronie Śląskie, która brzmi:

**Stronie Śląskie pod Śnieżnikiem –
Poczuj wolność i luz w miejscu wyjątkowym, w którym czujesz się jak w domu
i zawsze jesteś po właściwej STRONIE gór!**

Z kolei wizja to obraz przyszłości, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Ukazuje Gminę Stronie Śląskie perspektywie strategicznej – w 2033 roku. Jest to obraz Gminy będący efektem zrealizowanych przyjętych działań i osiągniętych zamierzonych przez samorząd celów.

WIZJA GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

Gmina Stronie Śląskie w 2033 roku jest miejscem atrakcyjnym do życia, pracy i wypoczynku, łączącym historię i tradycję z nowoczesnością. Gmina rozwija się w sposób zrównoważony i szanując zasoby przyrodnicze zapewnia wysoką jakość życia społecznego i gospodarczego, poprzez wspieranie aktywności społeczności lokalnej, przedsiębiorców i inwestorów, oraz dobre skomunikowanie z regionem, krajem i zagranicą. Jest to gmina proekologiczna z wykształconą silną marką.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Stronie Śląskie, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

CEL I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska

CEL II: Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego

CEL III: Oferta usług społecznych atrakcyjna dla wszystkich pokoleń

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CEL I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska	CEL II: Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego	CEL III: Oferta usług społecznych atrakcyjna dla wszystkich pokoleń
<p>1.1. Poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni</p> <p>1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej</p> <p>1.3. Rozwój infrastruktury technicznej</p> <p>1.4. Ochrona lokalnych zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>2.1. Wzrost rozpoznawalności Gminy i wzmocnienie jej marki</p> <p>2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej</p> <p>2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej</p>	<p>3.1. Zwiększenie dostępności do usług medycznych</p> <p>3.2. Poprawa warunków edukacji i opieki nad dziećmi</p> <p>3.3. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu</p> <p>3.4. Wsparcie dla seniorów</p>

Cele strategiczne Gminy Stronie Śląskie odwzorowują obszary rozwojowe w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne zagospodarowanie przestrzeni oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY I: INTEGRACJA PRZESTRZENNA GMINY RACJONALNIE WYKORZYSTUJĄCA ZASOBY ŚRODOWISKA

- 1.1. Poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni
- 1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej
- 1.3. Rozwój infrastruktury technicznej
- 1.4. Ochrona lokalnych zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu

Jakość zagospodarowania przestrzeni bezpośrednio przekłada się na efektywność funkcjonowania Gminy i jest jednym z kluczowych czynników determinujących jakość życia mieszkańców, możliwości rozwoju gospodarczego, wizerunek Gminy, oraz przepływy ludności, towarów i informacji. W tym celu polityka przestrzenna powinna mieć spójny charakter i uwzględniać zarówno aktualne uwarunkowania, jak i przyszłe potrzeby i wyzwania stojące przed Gminą. Dlatego też istotnym kierunkiem działania będzie aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, oraz planów miejscowych. Jako że Gmina Stronie Śląskie dąży do rozwoju opartego o istniejący, znaczny potencjał przyrodniczy, wskazane jest podjęcie działań mających na celu ochronę krajobrazu. Działania te pozwolą m.in. na uporządkowanie estetyki reklam przestrzennych. Ponieważ w toku badań społecznych, mieszkańcy zwracali uwagę na brak jednoznacznie wykształconego funkcjonalnie i przestrzennie centrum miasta w postaci rynku czy deptaka, powinny zostać podjęte działania planistyczne pozwalające na wytyczenie tego typu centralnego miejsca integracji społeczności Gminy. Kolejnym istotnym zadaniem będzie podjęcie współpracy z właścicielami obecnie nieużytkowanych nieruchomości, w celu ich zagospodarowania, co nie tylko podniesie estetykę przestrzeni, ale również poprawi dostępność powierzchni użytkowej lokali, która w warunkach geograficznych Gminy może zostać zwiększona głównie przez racjonalizację zagospodarowania.

Peryferyjne położenie Gminy względem regionalnej i krajowej sieci szlaków transportowych wymaga podjęcia działań we współpracy z sąsiednimi samorządami, powiatem i województwem, w celu rozbudowy sieci połączeń drogowych, w tym dróg powiatowych, wojewódzkich, jak i wspólne działania na rzecz budowy odcinka drogi ekspresowej S8 w regionie. Istotnym kierunkiem działań będzie także reaktywacja linii kolejowej 322, pozwalającej na lepsze skomunikowanie z regionem z wykorzystaniem ekologicznych środków transportu. Transport niskoemisyjny powinien być także rozwijany w innych gałęziach transportu, a dla poprawy dostępności do usług lokalnych, na terenie Gminy należy rozwinąć system komunikacji publicznej. Modernizacja i rozwój sieci chodników i dróg rowerowych, również poprawi dostępność wewnętrzną, jak i zwiększy bezpieczeństwo wszystkich użytkowników dróg.

Położenie Gminy w obszarze Sudetów Wschodnich stanowi wyzwanie dla rozwoju infrastruktury technicznej, ze względu na znaczne nachylenia terenu i różnice wysokości. Gmina w dalszym ciągu będzie rozwijać sieć wodociągową i kanalizacyjną, poprawiając komfort życia mieszkańców. Powinny zostać także podjęte działania na rzecz przyłączenia najwyżej położonych

miejsowości do sieci Internet, aby zapobiec cyfrowemu wykluczeniu ich mieszkańców. Starzejące się elementy infrastruktury będą na bieżąco modernizowane, aby zapewnić ich bezawaryjną pracę.

Gmina Stronie Śląskie w szczególnym stopniu związana jest ze środowiskiem przyrodniczym, objętym w znacznej części formami ochrony. Dla zachowania wysokiej jakości środowiska planuje się rozwój energetyki opartej o odnawialne źródła energii, co pozwoli nie tylko poprawić jakość powietrza, ale także uniezależni Gminę energetycznie i pozwoli na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Kluczowym elementem tych działań będzie wykorzystanie lokalnych zasobów geotermalnych. Gmina podejmie także działania w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców i racjonalnej gospodarki odpadami, w celu zmniejszenia ich produkcji. Jako że ze strony natury, w szczególności w obliczu postępujących zmian klimatycznych, płyną także zagrożenia, Gmina będzie współpracować z partnerami instytucjonalnymi w celu zwiększenia retencji wód opadowych. Pozwoli to zarówno na redukcję zagrożenia powodziowego, ze strony szybko wzbierających potoków górskich, jak i zachowa więcej zasobów wodnych do wykorzystania w okresach suchych.

CEL STRATEGICZNY I: INTEGRACJA PRZESTRZENNA GMINY RACJONALNIE WYKORZYSTUJĄCA ZASOBY ŚRODOWISKA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego, 2. Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 3. Wdrożenie zasad sytuowania tablic i urządzeń reklamowych na terenie Gminy, 4. Współpraca z właścicielami nieużytkowanych nieruchomości na rzecz ich zagospodarowania, 5. Wykształcenie przestrzenno-funkcjonalnego centrum miasta we współpracy z urbanistami, 6. Racjonalizacja wykorzystania przestrzeni, 7. Informowanie mieszkańców i ich aktywizacja w zakresie opracowywania dokumentów planistycznych, 8. Promowanie wśród inwestorów rozwiązań architektonicznych, typowych dla lokalnych tradycji budowlanych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie funkcjonalności przestrzeni, - uspojnienie polityki przestrzennej, - rozwój zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego, - podniesienie estetyki krajobrazu, - uporządkowane zasady dotyczące tablic i urządzeń reklamowych, - poprawa dostępności powierzchni użytkowych, - podniesienie jakości przestrzeni publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - status aktualizacji Studium (T/N), - liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.), - powierzchnia Gminy objęta zaktualizowanymi planami miejscowymi (%), - liczba zagospodarowanych pustostanów (szt.), - powierzchnia zagospodarowanych pustostanów (m²),
1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca międzysamorządowa na rzecz wsparcia budowy drogi S8, 2. Wspieranie działań na rzecz reaktywacji linii kolejowej 322, 3. Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych i Wojewódzkich na rzecz modernizacji i rozwoju dróg na terenie Gminy, 4. Modernizacja i rozwój sieci dróg gminnych, 5. Utworzenie gminnej sieci komunikacji zbiorowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa skomunikowania Gminy z pozostałymi ośrodkami regionu, - zwiększenie dostępności transportowej wewnętrznej, - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, - skrócenie czasów dojazdów, - zmniejszenie wykorzystania indywidualnego transportu samochodowego na rzecz transportu zbiorowego, rowerowego i pieszego, 	<ul style="list-style-type: none"> - długość wybudowanej drogi S8 w powiecie (km), - liczba dziennych kursów pociągów na linii kolejowej nr 322 (szt.), - długość nowych i zmodernizowanych dróg powiatowych i wojewódzkich na terenie Gminy (km), - długość zmodernizowanych i nowych dróg gminnych (km), - długość sieci komunikacji gminnej (km),

	<ul style="list-style-type: none"> 6. Rozwój elektromobilności, 7. Rozwój i modernizacja chodników i dróg dla rowerów, 		<ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów transportu niskoemisyjnego (szt.), - długość zmodernizowanych chodników i dróg rowerowych (km), - długość wybudowanych chodników i dróg rowerowych (km),
1.3. Rozwój infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> 1. Rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, 2. Poprawa dostępności do sieci Internet najwyższej położonych miejscowości, 3. Modernizacja starzejących się elementów infrastruktury technicznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości życia poprzez zapewnienie dostępu do infrastruktury podstawowej, - zwiększenie bezpieczeństwa infrastruktury, - zmniejszenie wykluczenia cyfrowego 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych (szt.), - długość wybudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (km), - współczynnik zwodociągowania i skanalizowania Gminy (%), - liczba gospodarstw z dostępem do sieci Internet (szt.), - średnia prędkość Internetu w Gminie (Mb/s), - długość zmodernizowanych sieci technicznych (km)
1.4. Ochrona lokalnych zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii, 2. Wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne, 3. Rozwój energetyki geotermalnej, 4. Współpraca z PGW Wody Polskie i Lasami Państwowymi na rzecz poprawy retencji wód opadowych, w szczególności poprzez projekty mikroretencji 5. Współpraca z PGW Wody Polskie w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, 6. Racjonalne gospodarowanie odpadami w celu zmniejszenia ich wytwarzania i wdrażanie idei gospodarki o obiegu zamkniętym, 7. Edukacja ekologiczna mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie niezależności energetycznej, - spadek wykorzystania paliw kopalnych, - poprawa jakości powietrza, - zmniejszenie kosztów energii, - przeciwdziałanie ryzyku powodziowemu, - zwiększenie wykorzystania dostępnych zasobów wodnych, - podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, - zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> - moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii (kW), - roczna produkcja energii ze źródeł odnawialnych (kW/h), - liczba budynków z niskoemisyjnymi źródłami ciepła (szt.), - liczba dni z przekroczeniem stężenia zanieczyszczeń powietrza: PM10, PM2,5, NO₂, SO₂, O₃, - liczba obiektów retencyjnych (szt.), - pojemność obiektów retencyjnych (m³), - ilość wytwarzanych odpadów na mieszkańca (kg), - liczba akcji uświadamiających w zakresie edukacji ekologicznej (szt.)

CEL STRATEGICZNY II: WYKORZYSTANIE LOKALNYCH POTENCJAŁÓW DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO

- 2.1. Wzrost rozpoznawalności Gminy i wzmocnienie jej marki
- 2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej
- 2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej

Gmina Stronie Śląskie w znacznym stopniu opiera swój rozwój gospodarczy o turystykę. W celu przyciągnięcia jak największej liczby odwiedzających, kluczowa jest rozpoznawalność Gminy i siła jej marki. Gmina planuje budować swoją markę jako Stronie pod Śnieżnikiem, co pozwoli na lepszą identyfikację jej położenia geograficznego. Działania promocyjne będą skoordynowane w ramach strategii promocji, nad której opracowaniem i wdrożeniem będzie czuwał specjalnie powołany do tego celu zespół, a ich realizacja będzie wykorzystywała możliwości płynące z udziału w krajowych i międzynarodowych targach branżowych, oraz pozyskania środków zewnętrznych.

Działania na rzecz pobudzenia gospodarki przenikają się z wcześniej opisanymi celami przestrzennymi, jako że wyznaczenie stref specjalizacji gospodarczej na poziomie dokumentów planistycznych pozwoli na zabezpieczenie terenów pod inwestycje, a wykreowanie centrum funkcjonalno-przestrzennego pobudzi koncentrację usług w jego sąsiedztwie. Dla wzmocnienia konkurencyjności gospodarki utworzona zostanie platforma integrująca lokalnych przedsiębiorców, umożliwiającą na wzajemną promocję i korzystanie z oferowanych produktów i usług. Oferowane będzie także doradztwo w zakresie pozyskania dodatkowych środków na rozwój przedsiębiorstw. Promowana będzie również sama przedsiębiorczość oraz tworzone będą zachęty dla rejestracji działalności gospodarczych na terenie Gminy. Dodatkowo będą podnoszone kompetencje lokalnej siły roboczej, dostosowując je do współczesnych wymogów i potrzeb rynku. Jako że większą część terenów Gminy stanowią obszary chronione, a dostępność gruntów pod zabudowę jest niewielka, szansą na dywersyfikację lokalnej gospodarki jest przyciągnięcie firm usługowych oraz tzw. „cyfrowych nomadów”, oferujących usługi zdalne i niezależnych od lokalizacji miejsca działalności.

Atrakcyjność turystyczna Gminy będzie podnoszona bezpośrednio poprzez dalszy rozwój bazy i zaplecza turystycznego, oraz oferty skierowanej do różnych grup odbiorców, w tym turystów kulturowych, ekoturystów, miłośników aktywnego wypoczynku. Potencjał kulturowy ulegnie zwiększeniu za sprawą rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym zagospodarowania obiektów dawnej huty szkła, będącej świadectwem przemysłowej historii Gminy.

CEL STRATEGICZNY II: WYKORZYSTANIE LOKALNYCH POTENCJAŁÓW DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Wzrost rozpoznawalności Gminy i wzmocnienie jej marki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie i wdrożenie strategii promocji Gminy, 2. Powołanie zespołu ds. promocji, 3. Wzmocnienie rozpoznawalności geograficznej Gminy jako Stronie pod Śnieżnikiem, 4. Współpraca na rzecz pozyskania środków na działania promocyjne, 5. Udział w krajowych i międzynarodowych targach turystycznych i gospodarczych, 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększona skuteczność skoordynowanych działań promocyjnych, - zwiększona rozpoznawalność Gminy jako Stronie pod Śnieżnikiem, - większa znajomość oferty Gminy w kraju i za granicą 	<ul style="list-style-type: none"> - opracowana strategia promocji (T/N), - pozyskane środki na promocję (zł), - liczba targów z reprezentacją Gminy (szt.), - liczba zrealizowanych akcji promocyjnych (szt.)
2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczenie strefy centralnej miasta jako miejsca integracji gospodarczej, 2. Wyznaczenie na poziomie planów miejscowych stref specjalizacji aktywności gospodarczej, 3. Stworzenie platformy integrującej lokalnych przedsiębiorców, 4. Promowanie przedsiębiorczości we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu, 5. Stworzenie systemu zachęt do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, 6. Organizacja warsztatów i szkoleń podnoszących kwalifikacje i umożliwiających nabycie nowych umiejętności przez mieszkańców, 7. Kształtowanie wizerunku Gminy jako atrakcyjnego miejsca lokalizacji dla działalności świadczących usługi zdalne i „cyfrowych nomadów”, 8. Podniesienie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw poprzez informowanie o 	<ul style="list-style-type: none"> - większa ilość terenów z jasno określoną dominującą specjalizacją, - większa współpraca między lokalnymi przedsiębiorcami, umożliwiającą na korzystanie ze wzajemnych usług i produktów, - zwiększenie wpływów budżetowych Gminy z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, - większa liczba rejestrowanych na terenie Gminy działalności gospodarczych, - zmniejszenie stopy bezrobocia, - dywersyfikacja potencjału gospodarczego Gminy, - wyższe kwalifikacje pracowników, odpowiadające potrzebom rynku, - wyższa konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia terenów przeznaczonych pod specjalizację gospodarcze (ha), - liczba rejestrowanych działalności gospodarczych (szt.), - liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu kształcenia zawodowego (szt.), - liczba osób o podniesionych kwalifikacjach (os.), - udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%), - wielkość wpływów do budżetu Gminy z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (zł),

	<p>możliwych źródłach dofinansowania działalności,</p> <p>9. Nawiązanie współpracy z Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną, w celu większego zaangażowania w program Polska Strefa Inwestycji.</p>		
<p>2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej</p>	<p>1. Rozwój infrastruktury turystycznej i zaplecza turystycznego,</p> <p>2. Poszerzenie oferty produktów lokalnych,</p> <p>3. Zwiększenie dostępności produktów lokalnych,</p> <p>4. Wykorzystanie obiektów dawnej huty szkła jako centrum lokalnego, wzmacniającego tożsamość i stanowiącego atrakcję turystyczną,</p> <p>5. Rewitalizacja obiektów zabytkowych na terenie Gminy,</p> <p>6. Opracowanie pakietów turystycznych kierowanych do odbiorców różnych form turystyki (m.in. przyrodnicza, sportowa, kulturowa),</p> <p>7. Wzmocnienie współpracy transgranicznej z regionami Republiki Czeskiej.</p>	<p>- rozwinięta baza turystyczna,</p> <p>- przyciągnięcie turystów zainteresowanych różnymi typami aktywności,</p> <p>- podniesiona atrakcyjność obiektów dziedzictwa kulturowego,</p> <p>- zwiększone wpływy z turystyki,</p> <p>- lepsza współpraca międzynarodowa i dialog międzykulturowy,</p> <p>- poprawa oferty i dostępności produktów lokalnych dla mieszkańców i turystów</p>	<p>- liczba obiektów turystycznych (szt.),</p> <p>- liczba miejsc noclegowych (szt.),</p> <p>- liczba punktów oferujących produkty lokalne (szt.),</p> <p>- liczba pakietów turystycznych (szt.),</p> <p>- liczba odwiedzających Gminę w ciągu roku (os.),</p> <p>- liczba projektów transgranicznych (szt.),</p> <p>- liczba obiektów dziedzictwa kulturowego poddanych rewitalizacji (szt.)</p>

CEL STRATEGICZNY III: OFERTA USŁUG SPOŁECZNYCH ATRAKCYJNA DLA WSZYSTKICH POKOLEŃ

- 3.1. Zwiększenie dostępności do usług medycznych
- 3.2. Poprawa warunków edukacji i opieki nad dziećmi
- 3.3. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu
- 3.4. Wsparcie dla seniorów

Bezpośrednie przełożenie na jakość życia w Gminie ma dostęp mieszkańców do usług społecznych. W Gminie Stronie Śląskie, w sytuacji, kiedy usługa nie jest dostępna lokalnie, znaczne ograniczenie wynika z oddalenia do większych ośrodków miejskich, co niesie ze sobą szczególne zagrożenie w przypadku usług medycznych i pomocy w nagłych wypadkach. W związku z tym proponuje się utworzenie na terenie Gminy jednostki pogotowia ratunkowego, wyposażonej w karetkę, która w znacznym stopniu skróci czas oczekiwania na pomoc. Możliwości udzielenia pomocy w nagłych wypadkach zostaną także zwiększone poprzez montaż dodatkowych automatycznych defibrylatorów zewnętrznych (AED), oraz program szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Poprawa dostępności czasowej i przestrzennej do specjalistycznej opieki medycznej pozytywnie wpłynie na stan zdrowia mieszkańców, dodatkowo wspierany przez programy działań profilaktycznych.

Kolejnym istotnym aspektem życia w Gminie jest edukacja, której jakość podniesiona zostanie za sprawą modernizacji bazy dydaktycznej i jej wyposażeniu, a także podnoszeniu kwalifikacji kadry nauczycielskiej. Utworzenie specjalistycznych pracowni językowych podniesie jakość kształcenia w tym zakresie, co powinno się przełożyć na poprawę wyników miejscowych uczniów w egzaminach zewnętrznych. Młodzież zostanie także w większym stopniu włączona w życie społeczne Gminy, za sprawą rozwoju wolontariatu szkolnego. Dodatkowa aktywizacja zawodowa rodziców będzie miała miejsce za sprawą zwiększenia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

Na jakość życia wpływa również sposób spędzania czasu wolnego. W Gminie Stronie Śląskie, która w dużym stopniu jest ukierunkowana na rozwój turystyki, sportu i rekreacji, w dalszym stopniu poszerzana będzie baza infrastrukturalna, zapewniając dostępność do aktywnego wypoczynku dla wszystkich grup wiekowych. Rozwijane będą także działania w zakresie kultury, poprzez organizację wydarzeń kulturalnych, w tym z udziałem partnerów prywatnych.

Jako że populacja Gminy Stronie Śląskie odzwierciedla szeroki trend starzenia się społeczeństwa, konieczne jest dostosowanie oferty usługowej dla seniorów, aby przeciwdziałać ich wykluczeniu społecznemu i zapewnić długotrwałą aktywność. Istotna poprawa możliwości opieki nad seniorami będzie miała miejsce w przypadku utworzenia na terenie Gminy dziennego domu opieki. Dodatkowym wsparciem będą służyli wolontariusze, a sami seniorzy również będą mogli realizować siebie poprzez udział w wolontariacie. Dla harmonijnego życia społeczności w Gminie konieczne będzie utrzymywanie dialogu międzypokoleniowego.

CEL STRATEGICZNY III: OFERTA USŁUG SPOŁECZNYCH ATRAKCYJNA DLA WSZYSTKICH POKOLEŃ

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Zwiększenie dostępności do usług medycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie filii pogotowia ratunkowego z karetką, 2. Zwiększenie liczby dostępnych automatycznych defibrylatorów zewnętrznych (AED), 3. Szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród mieszkańców, 4. Wspieranie działań profilaktycznych i prozdrowotnych w placówkach oświatowych, 5. Włączenie prywatnych zakładów opieki zdrowotnej do wspierania edukacji zdrowotnej, 6. Poprawa dostępności lekarzy specjalistów, 7. Stworzenie warunków do uruchomienia dziecięcej i młodzieżowej opieki psychologicznej, 8. Organizowanie dodatkowych dyżurów lekarzy specjalistów. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa zdrowia i życia mieszkańców w sytuacjach nagłych, - poprawa jakości życia mieszkańców, - zwiększenie średniej długości życia w zdrowiu, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zespołów ratownictwa medycznego (szt.), - czas dojazdu do specjalistycznych ośrodków medycznych (min.) - liczba zainstalowanych defibrylatorów zewnętrznych (szt.), - liczba osób przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (os.), - liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych i prozdrowotnych (szt.), - liczba godzin dostępności opieki psychologicznej (h).
3.2. Poprawa warunków edukacji i opieki nad dziećmi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja Sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej, 2. Modernizacja budynków szkolnych i biblioteki, 3. Dopuszczenie bazy dydaktycznej, w tym utworzenie pracowni językowych, 4. Utworzenie świetlicy środowiskowej, 5. Wspieranie wolontariatu szkolnego, 6. Zwiększenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3, 7. Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości kształcenia, - poprawa wyników egzaminów zewnętrznych, - aktywizacja młodzieży w życiu społecznym Gminy, - aktywizacja zawodowa rodziców dzieci do lat 3, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych (szt.), - wyniki egzaminów zewnętrznych (%), - liczba projektów zgłaszanych i opiniowanych przez Radę Młodzieżową (szt.), - liczba miejsc dostępnych w świetlicy środowiskowej (szt.), - liczba osób korzystających ze świetlicy środowiskowej (os), - liczba wolontariuszy w placówkach oświatowych (os.), - liczba projektów wolontariatu szkolnego (szt.),

			<ul style="list-style-type: none"> - kwota wsparcia dla projektów wolontariatu (zł), - liczba miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (szt.).
3.3. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury sportowej, 2. Utworzenie centrum aktywności dla najmłodszych, 3. Organizacja kina letniego przy bibliotece lub parku, 4. Poszerzenie oferty kulturalnej we współpracy z podmiotami prywatnymi, 5. Działania edukacyjne dla mieszkańców w zakresie aktywnego stylu życia, 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie sprawności fizycznej wśród mieszkańców, - bogatsza oferta spędzania wolnego czasu, - oferta spędzania czasu dostosowana do różnych grup odbiorców 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej, - liczba nowych miejsc aktywności dla najmłodszych (szt.), - liczba seansów kina letniego (szt.), - liczba projektów kulturalnych realizowanych przy wsparciu partnerów prywatnych (szt.), - liczba podmiotów prywatnych współpracująca w zakresie kultury (szt.), - liczba zorganizowanych akcji promocyjnych w zakresie aktywnego stylu życia (szt.)
3.4. Wsparcie dla seniorów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie dziennego domu opieki dla seniorów, 2. Wspieranie wolontariatu w zakresie działań kierowanych do seniorów, 3. Aktywizacja i integracja międzypokoleniowa. 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie komfortu życia seniorów w Gminie, - bardziej aktywny dialog międzypokoleniowy, - zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba miejsc dostępnych w ramach dziennego domu opieki dla seniorów (szt.), - liczba osób korzystających z dziennego domu opieki (os.), - liczba projektów wolontariatu skierowanych do seniorów (szt.), - liczba wolontariuszy działających na rzecz wsparcia seniorów (os.)

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Stronie Śląskie

Gmina Stronie Śląskie położona jest we wschodniej części powiatu kłodzkiego i stanowi gminę przygraniczną z Republiką Czeską. Jest ona położona peryferyjnie względem większych ośrodków miejskich, w odległości 24 km od Bystrzycy Kłodzkiej, 30 km od Kłodzka i 120 km od Wrocławia. Równie peryferyjny charakter przedstawia sieć transportowa na terenie Gminy, w której drogą najwyższego rzędu jest droga wojewódzka nr 392 przebiegająca przez północno-zachodnią część Gminy, w tym przez Miasto Stronie Śląskie. W Stroniu Śląskim kończy bieg także obecnie nieczynna linia kolejowa nr 322 relacji Kłodzko Nowe – Stronie Śląskie.

Na sieć osadniczą Gminy składają się:

- Miasto Stronie Śląskie – powstałe w wyniku połączenia wsi łańcuchowych, przez co nie posiada wyraźnie zarysowanego centrum, a układ urbanistyczny przypomina bardziej wieś wielodrożną;
- wsie: Bielice, Bolesławów, Goszów, Janowa Góra, Kamienica, Kletno, Młynowiec, Nowa Morawa, Nowy Gierałtów, Sienna, Stara Morawa, Stary Gierałtów, Strachocin i Stronie Śląskie – o przeważającym charakterze górskich wsi łańcuchowych;
- przysiółki: Rogóżka – niezamieszkała, Klecienko – w którym z wcześniejszej zabudowy zachowały się tylko 3 budynki, obecnie na terenie przysiółka znajduje się infrastruktura turystyczna (parkingi, droga, muzeum Ziemi w Kletnie), Nowa Biela – obecnie uroczysko i Popków – w którym istnieje tylko 1 zabytkowa, sudecka chałupa.

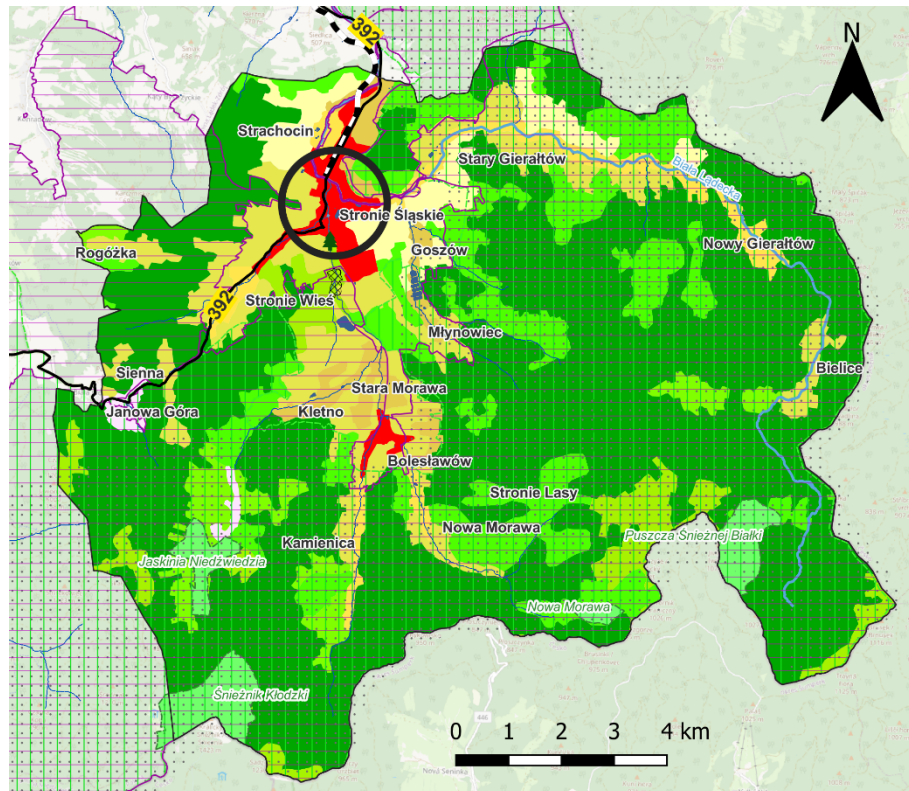
Charakter sieci osadniczej w dużej mierze jest determinowany przez ukształtowanie terenu. Jako że Gmina położona jest w obszarze Masywu Śnieżnika, Gór Bielskich i Gór Złotych, pod zagospodarowanie dostępne są głównie dna dolin górskich. W związku z tym aż 75,20% powierzchni gminy stanowią obszary leśne, a użytki rolne, wśród których przeważają gleby niskich klas bonitacyjnych: IV (40%), V (44%) i VI (15%), stanowią 19,30% powierzchni Gminy. Gleby klas I-IVa można spotkać sporadycznie w dolinach rzek.

Potoki i rzeki górskie ze względu na znaczne spadki terenu i sumy roczne opadów, powodujące intensywne wezbrania, mogą stanowić źródło zagrożenia powodziowego dla zagospodarowanych terenów dolin.

W strukturze przestrzennej Gminy wyraźnie zaznaczają się obszary chronione:

- Śnieżnicki Park Krajobrazowy;
- Rezerваты przyrody: Jaskinia Niedźwiedzia, Nowa Morawa, Puszcza Śnieżnej Białki oraz Śnieżnik Kłodzki;
- Obszary Natura 2000: Biała Łądecka (PLH020035), Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016), Góry Złote (PLH020096) i Pasma Krowiarki (PLH020019).

Przez Gminę Stronie Śląskie przebiega także korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym - Góry Bialskie i Masyw Śnieżnika (GKZ-8C). Ochroną objęta jest większość obszaru Gminy, co stanowi ograniczenie dla prowadzenia działań inwestycyjnych, a zarazem w dużym stopniu podnosi walory turystyczne.

Legenda

○ Ośrodek lokalny

Pokrycie terenu

■ Zabudowa luźna

■ Tereny sportowe i wypoczynkowe

■ Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających

■ Łąki, pastwiska

■ Złożone systemy upraw i działek

■ Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej

■ Lasy liściaste

■ Lasy iglaste

■ Lasy mieszane

■ Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian

Uwarunkowania przyrodnicze

■ Rezerwat przyrody

⋯ Korytarz ekologiczny

■ Park krajobrazowy

■ Obszar Natura 2000

■ Pomniki Przyrody

■ Wody powierzchniowe

— Rzeka

— Potoki

■ Tereny zagrożone powodzią 10%

Elementy infrastruktury technicznej

— Drogi wojewódzkie

— Linia kolejowa

Rycina 6 Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Stronie Śląskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018 i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego.

Na przestrzeni ostatnich 20 lat charakter funkcjonalny Gminy uległ przekształceniu z przemysłowego na turystyczny, co związane jest z powstawaniem ośrodków narciarskich i wypoczynkowych, pensjonatów, gospodarstw agroturystycznych, hoteli i powiązanej z obsługą ruchu turystycznego bazy usługowej.

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Nadrzędnym dokumentem planistycznym określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego w Gminie Stronie Śląskie jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałą nr XXXVII.292/13 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 25 listopada 2013 roku. Od czasu przyjęcia dokumentu dokonywano aktualizacji jego zapisów dla pojedynczych obrębów. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa z zakresu planowania przestrzennego, konieczne jest wykonywanie oceny aktualności dokumentu i przekazywanie jej wyników Radzie Gminy, co najmniej raz w okresie trwania kadencji. Następnie podejmowana jest uchwała w sprawie aktualności Studium i w razie potrzeby jego aktualizacja. W okresie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033, rekomenduje się rozpoczęcie prac nad nowym Studium, które dostosowane będzie do aktualnej sytuacji Gminy.

Studium wyodrębnia następujące jednostki funkcjonalne oraz wskazuje ich główne kierunki zagospodarowania:

Jednostka strukturalna „B” – obejmująca zespół wsi Stary Gieraltów (B1), Nowy Gieraltów (B2) i Bielice (B3), przeznaczone pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową i mieszkaniowo-pensjonatową;

Jednostka strukturalna „C” – obejmująca zespół wsi Kletno (C1), Stara Morawa (C2), Bolesławów (C3), Kamienica (C4), Nowa Morawa (C5) i Młynowiec (C6), przeznaczone pod rozwój funkcji rekreacyjnej, zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-pensjonatową;

Jednostka strukturalna „D” – obejmująca wieś Stronie Śląskie, przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-pensjonatową oraz w ograniczony zakresie usługowo-produkcyjną;

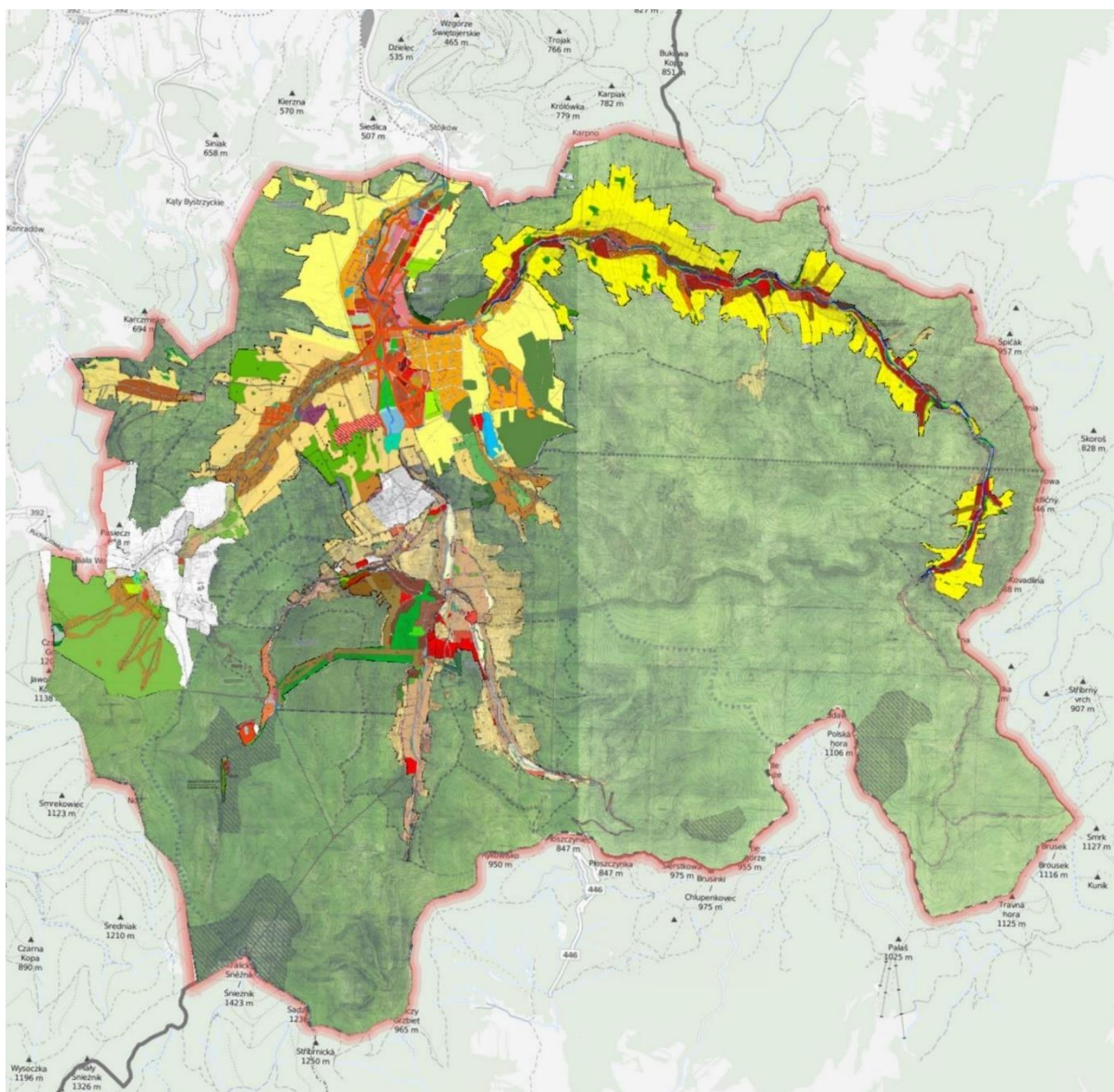
Jednostka strukturalna „E” – obejmująca wsie Rogóżka (E1), Sienna (E2) i Janowa Góra (E3), przeznaczone pod intensywny rozwój funkcji rekreacyjnej;

Jednostka strukturalna „F” – obejmująca Masyw Śnieżnika (F1) i Góry Bielskie (F2), przeznaczona pod funkcje ochronną i leśną z funkcją uzupełniającą turystyczno-rekreacyjną;

Miasto Stronie Śląskie – dla którego zakłada się dalszy umiarkowany rozwój zainwestowania, w tym zabudowy mieszkaniowej i obiektów aktywności gospodarczej, stanowiący dopełnienie i intensyfikację istniejących zespołów zabudowy. W związku z zakładanym rozwojem przestrzennym osadnictwa, terenów aktywności gospodarczej, zagospodarowanie turystycznego i terenów komunikacyjnych, przewiduje się zmniejszenie przestrzeni rolniczej.

Za wiodącą funkcję Gminy uznano turystykę, wypoczynek i sport, wyznaczając dodatkowo cztery **Punkty Koncentracji Atrakcji Turystycznych (PKAT)**: PKAT nr 1 – rejon Kletna, PKAT nr 2 – rejon Siennej, PKAT nr 3 – rejon Bolesławów-Kamienica i PKAT nr 4 – rejon Gieraltów-Bielice.

Rycina 7 Kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Stronie Śląskie

Źródło: System Informacji Przestrzennej Gminy Stronie Śląskie, <https://sip.gison.pl/stronieslaskie>

Dokumentem określającym zasady prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze województwa dolnośląskiego jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Zgodnie z w/w dokumentem Gmina Stronie Śląskie została zaliczona do Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego (strefa góraska) oraz Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego. Stronie Śląskie jest również jedną z gmin, na terenie których zlokalizowane są korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym oraz przebiegają linie kolejowe, jako tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa. Jednocześnie Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wskazuje na następujące kluczowe cele i kierunki polityki przestrzennej prowadzonej na terenie województwa, których re-

alizacja wymaga skoordynowania działań na poziomie regionalnym i lokalnym. W ramach każdego z nich sformułowano postulaty kierowane do gmin przygotowujących studia uwarunkowań oraz planujących inwestycje. W odniesieniu do Gminy Stronie Śląskie są to:

Tabela 2 Cele i kierunki polityki przestrzennej na terenie Gminy Stronie Śląskie

1.2. Zapobieganie peryferyzacji ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją	Uwzględnienie w dokumentach gminnych polityki rozwoju zawartej w Strategii Rozwoju Sudety 2030.
1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami	<p>Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gmin w sposób zapewniający wysoką jakość życia mieszkańcom poprzez:</p> <p>1) planowanie zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych, spełniających wymogi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, 2) określenie wskaźnika udziału mieszkań przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w nowo budowanych mieszkaniach;</p> <p>Uwzględnienie w studiach gmin konieczności przeprowadzenia inwentaryzacji i audytów dotyczących występowania w przestrzeni publicznej barier ograniczających dostępność obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>
2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich	<p>Uwzględnianie w polityce przestrzennej gminy konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (w tym zapisów zawartych w obowiązujących planach ochrony obszarów chronionych).</p> <p>Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych.</p> <p>Uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.</p> <p>Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.</p> <p>Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.</p>
2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu	<p>Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków.</p> <p>Wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków).</p> <p>Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych.</p> <p>Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.</p> <p>Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez:</p> <p>1) realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi,</p> <p>2) wykluczenie z realizacji infrastruktury sportów zimowych obszarów o niewystarczających zasobach wód, których eksploatacja dla wytwarzania sztucznego śniegu zagraża lokalnemu środowisku naturalnemu.</p> <p>Weryfikacja przebiegu i modernizacja Drogi Śródsudeckiej (Via Montana) poprawiająca bezpieczeństwo trasy i jej atrakcyjność turystyczną oraz skuteczność ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych w obszarze oddziaływania trasy.</p> <p>Wyłączenie z zabudowy, w tym z zabudowy turystycznej i rekreacyjnej:</p>

	<p>1) terenów otwartych o największych walorach widokowych predysponowane do rozwoju szlaków turystycznych,</p> <p>2) obszarów o ekspozycji północnej, obszarów osuwiskowych, zalewowych, inwersyjnych.</p> <p>Wyeliminowanie lokalizacji zwartych kompleksów zabudowy produkcyjnej o powierzchni większej niż 1,0 ha oraz usługowej o powierzchni większej niż 2,0 ha na terenach o nachyleniu powyżej 5,0%.</p> <p>Ustalenie minimalnego wskaźnika powierzchni terenów biologicznie czynnych na poziomie 75,0% na terenach o nachyleniu powyżej 5,0% dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, letniskowej, zamieszkania zbiorowego, usług zdrowia (lecznictwa uzdrowiskowego), usług sportu i rekreacji oraz usług turystycznych.</p>
2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska	<p>Uwzględnienie ochrony udokumentowanych złóż o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym i planowanie przeznaczenia terenów w sposób niewywołujący potencjalnych konfliktów związanych z ich eksploatacją.</p> <p>Ograniczanie przeznaczania zwartych kompleksów gruntów rolnych na zabudowę mieszkaniową i usługową.</p> <p>Uwzględnienie obszarów i wymogów ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) i Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych (LZWP), jako obszary ochrony Zbiorników Wód Podziemnych, zgodnie z warunkami określonymi w planach gospodarowania wodami.</p> <p>Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym występowania wpływów eksploatacji górniczej w zasięgu terenów górniczych.</p>
3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu	<p>Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w lokalnych opracowaniach planistycznych,</p> <p>Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących realizację sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych pod rozwój zabudowy.</p> <p>Wykonanie i uwzględnienie bilansu energetycznego, zawierającego analizę potrzeb transportowych użytkowników terenów oraz lokalnych warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy planowaniu rozwoju przestrzennego gmin.</p> <p>Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię cieplną, szczególnie w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych.</p> <p>Dążenie do wyposażenia w sieć gazową, umożliwiającą wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych, wszystkich terenów zabudowanych, w szczególności w jednostkach osadniczych liczących powyżej 0,5 tys. mieszkańców. W przypadku braku:</p> <p>1) możliwości technicznych lub warunków ekonomicznych dla rozwoju sieci gazowej w oparciu o system gazu ziemnego, należy dążyć do dostarczenia gazu przez lokalizację lokalnych systemów dystrybucyjnych opartych na stacjach skroplonego gazu ziemnego,</p> <p>2) dostępu do dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach o rozproszonej zabudowie oraz w jednostkach osadniczych liczących poniżej 0,5 tys. mieszkańców należy preferować zasilanie gazem płynnym.</p> <p>Dążenie do transformacji systemów zaopatrzenia w ciepło, poprzez:</p> <p>1) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz urządzeń zasilanych paliwem gazowym lub ciekłym w przypadku rozwiązań indywidualnych,</p> <p>2) sukcesywne podłączenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyposażonej w indywidualne źródła ciepła do scentralizowanych lub grupowych systemów grzewczych.</p> <p>Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza.</p> <p>Uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikających z dokumentu wspomagającego politykę Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie energetyki ze źródeł odnawialnych - „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”.</p> <p>Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarach:</p> <p>1) położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych,</p>

	<p>2) o niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne,</p> <p>3) o wysokim nasłonecznieniu,</p> <p>4) nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo, oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych.</p>
	<p>Umożliwienie wykorzystania cieków i zbiorników wodnych do produkcji energii, w szczególności w miejscach lokalizacji urządzeń piętrzących.</p>
	<p>Wsparcie dla technologii wytwarzania energii w układach skojarzonych: kogeneracyjnych, trigeneracyjnych oraz poligeneracyjnych.</p>
<p>3.2. Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów</p>	<p>Uwzględnienie możliwości realizacji instalacji do termicznego przekształcania odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami.</p>
	<p>Rozbudowa systemów umożliwiających dostarczanie wody i odbiór ścieków, w szczególności na wrażliwych obszarach ochrony zbiorników wód podziemnych.</p>
	<p>W zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków komunalnych, na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój zabudowy należy stosować rozwiązania zbiorcze lub grupowe.</p>
	<p>Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę:</p> <p>a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa oraz niskiej intensywności zabudowy,</p> <p>b) poza terenami o niskiej koncentracji osadnictwa i intensywności zabudowy, powinno być ograniczone do celów gospodarczych i produkcyjnych oraz przeciwpożarowych.</p>
	<p>Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków komunalnych:</p> <p>1) na terenach aglomeracji ściekowych, zgodnie z warunkami określonymi w AKPOŚK 2017,</p> <p>2) poza aglomeracjami ściekowymi</p> <p>a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa oraz niskiej intensywności zabudowy</p> <p>b) powinno być ograniczone na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz jednorodzinnej szeregowej i grupowej.</p>
	<p>W lokalnych opracowaniach planistycznych, na podstawie opracowań ekofizjograficznych, zaleca się wskazanie zasięgu terenów, na których możliwe jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.</p>
<p>3.3 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej</p>	<p>Wspieranie rozwoju systemów łączności bezprzewodowej oraz uwzględnianie stref ochronnych wokół obiektów radiowo-telewizyjnych oraz pasów ochronnych linii radiowych.</p>
	<p>Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych, w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiająca świadczenie usług dostępu do Internetu o wymaganej przepustowości.</p>
	<p>Budowa miejskich sieci szerokopasmowych.</p>
	<p>Zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodnokanalizacyjną i transportową.</p>
<p>3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy</p>	<p>Ograniczanie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią oraz wdrażanie (po opracowaniu) wytycznych Planu Zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry w zakresie „Lokalizacyjnych i technicznych aspektów zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią”.</p>
	<p>Ograniczanie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią, w tym dostosowanie zagospodarowania i warunków technicznych zabudowy do stopnia zagrożenia, z uwzględnieniem cyklicznych zalewów.</p>
	<p>Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji, wynikających z opracowanego programu małej retencji dla województwa dolnośląskiego.</p>
	<p>Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych granic i funkcji polderów.</p>
	<p>Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych</p>

	Wyznaczenie w opracowaniach ekofizjograficznych obszarów o dużej zdolności retencyjnej i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji oraz uwzględnianie tych obszarów i terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych i w decyzjach o warunkach zabudowy.
3.6. Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców	Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.
	Planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.
	Uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku.
	Ograniczenie planowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach, które nie posiadają: 1) możliwości zaopatrzenia w ciepło sieciowe lub nie przewiduje się rozwoju systemów ciepłowniczych; 2) dostępu do sieci gazowej lub nie planuje się wyposażenia w sieć gazową; z wyjątkiem terenów zabudowy mieszkaniowej, gdzie do zaopatrzenia w ciepło wykorzystywane będą odnawialne źródła energii.
	Zachowanie bezpiecznej odległości od zakładów o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wskazano także ustalenia dla gmin w zakresie zasad ich zagospodarowania przestrzennego. W odniesieniu do Gminy Stronie Śląskie są to:

Tabela 3 Ustalenia dla gmin w zakresie zasad ich zagospodarowania przestrzennego - Gmina Stronie Śląskie

2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich	Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych.
	Zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności; nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych
	Na obszarach otulin parków krajobrazowych działalność związana z usługami turystycznymi i sportowymi powinna zostać dostosowana skalą i intensywnością do charakteru obszaru chronionego i jego otoczenia poprzez obligatoryjne wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy szczegółowych parametrów zabudowy dla projektowanej działalności.
2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu	Uwzględnianie istniejących analiz krajobrazowych i wytycznych zawartych w planach ochrony dla parków krajobrazowych.
	Wprowadzenie zakazu lokalizacji wysokościowych urządzeń infrastruktury technicznej, takich jak maszty telewizyjne i wieże telefonii komórkowej w strefach ekspozycji widokowej wyznaczonych w studiach gmin.
	Wskazanie obiektów regionalnej architektury drewnianej wraz z otoczeniem do objęcia ochroną konserwatorską (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w gminnej ewidencji zabytków). Wprowadzenie do studium gminy zapisów w zakresie zasad ochrony obiektów regionalnej architektury drewnianej.
	Wskazanie obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych, fizjograficznych i kulturowych przyjmując następujące zasady ich turystycznego udostępniania: 1) w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów,

	<p>2) w terenach zurbanizowanych realizacja zagospodarowania turystycznego przez uzupełnianie luk w istniejącej zabudowie, jej kontynuację, adaptację lub proturystyczną rewitalizację zdegradowanych obszarów,</p> <p>3) w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów.</p> <p>Wskazanie obszarów, które wymagają opracowania, we współpracy z sąsiednimi gminami, planów rozwoju ponadlokalnej infrastruktury turystycznej, udostępniającej wskazane obszary jako całość.</p> <p>Wskazanie w studium Gminy przebiegu regionalnych szlaków turystycznych, w tym planowanych głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z „Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego” przyjętą Uchwałą nr 5425/V/18 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 maja 2018 roku</p> <p>Wskazanie w studium Gminy węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej zintegrowanych ze szlakami turystycznymi prowadzącymi w obszarze gminy.</p> <p>Zintegrowanie systemu szlaków turystycznych w obszarze pogranicza i wskazanie powiązań z systemami tras turystycznych po stronie czeskiej.</p>
3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych warunków regionu	Określenie warunków i wskaźników lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na dachach i zadaszeniach obiektów przy określaniu wytycznych dla terenów przeznaczanych pod zabudowę usługową i produkcyjną, w szczególności wyznaczanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji
3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy	<p>Uwzględnienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie ochrony przeciwpowodziowej doliny rzeki Białej Łądeckiej i rzeki Morawki</p> <p>Stosowanie w studiach gmin zasad ochrony środowiska i jego zasobów uwzględniających ograniczanie odpływu wód opadowych i roztopowych.</p> <p>Ustalanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów oraz wytycznych* umożliwiającą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lokalizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, w lokalnych obniżeniach, zbiorników małej retencji, 2) stosowanie rozwiązań renaturalizacyjnych koryt cieków i ich brzegów oraz spowalniających spływ wody w cieku (zakola, meandry), 3) utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych, 4) odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych, 5) ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja skokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie.
4.1. Zwiększenie dostępności zewnętrznej w ramach sieci TEN-T	Uwzględnienie rewitalizacji linii kolejowej nr 322 Kłodzko Nowe - Stronie Śląskie.

Gmina Stronie Śląskie podejmując działania określone w Strategii Rozwoju będzie kierowała się zasadami i postulatami wskazanymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Najważniejsze ustalenia i rekomendacje dla Gminy Stronie Śląskie będą uwzględniane w opracowywaniu dokumentów planistycznych oraz podczas realizacji inwestycji, w szczególności inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym: rewitalizacji linii kolejowej nr 322 Kłodzko Nowe – Stronie Śląskie, ochrony przeciwpowodziowej rzeki Białej Łądeckiej i rzeki Morawki oraz Opracowanie projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika.

5. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Stronie Śląskie, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego kompletność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu,
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych,
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego,
4. Odpowiednie wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

Tabela 4 Spójność Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

Cele Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	Cele Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033
<p>1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu:</p> <p>1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów</p> <p>1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki</p> <p>1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu</p>	<p>Cel strategiczny I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska</p> <p>1.1. Poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni</p> <p>1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej</p> <p>1.3. Rozwój infrastruktury technicznej</p> <p>1.4. Ochrona lokalnych zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu</p>

<p>1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich</p>	<p>Cel strategiczny II: Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego</p> <p>2.1. Wzrost rozpoznawalności Gminy i wzmocnienie jej marki</p> <p>2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej</p> <p>2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej</p>
<p>2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych:</p> <p>2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej</p> <p>2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych</p> <p>2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych</p>	<p>Cel strategiczny I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska</p> <p>1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej</p> <p>1.3. Rozwój infrastruktury technicznej</p> <p>Cel strategiczny III: Oferta usług publicznych atrakcyjna dla wszystkich pokoleń</p> <p>3.1. Zwiększenie dostępności usług medycznych</p> <p>3.2. Poprawa warunków edukacji i opieki nad dziećmi</p> <p>3.3. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu</p> <p>3.4. Wsparcie dla seniorów</p>
<p>3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego:</p> <p>3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich</p> <p>3.2. Wzrost społecznej integracji</p> <p>3.3. Doskonalenie regionalnych i lokalnych rynków pracy</p> <p>3.4. Poprawa efektywności kształcenia</p> <p>3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami</p> <p>3.6. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prospoportowych i proekologicznych</p>	<p>Cel strategiczny I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska</p> <p>1.4. Ochrona lokalnych zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu</p> <p>Cel strategiczny II: Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego</p> <p>2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej</p> <p>Cel strategiczny III: Oferta usług publicznych atrakcyjna dla wszystkich pokoleń</p> <p>3.1. Zwiększenie dostępności usług medycznych</p> <p>3.2. Poprawa warunków edukacji i opieki nad dziećmi</p> <p>3.3. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu</p> <p>3.4. Wsparcie dla seniorów</p>
<p>4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>4.1. Poprawa stanu środowiska</p> <p>4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska</p> <p>4.3. Ochrona przed klęskami żywiołowymi</p> <p>4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspierania bezpieczeństwa energetycznego</p> <p>4.5. Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego</p> <p>4.6. Rozwój gospodarki cyrkularnej</p>	<p>Cel strategiczny I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska</p> <p>1.1. Poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni</p> <p>1.3. Rozwój infrastruktury technicznej</p> <p>1.4. Ochrona lokalnych zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu</p> <p>Cel strategiczny II: Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego</p> <p>2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej</p>
<p>5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu</p> <p>5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej</p> <p>5.2. Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych</p> <p>5.3. Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej</p>	<p>Cel strategiczny I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska</p> <p>1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej</p> <p>Cel strategiczny II: Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego</p> <p>2.1. Wzrost rozpoznawalności Gminy i wzmocnienie jej marki</p> <p>2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej</p> <p>2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które dla pełnego wykorzystania ich potencjałów rozwojowych wymagają zewnętrznej interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie w nich zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi. Wymiar regionalny reprezentuje w szczególności Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Obszary interwencji (Obszary Funkcjonalne) będą stanowić podstawę pozwalającą powiązać cele rozwojowe Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego z typami poszczególnych obszarów. Gmina Stronie Śląskie zakwalifikowana została jako obszar o bardzo złej czasowej dostępności do ośrodka wojewódzkiego (miasta Wrocław).

Rycina 8 Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa dolnośląskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Zgodnie z definicją ustawową, obszar funkcjonalny należy rozumieć jako obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami

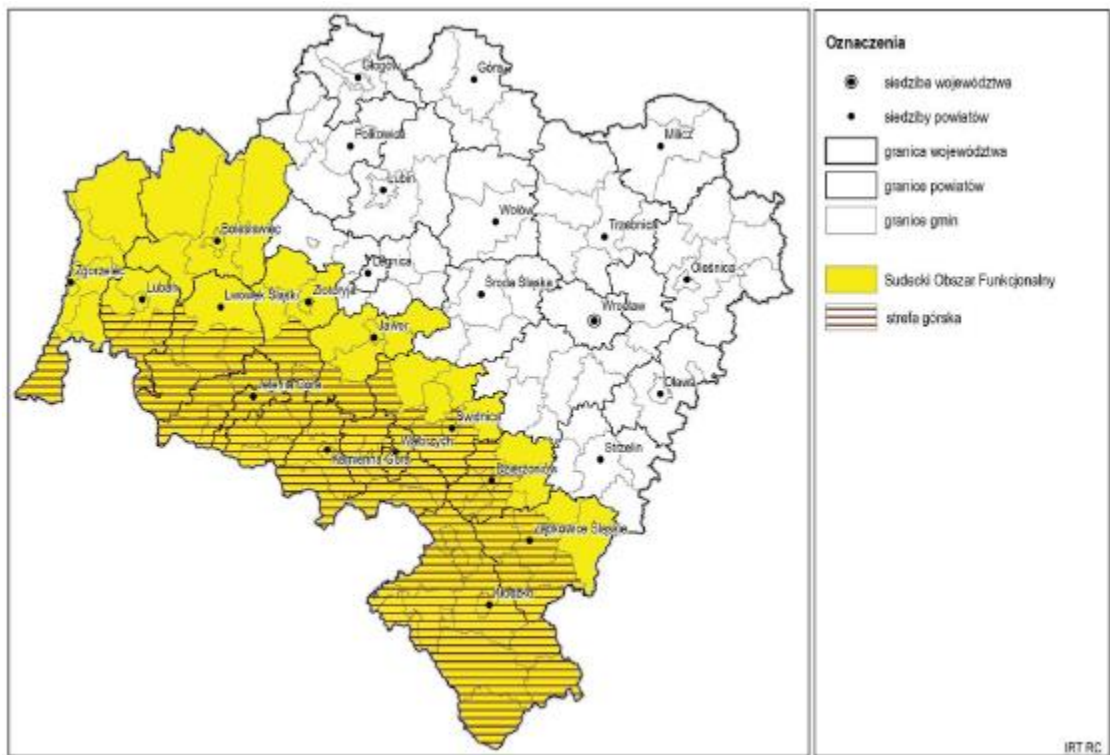
i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju. Gmina Stronie Śląskie położona jest na obszarze oddziaływania Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego (strefa górską), dla którego główne cele i priorytety rozwojowe zdefiniowane zostały w Strategii Rozwoju Sudety 2030 (Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020-2030 obejmującej swoim zasięgiem subregiony wałbrzyski oraz jeleniogórski (NUTS 3)).

Tabela 5 Spójność Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023–2033 ze Strategią Rozwoju Sudety 2030

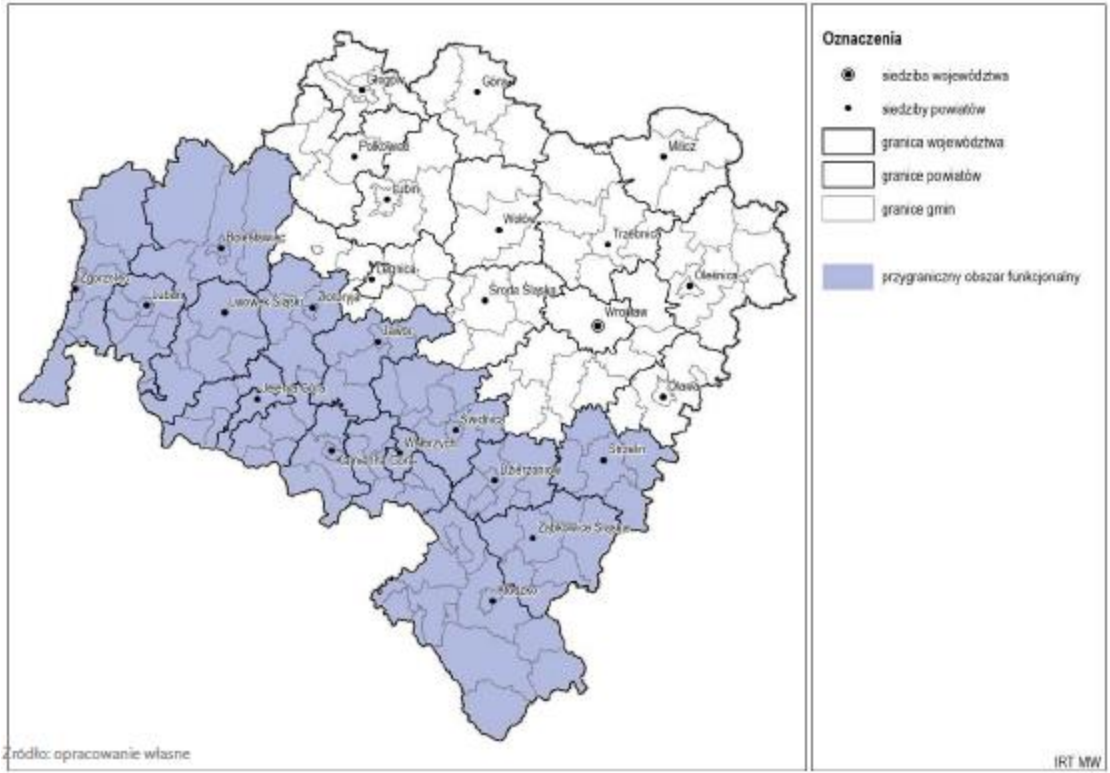
Cele Strategii Rozwoju Sudety 2030	Cele Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023–2033
<p>1. Bardziej inteligentne terytorium</p> <p>1.1. Wspierane form integracji regionu</p> <p>1.2. Tworzenie warunków do inkubacji i zakorzeniania się nowych MŚP</p> <p>1.3. Wspieranie innowacji w przedsiębiorstwach</p> <p>1.4. Wspieranie inicjatyw klastrowych i kooperacji biznes-nauka</p> <p>1.5. Tworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestycji</p>	<p>Cel strategiczny II: Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego</p> <p>2.1. Wzrost rozpoznawalności Gminy i wzmocnienie jej marki</p> <p>2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej</p> <p>2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej</p>
<p>2. Terytoriom bliżej obywateli</p> <p>2.1. Podnoszenie jakości infrastruktury społecznej i mieszkaniowej</p> <p>2.2. Podwyższenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz dostosowanie do potrzeb rynku pracy</p> <p>2.3. Rozwój infrastruktury i usług „srebrnego sektora” (dla osób starszych)</p> <p>2.4. Aktywizacja społeczna osób starszych</p> <p>2.5. Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>Cel strategiczny III: Oferta usług publicznych atrakcyjna dla wszystkich pokoleń</p> <p>3.1. Zwiększenie dostępności usług medycznych</p> <p>3.2. Poprawa warunków edukacji i opieki nad dziećmi</p> <p>3.3. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu</p> <p>3.4. Wsparcie dla seniorów</p>
<p>3. Lepiej skomunikowane terytorium</p> <p>3.1. Dobra komunikacja regionu z zewnętrznymi biegunami wzrostu gospodarczego</p> <p>3.2. Nowa jakość powiązań wewnętrznych między głównymi miastami i ośrodkami turystyczno-uzdrowiskowymi</p> <p>3.3. Upowszechnienie dostępu do Internetu wysokich prędkości</p> <p>3.4. Rozwój transportu publicznego (aglomeracyjnego, integrującego region)</p>	<p>Cel strategiczny I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska</p> <p>1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej</p> <p>1.3. Rozwój infrastruktury technicznej</p>
<p>4. Terytorium przyjazne dla środowiska, wykorzystujące swój potencjał</p> <p>4.1. Ochrona i rewitalizacja walorów przyrodniczych</p> <p>4.2. Ochrona, rewitalizacja i udostępnianie walorów kulturowych</p> <p>4.3. Wdrażanie strategii niskoemisyjnych i produkcji energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>4.4. Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej</p> <p>4.5. Zintegrowany marketing terytorialny</p>	<p>Cel strategiczny I: Integracja przestrzenna Gminy racjonalnie wykorzystująca zasoby środowiska</p> <p>1.1. Poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni</p> <p>1.3. Rozwój infrastruktury technicznej</p> <p>1.4. Ochrona lokalnych zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu</p> <p>Cel strategiczny II: Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego</p> <p>2.1. Wzrost rozpoznawalności Gminy i wzmocnienie jej marki</p> <p>2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej</p> <p>2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Sudety 2030

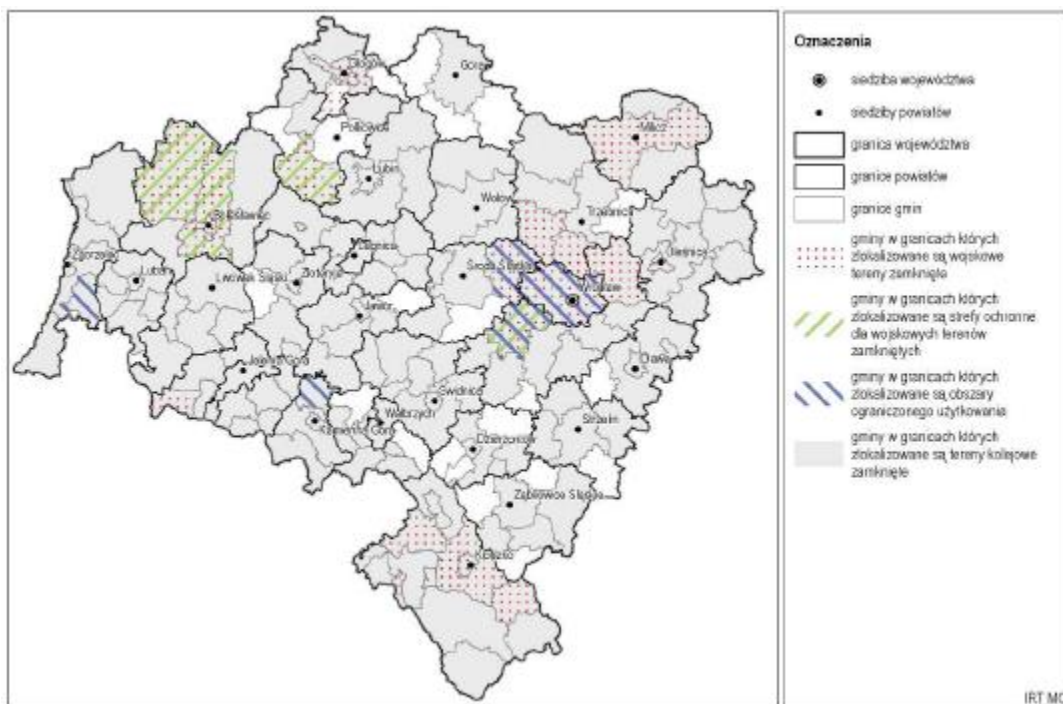

Rycina 9 Zasięg Sudeckiego obszaru funkcjonalnego i strefy górskiej
 Źródło: Plan zagospodarowania województwa dolnośląskiego

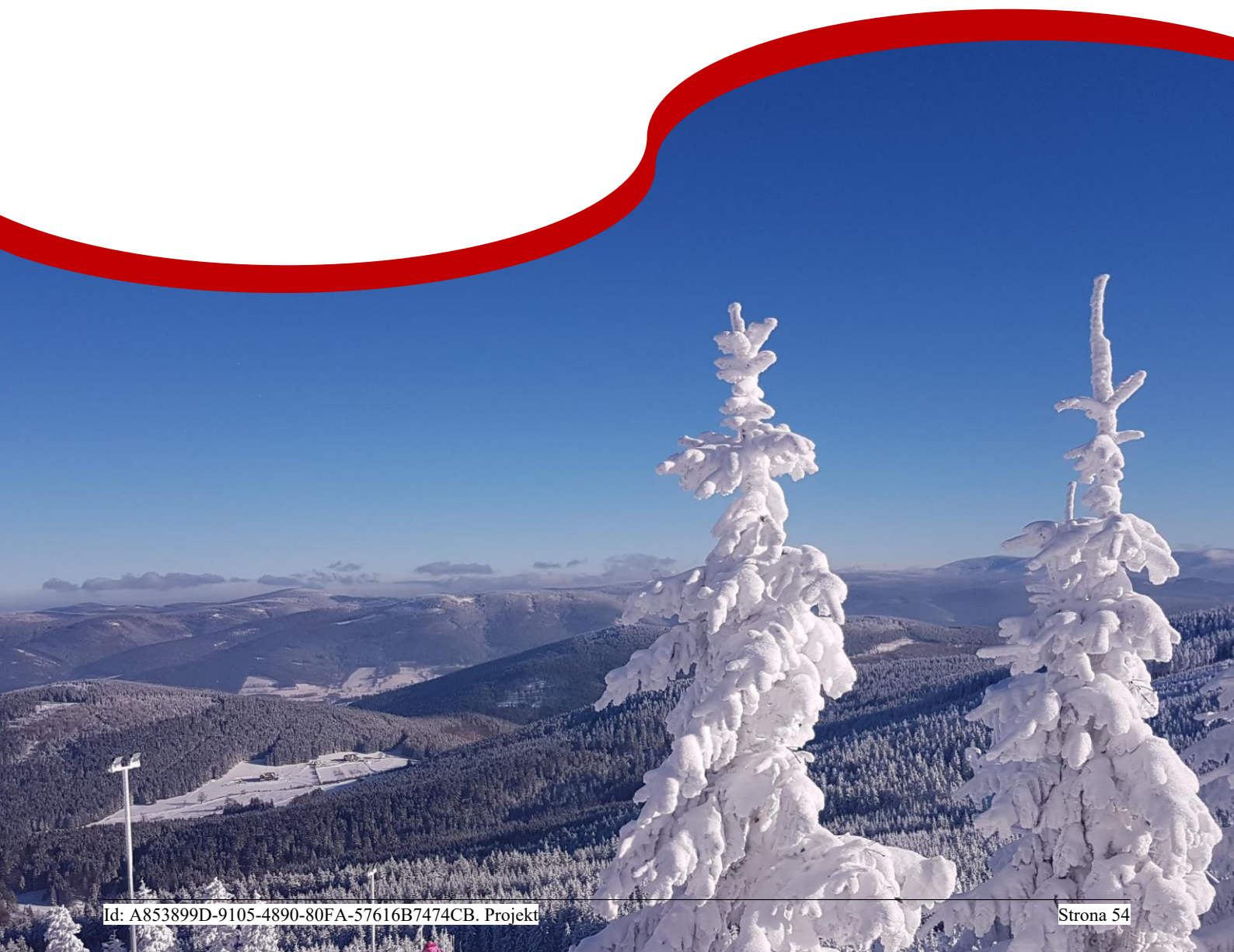

Rycina 10 Zasięg przygranicznego obszaru funkcjonalnego
 Źródło: Plan zagospodarowania województwa dolnośląskiego

Rycina 11 Tereny zamknięte i obszary ograniczonego użytkowania w województwie dolnośląskim w 2019 r.
 Źródło: Plan zagospodarowania województwa dolnośląskiego

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Miejski w Stroniu Śląskim, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Stronia Śląskiego, Rada Miejska Stronia Śląskiego oraz odpowiednie komórki Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy. Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- Plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości Gminy Stronie Śląskie,
- Program „Gmina Stronie Śląskie Przyjazna Seniorom”,
- Program Osłonowy Gminy Stronie Śląskie „Teleopieka dla Seniorów”,
- Program Rewitalizacji Gminy Stronie Śląskie,
- Program usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2031,
- Strategie Sołeckie,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stronie Śląskie,
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych,
- Wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłki w szkole i w domu”,

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Stronie Śląskie na lata 2022-2035,
- Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe do Miasta i Gminy Stronie Śląskie na lata 2018-2033.

Dokumentami, które wymagać będą wdrożenia lub aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. program ochrony środowiska, wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, strategia rozwiązywania problemów społecznych, czy strategię sołeckie. Nieodłącznym elementem planowania strategicznego jest również racjonalna polityka przestrzenna, której wyrazem jest aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dlatego też w okresie realizacji Strategii zaleca się wykonanie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Z uwagi na to, że część działań będzie miała charakter rewitalizacyjny, przewiduje się również opracowanie i wdrożenie gminnego programu rewitalizacji.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat kłodzki. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Miejskiego, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady miejskiej i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informację o stanie realizacji danego działania. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Stronie Śląskie na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027, ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego,
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Nowa perspektywa finansowa 2021-2027 daje jednostkom samorządu terytorialnego szanse na pozyskanie środków z nowej puli dofinansowań. Budżet w ramach nowej polityki spójności opiewa na kwotę 392 miliardów euro i przewiduje inwestycje w krajowe oraz regionalne programy ukierunkowane na m.in. wzrost gospodarczy, rynek pracy, społeczną integrację i pogłębianie współpracy.

Środki unijne w nowej perspektywie będą lokowane w ramach dotychczasowych funduszy, m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS) czy Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+), ale także w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) – nowego instrumentu finansowego, którego celem jest wsparcie obszarów borykających się z problemami w związku z transformacją energetyczną. FST stanowi I filar mechanizmu sprawiedliwej transformacji, będącego elementem Europejskiego Zielonego Ładu.

Podregion Wałbrzyski (powiaty: m. Wałbrzych, wałbrzyski, kłodzki, ząbkowicki, dzierzoniowski i świdnicki), wraz z powiązaniem z nim funkcjonalnie powiatem kamiennogórskim, został wytypowany przez Komisję Europejską jako jeden z regionów węglowych, który otrzyma wsparcie w ramach FST. Daje to powyższym samorządom ogromne szanse na pozyskanie dotacji na m.in. modernizację lokalnej gospodarki, łączność cyfrową, czystą energię, redukcję emisji, ale także na łagodzenie społecznych skutków przemian gospodarczych (np. wsparcie przekwalifikowania pracowników).

Ponadto samorzady będą miały do dyspozycji środki z nowych programów krajowych, m.in.:

- **FENIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027** – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska)
- **FENG – Fundusze Europejskie dla nowoczesnej gospodarki** – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu)
- **FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027** – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne)
- **FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027** – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe)

Gmina będzie miała do dyspozycji również środki z nowego programu Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027 (FEDS 2021-2027), będącego kontynuacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. W nowej perspektywie budżet dla województwa dolnośląskiego wyniesie 1,673 mld euro. Filarami FEDS 2021-2027 będą: odpowiedzialne wykorzystanie potencjałów endogenicznych, spójność przestrzenna i transportowa oraz wzmocnienie kapitału społecznego, a głównym celem będzie harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim oraz jednostek organizacyjnych Gminy Stronie Śląskie.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem kłodzkim oraz województwem dolnośląskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł

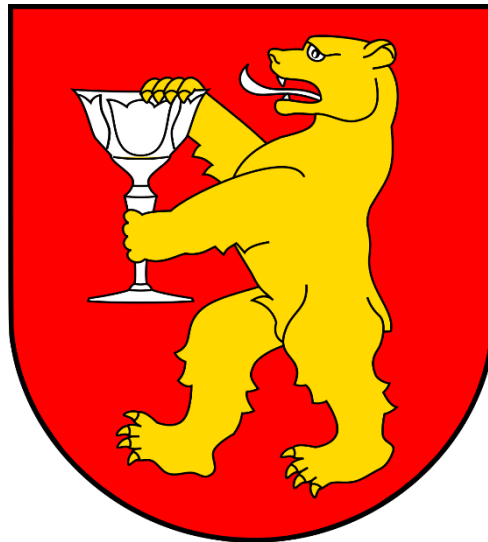
finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z uchwałą nr LXII/381/22 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stronie Śląskie, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w perspektywie od 2023 do 2033 roku wyniesie około 125,8 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Stronie Śląskie

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej **Gminy Stronie Śląskie**

SPIS TREŚCI

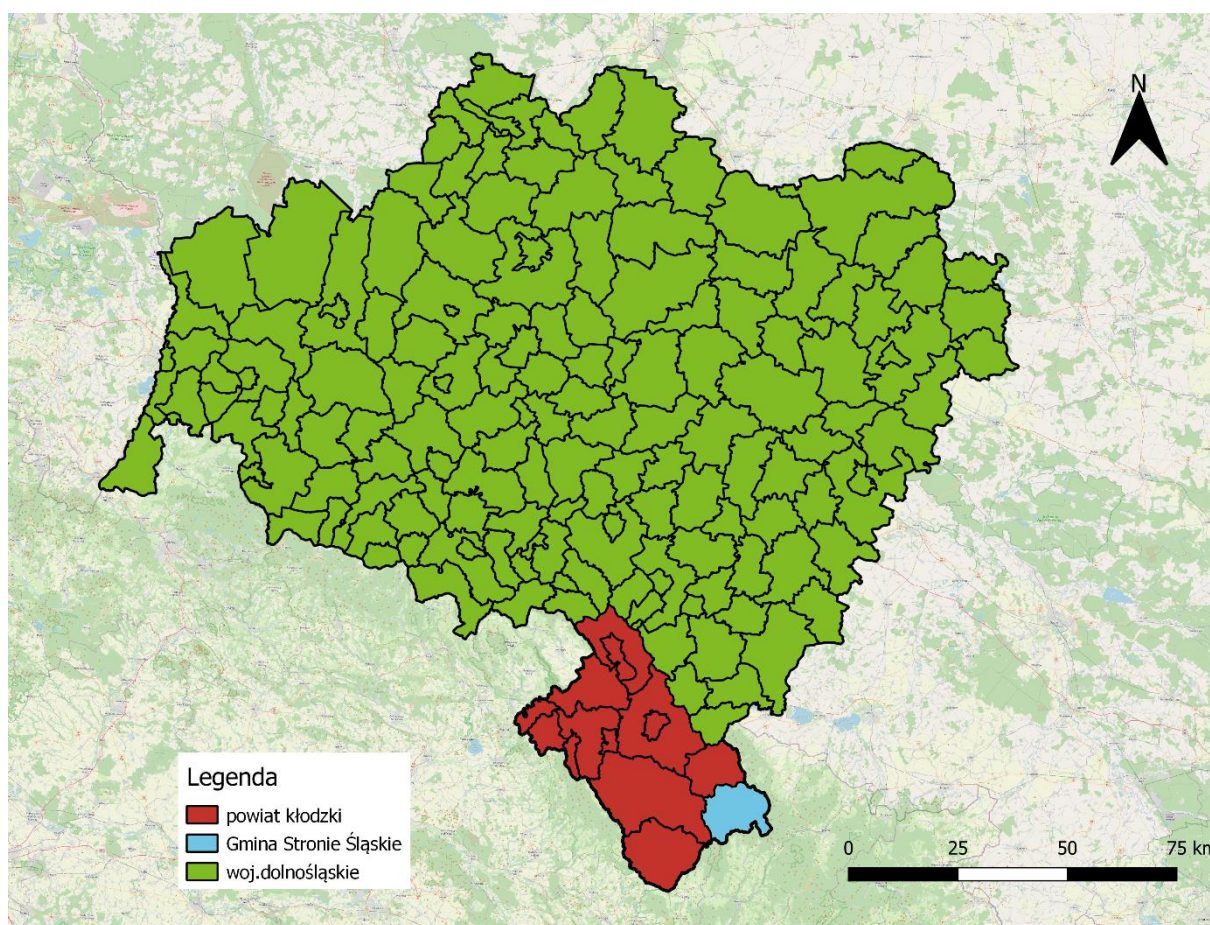
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	63
1.1. Informacje ogólne	63
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	66
1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe.....	69
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	75
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	75
2.2. Infrastruktura i środowisko	79
<i>Infrastruktura drogowa.....</i>	<i>79</i>
<i>Urządzenia sieciowe.....</i>	<i>80</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>84</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska .....</i>	<i>85</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	86
<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>86</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków.....</i>	<i>88</i>
<i>Potencjał inwestycyjny .....</i>	<i>91</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY.....	93
3.1. Demografia.....	93
3.2. Kapitał społeczny.....	98
<i>Przedszkola i żłobki.....</i>	<i>98</i>
<i>Edukacja.....</i>	<i>100</i>
<i>Kultura i sport.....</i>	<i>104</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne .....</i>	<i>107</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy.....</i>	<i>107</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	111

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Stronie Śląskie to miejsko-wiejska jednostka samorządu terytorialnego położona w województwie dolnośląskim, w południowo-wschodniej części powiatu kłodzkiego. Od wschodu i południa Gmina graniczy bezpośrednio z Republiką Czeską, a jej obszar mieści się we Wschodnich Sudetach. Przejście małego ruchu granicznego, w tym drogowe przejście graniczne znajduje się w miejscowości Nowa Morawa. Gminami sąsiednimi, znajdującymi się na terenie Polski, w powiecie kłodzkim są: Gmina Lądek-Zdrój, Międzyzlesie oraz Bystrzyca Kłodzka.

Rycina 12 Położenie Gminy Stronie Śląskie na tle powiatu kłodzkiego i województwa dolnośląskiego

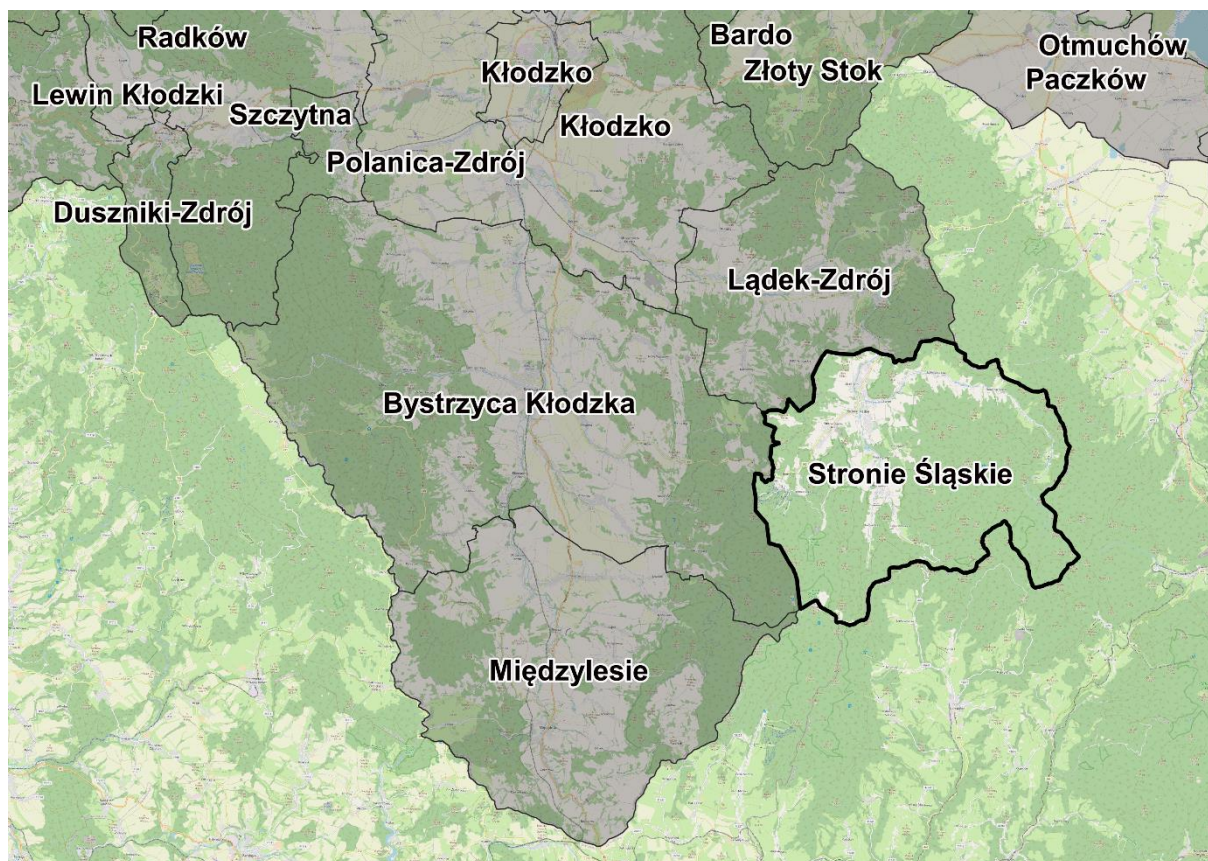
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Siedzibą Gminy jest Miasto Stronie Śląskie znajdujące się po północnej stronie Gminy. Miasto oddalone jest o około 24 km od Bystrzycy Kłodzkiej, około 30 km od Kłodzka oraz około 120 km od Wrocławia. Oprócz Miasta, w granicach Gminy mieści się 14 górskich wsi: Bielice, Bolesławów, Goszów, Janowa Góra, Kamienica, Kletno, Młynowiec, Nowa Morawa, Nowy Gierałtów, Sienna, Stara Morawa, Stary Gierałtów, Strachocin i Stronie Śląskie. Na terenie Gminy znajdują się także 4 przysiółki: Rogóżka – niezamieszkała, Klecienko – w którym z wcześniejszej zabudowy zachowały się tylko 3 budynki, obecnie na terenie przysiółka znajduje się infrastruktura

turystyczna (parkingi, droga, muzeum Ziemi w Kletnie), Nowa Biela – obecnie uroczysko i Popków – w którym istnieje tylko 1 zabytkowa, sudecka chałupa.

Całkowita powierzchnia Gminy Stronie Śląskie wynosi 146 km². Bardzo duży udział powierzchni Gminy stanowią lasy – 75,20%, natomiast powierzchnia użytków rolnych wynosi 19,30%. Na pozostałą część obszaru Gminy składają się tereny zainwestowane, zajmujące 5,50%.

Rycina 13 Położenie Gminy Stronie Śląskie na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Miasto Stronie Śląskie jest dominującym ośrodkiem zaspokajającym podstawowe potrzeby mieszkańców Gminy z zakresu usług, turystyki, lecznictwa specjalistycznego oraz mieszkalnictwa. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i ukształtowanie terenu pozostałe miejscowości utrzymują się głównie z rolnictwa, leśnictwa, drobnego przetwórstwa oraz obsługi funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej.

Na przestrzeni ostatnich 20 lat Gmina Stronie Śląskie przeszła gruntowną transformację i z Gminy o charakterze przemysłowym, przekształciła się w Gminę turystyczną. Na jej terenie rozmieszczone zostały ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, hotele itp. W sezonie letnim i zimowym funkcjonują tu wyciągi: w Siennej Ośrodek Górski „Czarna Góra”, w Kamienicy Stacja Narciarska „Kamienica”, w Nowym Gierałtowie i Bielicach. W sezonie letnim Gmina zaprasza do wędrówek malowniczymi szlakami pieszymi i rowerowymi, a w sezonie zimowym króluje narciarstwo alpejskie oraz mocno rozwijające się narciarstwo biegowe.

Komunikację na terenie Gminy Stronie Śląskie zapewnia układ drogowy składający się z:

- drogi wojewódzkiej nr 392 relacji Żelazno-Lądek Zdrój – Stronie Śląskie,
- drogi powiatowej nr 45106 relacji Stronie Śląskie – bielice,
- drogi powiatowej nr 45136 relacji Stara Morawa – Kletno,
- drogi powiatowej nr 45135 relacji Bolesławów – Kamienica,
- drogi powiatowej nr 45107 relacji Stronie Śląskie - Nowa Morawa,
- drogi powiatowej nr 45134 relacji Stronie Śląskie – Młynowice.

Układ ten uzupełniają sieć dróg gminnych oraz leśnych.

Z siedziby Gminy dojechać można autem w około 30 minut do Bystrzycy Kłodzkiej, w około 35 minut do Kłodzka oraz w około 2 godziny do Wrocławia. Transport zbiorowy na terenie Gminy (tylko do Stronia i Bolesławowa) zapewniają Koleje Dolnośląskie, PKS w Kłodzku oraz prywatny przedsiębiorca Beskid, w sezonie turystycznym Polbus kursujący do Siennej. Aby móc zaspokajać potrzeby komunikacyjne mieszkańców dostrzega się potrzebę organizacji transportu zbiorowego, szczególnie w kierunku odległych wsi.

Przez Gminę przebiega nieczynna linia kolejowa nr 322 relacji Kłodzko Nowe – Stronie Śląskie. Przed kilku laty linia wykorzystywana była głównie dla ruchu towarowego (składnica i transport drewna), w późniejszym okresie ruch osobowy został zawieszony. Obecnie na części linii prowadzony jest ruch pociągów z prędkością 20 km/h na odcinku od Kłodzka do Odrzychowic, gdzie znajduje się kopalnia dolomitu. Pozostała część linii nie jest użytkowana. W 2008 roku przejechała tędy ostatnia motorowa drezyna inspekcyjna należąca do PKP PLK. Od lat samorząd Stronia Śląskiego walczy o powrót pociągów do miejscowości. Najbliższy (wyremontowany) dworzec kolejowy znajduje się w Stroniu Śląskim. Od 2011 roku w miejscu dworca funkcjonuje Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury. W chwili obecnej zarząd województwa przejął przedmiotową linię, powróciła autobusowa komunikacja zastępcza, a docelowo uruchomienie pociągów ma nastąpić na przełomie lat 2024/2025.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Dokumentem określającym zasady prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze województwa dolnośląskiego jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Zgodnie z powyższym dokumentem, Gmina Stronie Śląskie została włączona jako składowa:

- gmin w granicach przygranicznego obszaru funkcjonalnego,
- gmin w granicach obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo (gminy, w których zlokalizowane są lądowe korytarze ekologiczne),
- gmin w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, gmin w granicach których zlokalizowane są tereny zamknięte, strefy ochronne dla terenów zamkniętych,
- obszarów ograniczonego użytkowania oraz kolejowych terenów zamkniętych i ich stref ochronnych (gminy, przez które przebiegają linie kolejowe, jako tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa),
- gmin, w których zlokalizowane są udokumentowane niezagospodarowane złoża kopalin o znaczeniu krajowym i regionalnym.

Postulaty kierowane do Gminy Stronie Śląskie w w/w dokumencie to: wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych, w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiająca świadczenie usług dostępu do Internetu o wymaganej przepływności.

Aby zapobiec negatywnym zjawiskom przestrzennym konieczne jest określenie polityki przestrzennej danego obszaru, której wyrazem są dokumenty planistyczne. Nadrzędny dokument stanowi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które w Gminie Stronie Śląskie zostało przyjęte Uchwałą nr XXXVII.292/13 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 25 listopada 2013 r.

Aktami prawa miejscowego warunkującymi planowanie przestrzenne w Gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Aktualne plany miejscowe pokrywają Gminę Stronie Śląskie prawie w całości z wyłączeniem obszarów leśnych Skarbu Państwa i niewielkiego obszaru w obrębie Bielice.

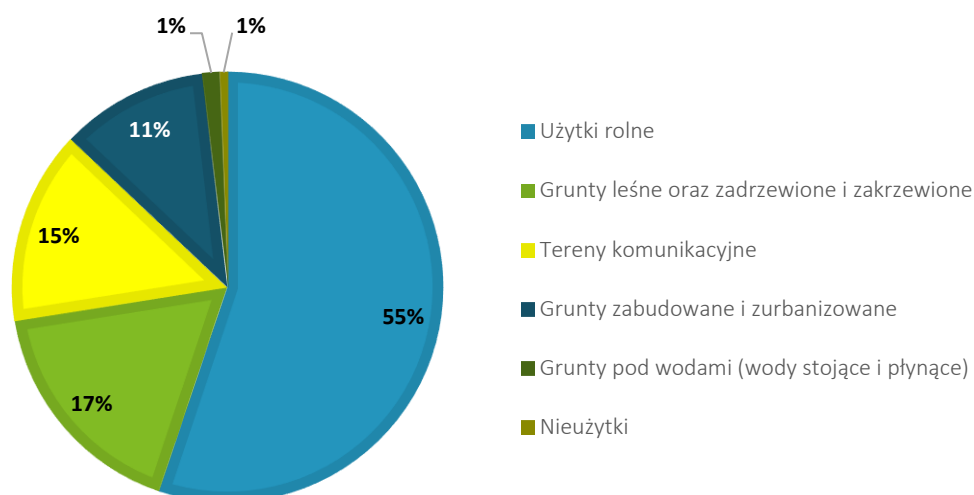
Takie pokrycie obowiązujących planów miejscowych przekłada się na niską liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2016-2020 w Gminie Stronie Śląskie wydano dwie decyzje w 2016 roku, co w przełożeniu na 1 tysięcy mieszkańców wyniosło nieco ponad 0,26 decyzji. Wynik ten był znacznie niższy w porównaniu do powiatu, gdzie w 2016 roku na 1 tysięcy mieszkańców wydano 2,08 decyzji. Należy mieć na uwadze, że przy tak obszernym pokryciu Gminy planami wydawanie decyzji o warunkach zabudowy jest zbędne.

Tabela 6 Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2020

		2016	2017	2018	2019	2020
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Stronie Śląskie	2	0	0	0	0
	powiat	334	336	354	401	391
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Stronie Śląskie	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00
	powiat	2,08	2,11	2,24	2,57	2,54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

W strukturze użytkowania gruntów będących we własności Gminy Stronie Śląskie przeważają użytki rolne, które zajmują 466,71 ha powierzchni Gminy, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione pokrywające 147,00 ha powierzchni, tereny komunikacyjne zajmujące 123,28 ha oraz pozostałe grunty: obszary zabudowane i zurbanizowane – 93,77 ha, nieużytki – 4,86 ha i grunty pod wodami – 10,73 ha.

Rycina 14 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Stronie Śląskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Stronie Śląskie za 2021 rok.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego - Powszechnego Spisu Rolnego, w 2020 r. łączna powierzchnia gospodarstw rolnych w Gminie Stronie Śląskie wynosiła 1 570,20 ha, z czego prawie 50% stanowiły gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej. Gleby występujące na terenie Gminy określa się jako mało urodzajne o niskich klasach bonitacyjnych. Użytki rolne III klasy bonitacyjnej stanowią mniej niż 1%, IV klasy około 40%, V klasy około 44% i VI klasy około 15%. Gleby klasy I-IVa można spotkać sporadycznie w dolinach rzek. Przeważają tu gleby bielcowe terenów górzystych, które występują łącznie z glebami brunatnymi podtypu górskiego, często jako gleby bielcowo-brunatne. Ze względu na słabą jakość gleb oraz spadki terenu przekraczające 20° rolnictwo na terenie Gminy zanika. W dolinach między pasmami górskimi, głównie w północnej stronie Gminy wstępują łąki i pastwiska.

Stanowiące około 75% lasy grupują się w obszarach górskich i pagórkowatych oraz po północno-zachodniej części Gminy. Są to w większości lasy świerkowe, sztucznie nasadzone, ale gdzieś tam zachowały się także naturalne lasy mieszane. Wszystkie lasy zaliczane są do lasów ochronnych grupy I, podlegających zasadom leśnictwa ekologicznego, z zachowaniem istniejących typów siedliskowych, przy utrzymaniu zalesienia.

Układ urbanistyczny Gminy, od początku istnienia pierwszych miejscowości (Goszów, Strachocin, Stronie Śląskie) datowanych na XIII wiek, stanowią wsie górskie o typie łańcuchówek. W miejscowościach tych droga biegła zazwyczaj przez środek dnem doliny, a zabudowania znajdowały się po jednej bądź drugiej stronie ulicy. Przy domostwach usytuowane były zagrody, do których przynależało pole i las. Taki układ urbanistyczny zachował się w niektórych wsiach do dziś, jedną z takich miejscowości jest Goszów. W wyniku połączenia wsi łańcuchowych powstało Miasto Stronie Śląskie. Z uwagi na taki sposób ukształtowania ośrodka miejskiego, nie posiada ono dziś widocznie zarysowanego centrum, a układ urbanistyczny przypomina bardziej wieś wielodrożną.

Uchwałą nr LVI/372/18 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 14.09.2018 r. przyjęto Program Rewitalizacji Gminy Stronie Śląskie. Do obszaru zdegradowanego zaliczono dwa obszary: obszar nr 1 – ul. Zielona i ul. Kościuszki, obszar nr 2 – ul. Kościuszki i ul. Morawka. Oba te obszary wyznaczono także jako obszary rewitalizacji, a ich łączna powierzchnia wyniosła 0,39 km², co stanowiło 0,27% powierzchni całej Gminy. Wyznaczone do rewitalizacji obszary zamieszkiwało 1 823 mieszkańców, co stanowiło 24,88% ludności całej Gminy. Celami rewitalizacji ujętymi w Programie były:

- Cel 1.1 – Rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
- Cel 1.2 – Promowanie zaangażowania społecznego poprzez kulturę i sport,
- Cel 2.1 – Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej,
- Cel 2.2 – Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych,
- Cel 2.3 – Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej zgodnie ze standardami XXI wieku,
- Cel 2.4 – Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej,
- Cel 2.5 – Rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej,
- Cel 2.6 – Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni poszpitalnej.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Zgodnie z regionalizacją krain fizyko-geograficznych (J. Kondracki, 2002), Gmina Stronie Śląskie położona jest w zasięgu makroregionu Sudety Wschodnie oraz mezoregionów Masyw Śnieżnika i Góry Złote znajdujących się w podprowincji Sudety z Przedgórzem Sudeckim. Masyw Śnieżnika rozciąga się po zachodniej stronie Gminy, natomiast Góry Złote po wschodniej. Pasma te od strony północnej i północno-wschodniej oddziela Dolina Białej Łądeckiej. Masyw Śnieżnika jest drugim co do wysokości pasmem górskim w Sudetach, stanowi najwyższą część Ziemi Kłodzkiej. Na szczycie Śnieżnika (1426 m) stykają się granice trzech krain historycznych: Śląsk, Czechy i Morawy. Natomiast Góry Złote ciągną się na przestrzeni około 40 km od Przełęczy Kłodzkiej na południowy wschód. Grzbiet Złotych Gór stanowi dzisiejszą granicę pomiędzy Polską, a Republiką Czeską, ich najwyższe szczyty sięgają około 1100 metrów.

Warunki klimatyczne są tutaj zależne od wysokości nad poziomem morza. Do 600 metrów panuje tu klimat podgórski, natomiast wyżej górski. Według podziału rolniczo-klimatycznego Polski według R. Gumińskiego obszar Gminy należy do sudeckiej dzielnicy klimatycznej. W najwyższych partiach gór średnia roczna temperatura powietrza w Gminie waha się pomiędzy 2°C a 3°C, a na najniższych terenach do 7°C. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 750-1300 mm.

Cały obszar Gminy Stronie Śląskie leży w obrębie jednostki geologicznej zwanej metamorfikiem łądecko-śnieżnickim, stanowiącym północno-wschodni brzeg Masywu Czeskiego. Skały metamorfiku związane są z występowaniem na terenie Gminy złóż kopalin (żelazo, fluoryt, kwarc, siarczki metali: miedzi, ołowiu, srebra, bizmutu, minerały uranowe). Udokumentowane złoża wapieni krystalicznych (marmurów) znajdują się na terenie miejscowości: Nowy Waliszów, Stronie Śląskie (obszar wiejski), Rogózka oraz w okolicach wsi Kletno. Natomiast złoża gnejsów (kamieni półszlachetnych) występują na zachodnich zboczach Masywu Śnieżnika – Nowa Wieś i Goworów. Kopalnie znajdowały się najprawdopodobniej w miejscowościach Goszów, Strachocin oraz Kletno, jednak z uwagi na braki w historycznej dokumentacji nie można dokładnie określić ich położenia.

Rzeźba terenu całej Gminy stanowi tereny górzyste z głębokimi dolinami rzek i potoków, a miasto Stronie Śląskie rozciąga się na szerszym obniżeniu terenu. Taki krajobraz wynika przede wszystkim z płynących przez masyw Gór Białskich licznych potoków. Obszar Gminy Stronie Śląskie położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w górnym odcinku zlewni Nisy Kłodzkiej, odwadniany jest przez prawobrzeżne dopływy Nisy Kłodzkiej. Główną rzeką układu hydrograficznego Gminy jest Biała Łądecka płynąca wzdłuż jej wschodnich i północnych obrzeży oraz Morawka płynąca przez centrum. Biała Łądecka płynie wąską i głęboką doliną między Górami Białskimi i Złotymi, wpada do ujścia lewobrzeżnego dopływu Kobylnicy w okolicy Nowego Gierałtowa. Wodami stojącymi znajdującymi się na terenie Gminy są stawy hodowlane Polskiego Związku Wędkarskiego, a także zbiornik wybudowany w celach przeciwpowodziowych na rzece Morawce koło Stronia Śląskiego.

Do form ochrony przyrody Gminy zawartych w ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916.) zalicza się: Śnieżnicki Park Krajobrazowy, rezerваты przyrody – Jaskinia Niedźwiedzia, Nowa Morawa, Puszcza Śnieżnej Białki oraz Śnieżnik Kłodzki, a także obszary Natura 2000 - Biała Łądecka (PLH020035), Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016), Góry Złote (PLH020096) i Pasma Krowiarki (PLH020019). Oprócz tego ochroną objęte są także: stanowisko dokumentacyjne pn. Sztolnia nr 18 w Podziemnej Trasie Turystyczno-Edukacyjnej w Starej Kopalni Uranu w Kletnie, pomniki przyrody – dwa drzewa, lipy drobnolistne zlokalizowane w Stroniu Śląskim, oraz użytek ekologiczny „Rogóżka” i „Biała Marianna”.

Śnieżnicki Park Krajobrazowy został utworzony na mocy uchwały nr 35/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 28 października 1981 r. Jego całkowita powierzchnia wynosi 28 800 ha (z czego na terenie Gminy Stronie Śląskie 11 278 ha), a strefa ochronna stanowi 14 900 ha. Park granicami obejmuje trzy grupy górskie Sudetów Wschodnich charakteryzujących się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi, są to: Masyw Śnieżnika, Góry Złote i Góry Bialskie. Krajobraz Parku, jak i jego rzeźba terenu są bardzo urozmaicone i zróżnicowane, występują tu zarówno kotliny wysokogórskie, stare doliny rzeczne, jak i stare góry średnie i erozyjny krajobraz krawędzi tektonicznych. Celem ochrony Parku jest ochrona wartości przyrodniczych – unikalnej w skali Sudetów szaty roślinnej, z licznymi gatunkami karpackimi, karpacko-alpejskimi, gatunkami kalcyfilnymi i endemicznymi, jak również przyrody nieożywionej oraz zjawisk krasowych, a także zachowanie krajobrazu rolniczego i kulturowego, w tym otwartych, niezabudowanych przestrzeni w krajobrazie leśno-polno-łąkowym. Najwyższe wyniesienie na terenie Parku wynosi 1425 m n.p.m. i jest to szczyt Śnieżnika.

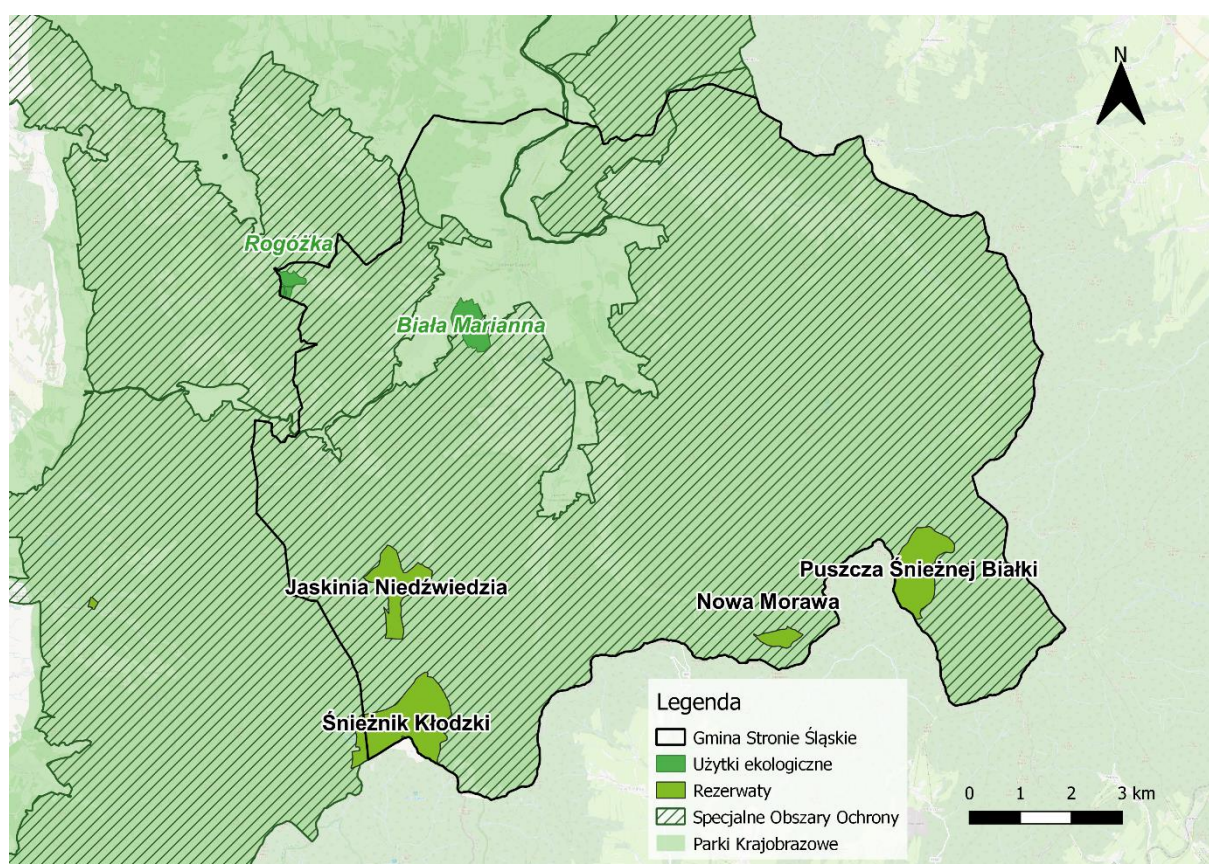
Rezerwat przyrody Jaskinia Niedźwiedzia to geologiczno-leśny rezerwat położony na wysokości od 725 do 1025 m n.p.m., utworzony w 1977 roku wokół unikatowego zespołu jaskiń w marmurach. Rezerwat ten objęty jest ochroną czynną (w razie potrzeby dopuszcza się wykonywanie zabiegów ochronnych, ingerujących w naturalne procesy). Jego obszar rozciąga się wzdłuż dolnej części zachodniego i północno-zachodniego zbocza Stromej oraz górnej części doliny Kleśnicy, kształtem przypominając literę „Y”. Powierzchnia rezerwatu wynosi 89,05 ha, a Jaskinia Niedźwiedzia jest największą jaskinią sudecką. Celem jego ochrony jest zachowanie unikalnej jaskini z bogatą szatą naciekową i znaleziskami kostnymi zwierząt pleistoceńskich oraz drzewostanów z rzadkimi gatunkami roślin runa.

Rezerwat Nowa Morawa to florystyczny rezerwat przyrody, utworzony w 1971 roku, położony w widłach potoków źródłowych Morawki, Prawej i Lewej Widełki. Jego powierzchnia wynosi 22,16 ha, a celem jego ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska cennej odmiany świerka. Puszcza Śnieżnej Białki to leśny rezerwat utworzony w 1963 roku, którego powierzchnia wynosi 124,68 ha. W granicach rezerwatu znajduje się najcenniejsza część kompleksu - „Puszcza Jaworowa”. Celem jej utworzenia jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu pierwotnego lasu naturalnego o charakterze puszczańskim w piętrze regłowym.

Śnieżnik Kłodzki to florystyczny rezerwat przyrody utworzony w 1965 roku, na wysokości od 1150 do 1425 m n.p.m. Jego całkowita powierzchnia wynosi 193,06 ha. Podobnie jak w przypadku rezerwatu Jaskinia Niedźwiedzia, jest on objęty ochroną czynną. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych najwyższego wzniesienia polskiej części Sudetów Wschodnich (Śnieżnik) z roślinnością zielną reprezentującą element górski i karpacki w Sudetach.

Przez Gminę Stronie Śląskie przechodzi korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym: Góry Białskie i Masyw Śnieżnika (GKZ-8C) pokrywający znaczną część Gminy. Korytarz jest częścią sieci ECONET, czyli systemu najlepiej zachowanych przyrodniczo obszarów węzłowych, reprezentatywnych dla różnych regionów kraju, powiązanych korytarzami ekologicznymi, zapewniającymi ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu.

Rycina 15 Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Stronie Śląskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Do obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie Gminy Stronie Śląskie należą głównie kościoły z przełomu XVII i XVIII wieku. Według Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2021-2024 do rejestru zostały wpisane 3 zabytki: Kościół parafialny św. Józefa w Bolesławowie, Kościół parafialny pw. św. Materna i MB Królowej Polski w Stroniu Śląskim, kościół cmentarny (ruina) pw. św. Jana Nepomucena w Janowej Górze. Oprócz obiektów sakralnych do zabytków Gminy należą także: Wapiennik w Starej Morawie, zabytkowe obiekty mieszkalne oraz obiekty kultury przemysłowej, a także krzyże pokutne i „Strońskie lochy” przy

ul. Kościuszki. Ponadto do wojewódzkiej ewidencji zabytków zaliczono ponad 300 innych obiektów znajdujących się w granicach Gminy.

Wapiennik „Łaskawy Kamień” w Starej Morawie to twór architektoniczny pochodzący z XIX wieku, wykorzystywany do wypalania wydobywanego z kamieniołomu wapienia. Został zaprojektowany przez Karola Schinkla – berlińskiego architekta. Wapiennik popadł w ruinę, ale został odrestaurowany w 1978 roku. Obecnie jest on otwarty dla turystów i uważa się go za jeden z najlepiej zachowanych obiektów przemysłowych tego typu w kraju. Ze względu na walory historyczne, krajobrazowe, przyrodnicze, jak i kulturowe, które stanowią element wyróżniający Gminę i są zasobem kluczowym dla jej rozwoju, stosowne byłoby objęcie obiektu szczególną ochroną na poziomie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

„Strońskie lochy” to wykorzystywane w XIX wieku podziemia, znajdujące się przy ul. Kościuszki w Stroniu Śląskim, traktowane jako miejsce przechowywania żywności i napojów.

Innymi walorami dziedzictwa kulturowego Gminy, na jakie warto zwrócić uwagę, są m.in. wspomniana wcześniej Kopalnia uranu w Kletnie. Lata jej działalności to okres pomiędzy 1948 a 1953 rokiem. Obejmowała ona 20 średniowiecznych sztolni i 3 szyby, a sumaryczna długość wszystkich wyrobisk górniczych wynosiła ponad 37 kilometrów. Szacuje się, że w kopalni wydobyto około 20 ton uranu. W najwyższej położonej części kopalni, przy drodze łączącej Kletno ze Sienną znajduje się sztolnia nr 18, jest ona udostępniona dla zwiedzających stanowiąc osobny system wyrobisk. Należy zaznaczyć, że jest ona całkowicie bezpieczna pod względem promieniowania radioaktywnego.

Ze względu na trudne górskie warunki obszar Gminy Stronie Śląskie od zawsze był słabo zaludniony, a niekorzystne warunki glebowe tylko utrudniały jej rozwój, dlatego dziedzictwo kulturowe przez wiele lat sprowadzało się głównie do miejsc związanych z górnictwem, hutnictwem oraz przemysłem. W wyniku transformacji ustrojowej w 1989 roku oraz upadku lokalnego przemysłu, na początku lat 90-tych XX Gmina Stronie Śląskie zaczęła rozwijać się turystycznie. Rozwijała się zarówno baza noclegowa, jak i różnego rodzaju usługi turystyczne. W 1996 roku w Gminie powstał Ośrodek Narciarski „Czarna Góra”, na który składa się kompleks tras narciarskich i nartostrad. Do innych atrakcji turystycznych zlokalizowanych w granicach Gminy należą: Park Linowy w Kletnie, Zalew w Starej Morawie, Muzeum Mineraliów w Stroniu Śląskim, Kolej Linowa i Apline-Coaster na Czarnej Górze.

Atrakcje turystyczne Gminy związane są także silnie ze szlakami rowerowymi. Do szlaków krajowych prowadzących zarówno drogami asfaltowymi, jak i drogami gruntowymi zalicza się trasy:

- Czarna Góra – Śnieżnik – 8km,
- Przełęcz Puchaczówka – Międzygórze – 5,9 km,
- Czarna Góra – Schronisko na Iglicznej – 6,9 km,
- Czarna Góra – Przełęcz pod Chłopkiem – 3,3 km,
- Czarna Góra – Jaskinia Niedźwiedzia – 9,9 km.

Natomiast gminnymi szlakami rowerowymi są trasy rowerowe wybudowane w ramach sieci Sigletrack Glacensis oraz trasy rowerowe w Bike Parku Czarna Góra:

- Dual slalom – 450 m,
- Dirt – 460 m,
- Top Gun – 610 m,
- Family – 1260 m,
- Muflon – 720 m,
- Whip line – 300 m,
- Milky way – 6050 m,
- Freeride – 1650 m,
- DH lux – 2150 m,
- DH torpeda – 2100 m,
- Kambodża – 2140 m,
- E-ride – 2500 m.

Przez teren Gminy Stronie Śląskie przebiegają także oznakowane szlaki piesze:

nr 1 „Wokół Stronia Śląskiego”

pętla Stronie Śląskie - Sowie Kopa - Goszów - Stronie Śląskie, 7,3 km, czas przejścia: ok. 2 godz.

nr 2 „Na Sedlo Pekło – w kierunku Nyznerowskich Wodospadów”

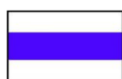
Bielice kościół - Barani Wąwóz - Sedło Pekło (2,5 km).
Z Sedło Pekło czeskim szlakiem niebieskim, a następnie zielonym dochodzimy do Nyznerowskich Wodospadów (+ 3 km)

nr 3 „Doliną Janówki”

pętla Sienna – Janowa Góra - Stronie Śląskie wieś - Sienna, 10,3 km, czas przejścia: 3-3,5 godz.

nr 4 "Trzy doliny"

Stara Morawa, zalew - kalwaria na Suszycy - Bolesławów, przystanek - Kamienica - Kletno, przystanek (nieczynny) - Stara Morawa, Wapiennik „Łaskawy Kamień”

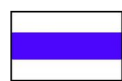
Bielice (przystanek autobusowy poniżej leśniczówki) - Nowa Biela (leśne stawy retencyjne) - Dolina Białej Łądeckiej - Długi Spław - granica państwa - Palaš (1021 m n.p.m.) - Horský hotel Paprsek, 8 km

Stronie Śląskie (Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury - dawna stacja PKP) - Stronie Śląskie wieś - Przełęcz pod Chłopkiem (733 m n.p.m.) - Przełęcz Puchaczówka (860 m n.p.m.) - Czarna Góra (1205 m n.p.m.) - sanktuarium. M. B. Śnieżnej na Iglicznej - tama na Wilczce - Międzygórze - Smrekowiec (1123 m n.p.m.) - Przełęcz Śnieżnicka (1128 m n.p.m.) (28 km)

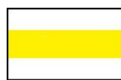
Łądek-Zdrój (Rynek) - Kąty Bystrzyckie - Przełęcz Pod Chłopkiem (733 m n.p.m.) - Przełęcz Puchaczówka (860 m n.p.m.) - Czarna Góra (1205 m n.p.m.) - Żmijowiec (1154 m n.p.m.) - Przełęcz Śnieżnicka (1128 m n.p.m.) - Hala pod Śnieżnikiem (1218 m n.p.m.) - Międzygórze - Wodospad Wilczki - Sanktuarium M. B. Śnieżnej na Iglicznej - Wilkanów - Długopole-Zdrój (44 km)

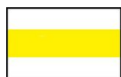
Łądek-Zdrój - Trojak (766 m n.p.m.) - Karpiak (7757 m n.p.m.) - Stary Gierałtów - Przełęcz Sucha (1002 m n.p.m.) - Droga Marianny - dolina Morawki - Przełęcz Staromorawska (794 m n.p.m.) - Przełęcz pod Porębkkiem (846 m n.p.m.) - Hala pod Śnieżnikiem (1218 m n.p.m.) - Jodłów - Szklarnia - Międzyzlesie (50 km)

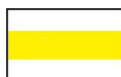
Bielice (leśniczówka) - Rezerwat „Puszcza Śnieżnej Białki” - Rudawiec (112 m n.p.m.) - Przełęcz Płaszczyna (817 m n.p.m.) - Śnieżnik (1425 m n.p.m.) - Hala pod Śnieżnikiem (1218 m n.p.m.) - Mały Śnieżnik - Trójmorski Wierch (1145 m n.p.m.) - Opacz (740 m n.p.m.) - Przełęcz Międzyleska (534 m n.p.m.) (40 km)

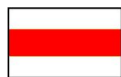
Bielice (leśniczówka) - Czernica (1083 m n.p.m.) - Przełęcz Dział (922 m n.p.m.) - Goszów - Stronie Śląskie (tama na Morawce) - Stara Morawa (zalew) - Kletno - Dolina Kleśnicy - Rezerwat "Jaskinia Niedźwiedzia" - „Gęsia Gardziel” - Przełęcz Śnieżnicka (1128 m n.p.m.) - Hala pod Śnieżnikiem (1218 m n.p.m.) (25 km).

Bolesławów - Kamienica - Głęboka Jama

Bolesławów - Przełęcz Płaszczyna

Przełęcz Gierałtowska - Stary Gierałtów - Czernica 1083 m n.p.m. - Przełęcz Sucha (10 km)

Ponadto fragmentami ww. szlaków lub w ich pobliżu będą ścieżki edukacyjno-przyrodnicze:

- Ścieżka „Dolina Pluszcza”,
- Ścieżka Kletno – Hala pod Śnieżnikiem,
- Ścieżka Przełęcz Puchaczówka – Hala Pod Śnieżnikiem,
- Ścieżka „Bio-geologiczna”,
- Ścieżka „Nietoperze Doliny Kleśnicy”,
- Ścieżka Krasowa wokół Jaskini Niedźwiedziej,
- Leśna ścieżka przyrodnicza w Nowym Gierałtowie.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2021 r. w Gminie Stronie Śląskie funkcjonowało 859 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 4,5% podmiotów spośród całego powiatu kłodzkiego. Gminami skupiającymi najwięcej podmiotów gospodarczych w powiecie były: miasto Kłodzko (4 496) oraz miasto Nowa Ruda (2650). Największe zmiany na przestrzeni badanych lat zaobserwowano w Gminach: Kłodzko (wzrost liczby przedsiębiorstw o 217), Bystrzyca Kłodzka (wzrost liczby przedsiębiorstw o 143), Nowa Ruda (wzrost liczby przedsiębiorstw o 116). Natomiast liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Stronie Śląskie od 2017 roku wzrosła o 98, co sprawiło, że pod względem dynamiki zmian liczby podmiotów znajduje się ona na 4 miejscu wśród pozostałych gmin powiatu kłodzkiego. Wzrost zarejestrowanych przedsiębiorstw na terenie Gminy wskazywać może na dogodne warunki do prowadzenia działalności oraz świadczy o ogólnym rozwoju gospodarczym Gminy.

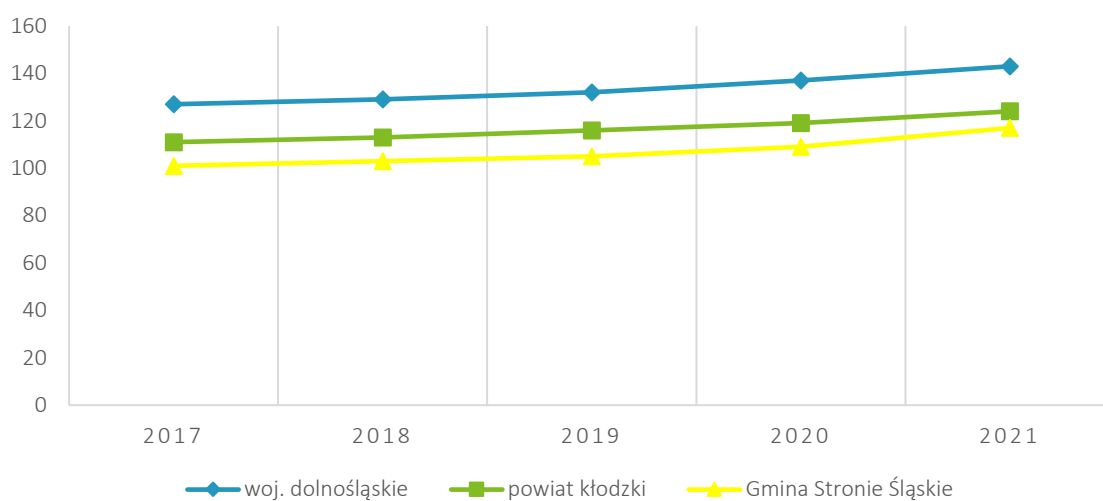
Tabela 7 Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie kłodzkim w latach 2017-2021

JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2017-2021
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat kłodzki	17 746	100,0%	19 041	100,0%	1 295
Duszniki-Zdrój	629	3,5%	677	3,6%	48
m. Kłodzko	4 409	24,8%	4 496	23,6%	87
Kudowa-Zdrój	1 074	6,1%	1 155	6,1%	81
m. Nowa Ruda	2 574	14,5%	2 650	13,9%	76
Polanica-Zdrój	1 050	5,9%	1 098	5,8%	48
Bystrzyca Kłodzka	1 992	11,2%	2 135	11,2%	143
Kłodzko	1 221	6,9%	1 438	7,6%	217
Łądek-Zdrój	963	5,4%	1 060	5,6%	97
Lewin Kłodzki	253	1,4%	271	1,4%	18
Międzylesie	519	2,9%	597	3,1%	78
Nowa Ruda	821	4,6%	937	4,9%	116
Radków	796	4,5%	894	4,7%	98
Stronie Śląskie	761	4,3%	859	4,5%	98
Szczytna	684	3,9%	774	4,1%	90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Oprócz przeanalizowania ogólnej liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON wskaźnik ten można przedstawić także w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, co ułatwia porównanie go do całego powiatu i województwa. Z analizy wskaźnikowej wynika, że liczba podmiotów gospodarczych od 2017 do 2021 roku wzrastała zarówno w całym województwie dolnośląskim, jak i powiecie kłodzkim i Gminie Stronie Śląskie. Biorąc pod uwagę zmiany w okresie 5-letnim obserwuje się, że wskaźnik dla Gminy Stronie Śląskie corocznie był niższy od powiatu i województwa. W 2021 roku na 1 000 mieszkańców w Gminie przypadało 117 podmiotów gospodarczych – o 7 mniej niż w powiecie i 26 mniej niż w województwie. Największe zmiany wskaźnika zaszły w Gminie – w ostatnim roku liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wzrosła z poziomu 109 na 117 podmiotów na 1 000 ludności.

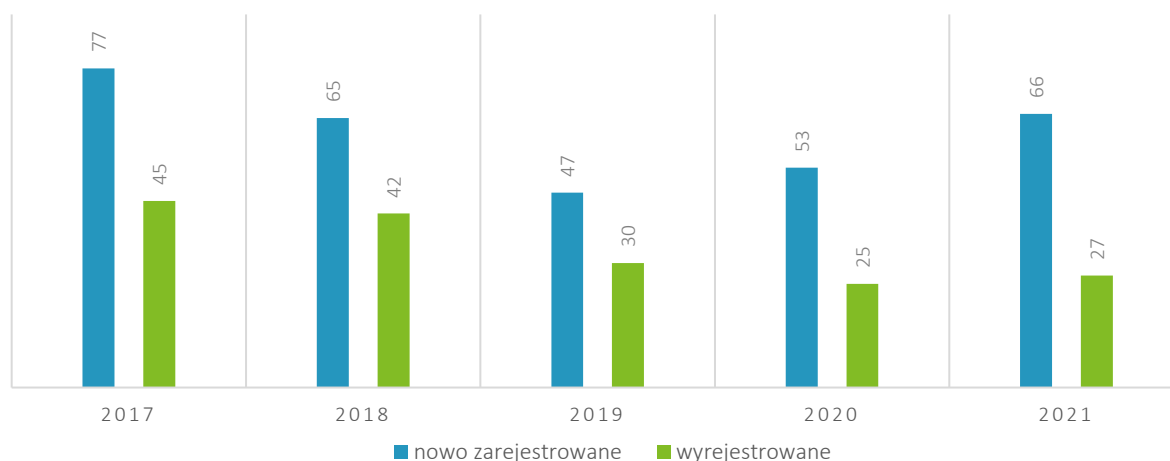

Rycina 16 Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Stronie Śląskie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Aby pogłębić analizę liczby podmiotów gospodarczych porównano także zmiany liczby podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych na przestrzeni lat 2017-2021. Na podstawie analizy obserwuje się korzystną zależność. Liczba podmiotów zarejestrowanych przez cały badany okres przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Uwagę należy jednak zwrócić na spadek liczby tych podmiotów. Najmniej podmiotów gospodarczych zarejestrowano w 2019 roku (47 podmiotów), a najwięcej w roku 2017 (77 podmiotów). Z kolei od 2017 roku obserwuje się malejącą liczbę wyrejestrowanych podmiotów (z wyjątkiem roku 2021). Niewielki wzrost wyrejestrowanych podmiotów może być jednym ze skutków gospodarczych pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Z analizy struktury wielkościowej przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie Gminy, wynika, iż nowo zarejestrowanymi podmiotami są głównie mikro przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. W 2021 roku na terenie Gminy Stronie Śląskie działało 835 takich przedsiębiorstw, co stanowiło ponad 97% wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Mikro przedsiębiorstwa to forma działalności najpopularniejsza w Polsce, są to głównie jednoosobowe działalności, gdzie osoba fizyczna jest kierownikiem i właścicielem

przedsiębiorstwa. Plusem takiej działalności jest łatwość jej założenia oraz zamknięcia, a także bezpośrednia możliwość czerpania zysków i niskie koszty funkcjonowania. Jednak uwagę należy również zwrócić na wady, jakimi są: wysoka odpowiedzialność i ograniczona zdolność rozwoju. Drugą, pod względem liczebności, grupą podmiotów były małe przedsiębiorstwa – ich liczba w 2021 roku wyniosła 21. Jako średnie przedsiębiorstwa zarejestrowano 2 podmioty, a tylko jedno zarejestrowano jako duże (zatrudniające od 250 do 999 pracowników).

Rycina 17 Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z REGON działających na terenie Gminy Stronie Śląskie w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniżej zaprezentowano także podział podmiotów gospodarczych wg sekcji i działów PKD 2007. Zgodnie z danymi BDL GUS w 2021 roku najczęściej przedsiębiorstw działało w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (146 podmiotów, co stanowiło 17% wszystkich przedsiębiorstw) oraz w sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (126 podmiotów, co stanowiło 15% wszystkich przedsiębiorstw). Na terenie Gminy Stronie Śląskie w 2021 roku nie działały podmioty z sekcji B – górnictwo i wydobywanie oraz sekcji U – organizacje i zespoły eksterytorialne.

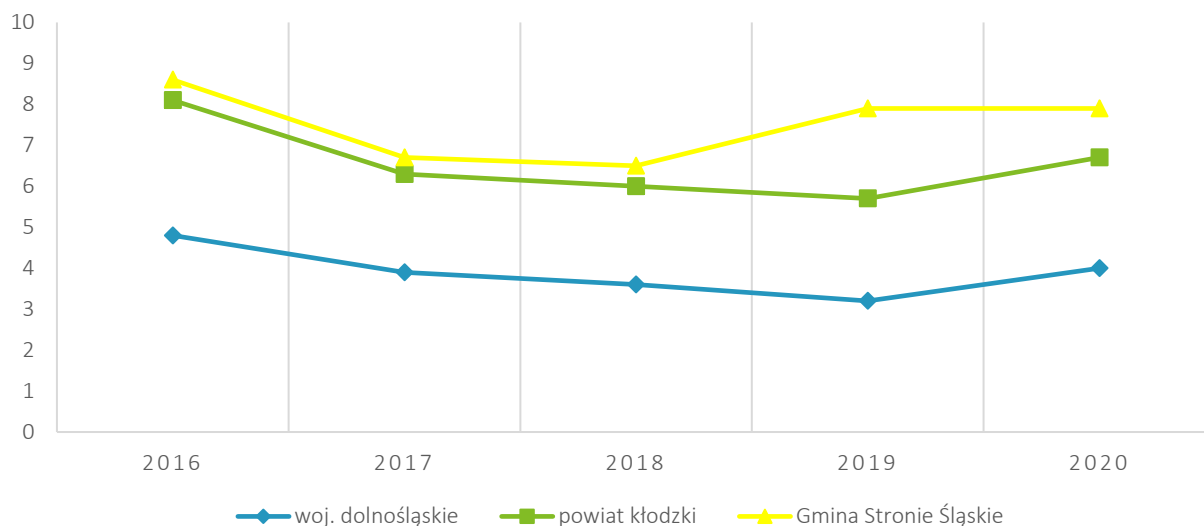
Tabela 8 Podmioty działające na terenie Gminy Stronie Śląskie w 2021 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	56	7%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	43	5%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0%
SEKCJA F Budownictwo	111	13%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	146	17%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	33	4%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	126	15%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	12	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	92	11%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	39	5%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	24	3%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	1%
SEKCJA P Edukacja	27	3%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	41	5%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	66	8%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy jednostki wiąże się również z rynkiem pracy. Stabilne zatrudnienie oraz satysfakcjonujące wynagrodzenie odpowiadające poziomowi wykształcenia są wyznacznikiem jakości życia mieszkańców. Mają one wpływ na chęć osiedlenia się na terenie Gminy lub pozostania w jej granicach ludzi młodych po zakończeniu edukacji. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Stronie Śląskie w porównaniu do średnich dla powiatu i województwa. W latach 2016-2017 liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Stronie Śląskie ulegała spadkowi, jednak trend odwrócił się w 2018 roku i od tego czasu liczba ta corocznie wzrasta. Od 2018 roku z poziomu 6,5% liczba ta wzrosła do poziomu 7,9% w roku 2020. Jednocześnie podobną tendencję wzrostową w zakresie kształtowania poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie kłodzkim oraz województwie dolnośląskim, choć zmiany nie były tak dynamiczne jak w przypadku Gminy Stronie Śląskie. Podobnie jak w przypadku wyrejestrowywanych przedsiębiorstw, wzrost liczby osób

bezrobotnych spowodowany może być globalną pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i związaną z nią utratą pracy sezonowej w usługach gastronomicznych i turystycznych. Najniższe wartości wskaźnika zaobserwowano w województwie dolnośląskim, gdzie udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 4%.

Rycina 18 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Stronie Śląskie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Gmina Stronie Śląskie oddalona jest od głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez województwo dolnośląskie oraz od kluczowych szlaków o znaczeniu krajowym. Jak wspomniano wcześniej, jej sieć komunikacyjną stanowi droga wojewódzka nr 392, a także sieć dróg powiatowych (o łącznej długości 37 km) i gminnych (o łącznej długości 46 km). Długość pozostałych dróg przecinających Gminę wynosi 20 km. Z wyszczególnieniem na konkretne ulice, najwięcej z nich znajduje się w stanie dobrym (28%), kolejno w bardzo dobrym (26%), dostatecznym (23%) i złym (21%). Najwięcej ulic w złym stanie technicznym stwierdzono na obszarach wiejskich Gminy. Stan dróg Gminy Stronie Śląskie sprawdzany jest co roku, a za najpilniejsze inwestycje w zakresie dróg i infrastruktury około drogowej w 2022 roku uznano modernizację drogi powiatowej nr 45135 w Kamienicy i nr 45136 w Kletnie oraz modernizacje dróg gminnych na obszarach wiejskich w Stroniu Śląskim, Goszowie, Starym Gierłatowie i Strachocinie.

W poniższej tabeli przedstawione zostały wydatki w dziale transport i łączność w latach 2016-2021 w Gminie Stronie Śląskie. Wydatki te wahają się między 1-3 mln złotych, osiągając w analizowanym okresie średnią wynoszącą 1 910 812,57 zł.

Tabela 9 Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2016-2021 w Gminie Stronie Śląskie

Transport i łączność	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wydatki ogółem (zł)	1 562 800,57	2 486 213,68	2 767 108,27	1 785 938,78	1 272 515,54	1 590 298,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2021 roku Gmina Stronie Śląskie wykonała prace związane z infrastrukturą drogową takie jak:

- remont chodnika przy ul. Kościuszki w Stroniu Śląskim,
- remont drogi dojazdowej do garaży przy ul. Żeromskiego w Stroniu Śląskim,
- utwardzenie terenu działki nr 448/4 obręb Stronie Śląskie – miasto,
- remont drogi gruntowej na terenie działek nr 153, 7/1 obręb 002 Bolesławów,
- modernizacja infrastruktury osiedla Morawka etap IV,
- budowa miejsc postojowych przy ul. Sudeckiej w Stroniu Śląskim,
- modernizacja przepustu w ciągu drogi ul. Górna – Strachocin,
- wykonanie nowego rowu oraz umocnienie rowu przydrożnego na działce nr 1/35 w obrębie Stronie Lasy,
- modernizacja drogi gminnej na działce nr 433/3 i 437/52 obręb Stronie Śląskie,
- modernizacja parkingu na działce nr 169/10 przy ul. Kościuszki w Stroniu Śląskim,
- modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Stronie Śląskie,
- budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach gminnych.

Urządzenia sieciowe

Dystrybucją wody i odprowadzaniem ścieków na terenie Gminy Stronie Śląskie zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Strachocinie. Przedmiotem działalności Zakładu jest pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody za pomocą urządzeń wodociągowych oraz odprowadzanie i oczyszczenie ścieków kanalizacyjnych, a także roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej, wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, projektowanie i doradztwo techniczne oraz wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń. Realizacja zadań z zakresu sprzedaży wody i odbioru ścieków na terenie Gminy Stronie Śląskie wiąże się z eksploatacją 2 ujęć wody, 2 stacji uzdatniania wody (zlokalizowanych w miejscowościach Nowa Morawa i Stara Morawa), 2 pompowni wody, 7 lokalnych pompowni ścieków, 1 oczyszczalni ścieków, 34,7 km sieci wodociągowych przesyłowych i rozdzielczych oraz 78,5 km sieci kanalizacji sanitarnej. Do odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych zalicza się gospodarstwa indywidualne oraz odbiorców niezwiązanych z przemysłem. Zakład rozlicza 3 369 wodomierzy, w tym 588 szt. wodomierzy głównych i 2 781 szt. wodomierzy lokalowych, dodatkowych i własnych. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych Gminy Stronie Śląskie zakłada, że na przestrzeni lat 2021-2024 Gmina będzie realizować przedsięwzięcia takie jak:

- Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej we wsi Goszów,
- Modernizacja systemu informatycznego w siedzibie ZWiK Sp. z o. o. Strachocin 39,

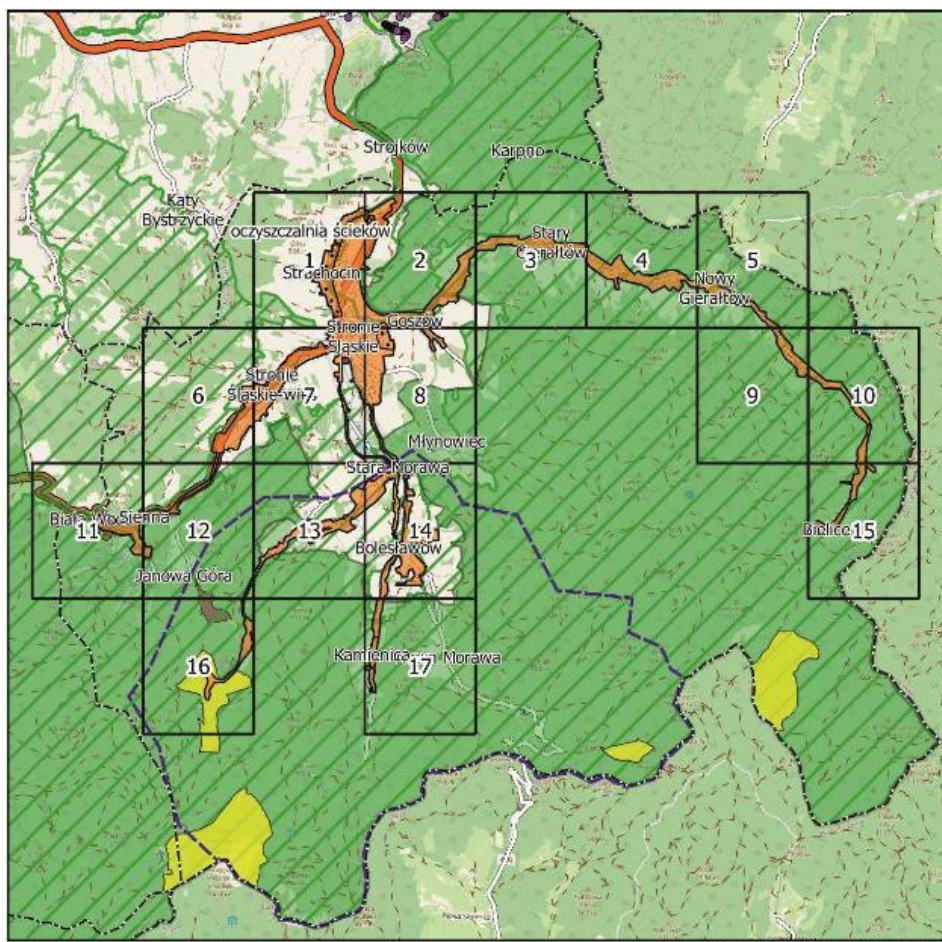
- Budowa studni redukcyjno-pomiarowej przy skrzyżowaniu ul. Dolnej i Kościuszki (dz. nr 14/14) wraz z odcinkiem wodociągu $\varnothing 160$,
- Zakup odcinków sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Stronie Śląskie,
- Wymiana sieci wodociągowej w Strachocinie na obszarze obejmującym osiedle mieszkaniowe i budynki Nadleśnictwa Łądek-Zdrój (działki nr 458/20, 458/22, 458/23, 467 i 468).

Na realizację tych inwestycji ZWiK Sp. z o. o. przeznaczy łącznie 1 290 000 zł, a 300 000 zł pokryją środki własne Gminy.

Gmina Stronie Śląskie została ujęta w VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (VI AKPOŚK). W 2014 roku uchwałą nr LII/1884/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Stronie Śląskie o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 11 468 utworzono Aglomerację Stronie Śląskie. Obejmuje ona miejscowości Gminy: Stronie Śląskie (obszar miejski), Goszów, Stary Gierałtów, Nowy Gierałtów, Bielice, Stronie Śląskie (obszar wiejski), Bolesławów, Sienna, Kletno, Strachocin, Janowa Góra, Stara Morawa i Kamienica. Na terenie aglomeracji Stronie Śląskie na oczyszczalni ścieków nie są planowane inwestycje związane ze zwiększeniem przepustowości lub poprawą jakości ścieków oczyszczonych.

Na terenie aglomeracji Stronie Śląskie znajduje się jedna strefa ochronna ujęcia wody obejmująca tereny ochrony pośredniej i bezpośredniej. Jest to Strefa ochronna ujęć wody powierzchniowej w Nowej Morawie i Starej Morawie. Na terenie strefy zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęć wody.

Na nieskanalizowanych terenach Gminy ścieki gromadzi się głównie w zbiornikach bezodpływowych. Ich zawartość wywożona jest okresowo wozami asenizacyjnymi do stacji zlewnej na terenie oczyszczalni ścieków w Strachocinie. Ścieki oczyszczane są również w oczyszczalniach przydomowych, jednak używa ich bardzo mały odsetek mieszkańców.

Legenda

teren oczyszczalni ścieków	granica Parku Krajobrazowego
granica aglomeracji Stronie Śląskie	granica strefy ochrony bezpośredniej ujęcia wody
granice gmin	granica strefy ochrony pośredniej ujęcia wody
pomniki przyrody	obszar planowanej kanalizacji sanitarnej
granice rezerwatu przyrody	granica obszarów ochronnych zb. wód śródłąd. (nie dotyczy)
granice Natura 2000	

Podkład mapowy: OpenStreetMap

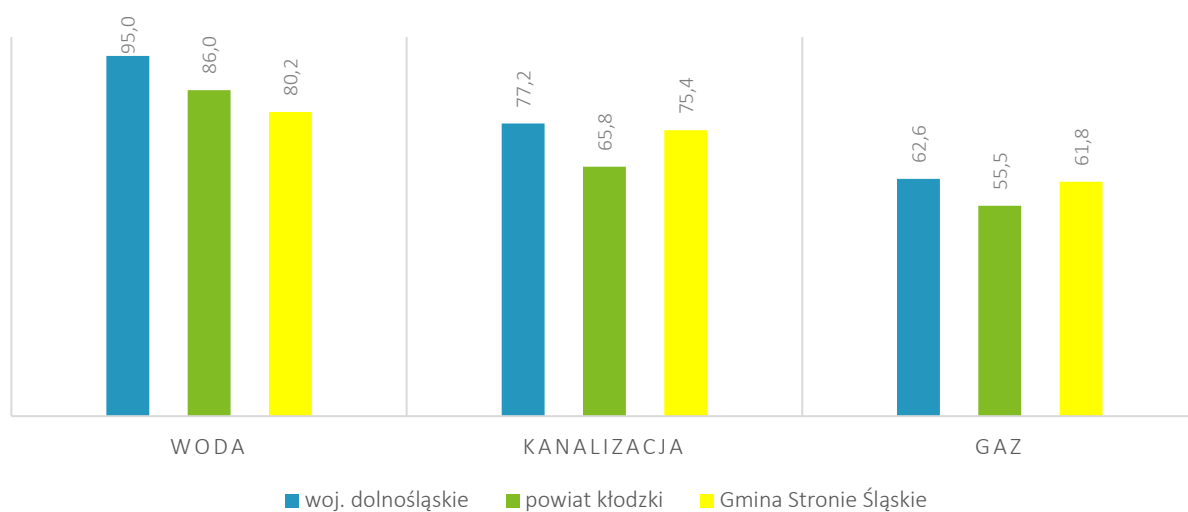
Rycina 19 Granica aglomeracji Gminy Stronie Śląskie

Źródło: Uchwała nr XXIX/203/20 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Stronie Śląskie.

Obszar Gminy Stronie Śląskie, w zakresie infrastruktury gazowej, obsługiwany jest przez Narodowego Operatora Systemu Dystrybucyjnego Gazu – Polską Spółkę Gazownictwa z oddziałem we Wrocławiu. Miejscowościami z dostępem do sieci gazowej w granicach Gminy są: Miasto Stronie Śląskie, Goszów, Janowa Góra, Strachocin i Sienna. W pozostałych miejscowościach pozamiejskich nie przewiduje się gazyfikacji przewodowej. Jednostką terenową Gminy jest Gazownia w Kłodzku. Gaz do miasta doprowadzony jest gazociągiem średnioprężnym $\varnothing$ 200 relacji Kłodzko - Łądek Zdrój - Stronie Śląskie. Gaz doprowadzany jest do czterech stacji redukcyjno-pomiarowych. Sieć przesyłowa i rozdzielcza obejmuje ok. 18,5 km gazociągu.

Poniższa rycina przedstawia stopień dostępności do infrastruktury technicznej na terenie Gminy Stronie Śląskie w porównaniu do powiatu kłodzkiego i województwa dolnośląskiego. Z analizy wykresu wynika, iż dostęp do wody w 2020 roku miało 80,2% mieszkańców Gminy i był

to wynik niższy niż średnia dla powiatu (86,0%) i województwa (95,0%). Pozostałe miejscowości zaopatrywane są w wodę w oparciu o ujęcia lokalne. Aby poprawić sytuację dostępności do wody w Gminie, planuje się też budowę ujęcia wody oraz wodociągu w obrębie miejscowości Sienna. W przypadku udziału osób korzystających z sieci kanalizacyjnej Gmina Stronie Śląskie charakteryzowała się wyższym stopniem skanalizowania (75,4%) niż wynosi średnia dla powiatu (65,8%), ale nieco niższym niż średnia dla województwa (77,2%). Z zakresu poprawy dostępności do sieci kanalizacyjnej planuje się budowę kanalizacji sanitarnej w obrębie miejscowości Kamienica, Strachocin, Nowa Morawa i Młynowiec. Biorąc pod uwagę dostępność do sieci gazowej – w 2020 roku gaz dostępny był dla 61,8% mieszkańców Gminy, 62,6% mieszkańców województwa oraz 55,5% mieszkańców powiatu. Zwracając uwagę na ukształtowanie terenu Gminy, stopień dostępności do wody, kanalizacji i gazu można uznać za wysoki.

Rycina 20 Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Stronie Śląskie w 2020 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównymi operatorami Internetu w Gminie Stronie Śląskie są: Vectra i Orange. Dostęp do Internetu posiada większość mieszkańców Gminy z wyjątkiem miejscowości: Bielice (górną część), Kletno, Kamienica i Nowa Morawa. Należy zwrócić uwagę, że są to miejscowości otoczone terenem górzystym i ze względu na różnice wysokości występują tu problemy z przyłączeniem do sieci. Natomiast w mieście Stronie Śląskie zagwarantowany jest dostęp do Internetu szerokopasmowego - światłowodu.

Gospodarka odpadami

Gmina Stronie Śląskie prowadzi gospodarkę odpadami w oparciu m.in. na podstawie:

- Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 888 ze zm.),
- Ustawy z dnia 14 grudnia 20012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r., poz. 699),
- Uchwały nr XXV/177/20 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 30 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Stronie Śląskie.

Zarządzaniem systemem gospodarki odpadami na terenie Gminy Stronie Śląskie zajmuje się P.H.U. Komunalnik Sp. z o. o. zlokalizowane przy ul. Św. Jerzego 1a we Wrocławiu. Spółka ta współpracuje z wieloma gminami w różnych częściach kraju. Na terenie Gminy Stronie Śląskie funkcjonuje jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Strachocinie 38C. W PSZOK-u przyjmowane są odpady komunalne zebrane w sposób selektywny, wytworzone przez mieszkańców Gminy Stronie Śląskie którzy dokonali opłaty za gospodarowanie odpadami. Odbiór odpadów z nieruchomości niezamieszkałych realizowany jest przez Gminę Stronie Śląskie.

Na terenie Gminy obowiązuje selekcja odpadów na 5 frakcji: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji i odpady zmieszane. W 2021 roku odpady komunalne odbierane były w częstotliwości: papier i szkło raz na cztery tygodnie, zmieszane i BIO i tworzywa sztuczne dwa razy w miesiącu. Do gromadzenia odpadów wykorzystywane były odpowiednio oznakowane pojemniki, o pojemności 120 l, 240 l oraz 1100 l. Odpady problemowe takie jak: przeterminowane leki, zużyte baterie, różnego rodzaju chemikalia, akumulatory, meble, świetlówki, odpady budowlane, odpady zielone oraz inne można było bezpłatnie oddawać do PSZOK-u w godzinach:

- Poniedziałek 11:30- 15:30,
- Wtorek 7:30-11:30,
- Środa 14:00-18:00.

Oprócz tego na terenie Gminy przeprowadzono 3 zbiórki odpadów wielkogabarytowych i sprzętu elektrycznego. Przeterminowane leki można było wyrzucać do specjalnych pojemników znajdujących się na terenie Apteki Daglezja przy ul. Nadbrzeżnej 22, Apteki Słonecznej przy ul. Morawka 31/1B oraz Apteki Rumianek przy ul. Nadbrzeżnej 14.

W poniższej tabeli zestawiono masę odpadów komunalnych zebranych w latach 2018-2021 na terenie Gminy Stronie Śląskie. Na przestrzeni analizowanych lat zauważono wzrost liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi do 5 422 osób w 2021 roku. Łączna ilość zebranych odpadów również uległa zwiększeniu z około 2 923 Mg w 2019 roku do około 3 945 tys. Mg w 2021 r. Oprócz tego wzrastał także udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów. Niekorzystnym jest fakt, że wzrostowi ulegała także masa odpadów zmieszanych oraz łączna masa odpadów w przeliczeniu na mieszkańca, co oznacza ogólny wzrost produkowanych przez społeczeństwo odpadów.

Obowiązkiem gmin jest ograniczanie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Do 2020 roku było to nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów. Do poziomów określonych w ustawie Gmina Stronie Śląskie dochodzi stopniowo. Poziom recyklingu Gminy w 2021 roku (w podziale na 4 frakcje – papier, metal, plastik, szkło) wynosił 20%. Szacuje się, że w 2022 roku będzie to 25%, w 2023 r. – 35%, w 2024 r. – 45%, a w 2025 r. – 55%.

Tabela 10 Stan gospodarki odpadami w Gminie Stronie Śląskie w latach 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	5 377	5 413	5 331	5 422
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	2 922,88	3 367,71	3 578,78	3 945,06
<i>zmieszane</i>	2 175,72	2 500,02	1 723,35	2 034,50
<i>segregowane</i>	747,16	867,69	1 855,43	1 910,55
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	26%	26%	52%	48%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,54	0,62	0,67	0,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Według sprawozdań przeprowadzonych przez firmę Komunalnik Sp. z o. o. z terenu Gminy Stronie Śląskie w 2021 roku recyklingowi poddano zaledwie 12,4% odpadów. Niski poziom recyklingu wpływ ma nieprzetwarzanie, czyli magazynowanie odpadów. Na terenie Gminy nie ma obecnie możliwości na przetwarzanie odpadów komunalnych. Aby podnieść świadomość mieszkańców o istotności segregowania odpadów, Gmina podejmuje działania edukacyjne wobec mieszkańców w postaci działań kontrolnych.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

O prawidłowy stan środowiska i propagowanie postaw ekologicznych Gmina Stronie Śląskie dba także m.in. poprzez realizację programu „Ziemia Kłodzka – Czyste Powietrze”. Program ma na celu poprawę jakości powietrza i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła oraz poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych. Dofinansowaniem objęte są wymiany nieefektywnych kotłów zasilanych paliwem stałym na nowoczesne źródła ciepła, a także przeprowadzanie termomodernizacji budynków. W ramach programu Gmina prowadzi również punkt kontaktowy programu, który zapewnia mieszkańcom obsługę i wsparcie w zakresie przygotowania i składania wniosków o dofinansowanie. Znajduje się on w Urzędzie Miejskim w Stroniu Śląskim przy ul. Kościuszki 55.

Do 30 czerwca 2022 roku mieszkańcy Gminy mogli składać deklaracje dotyczące źródeł ciepła i źródeł spalania. Przeprowadzanie spisu przez Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków pozwoli w przyszłości na stworzenie zintegrowanego systemu ograniczania niskiej emisji. Z uwagi

na opracowywanie Strategii rozwoju Gminy Stronie Śląskie w trakcie prowadzenia spisu, na chwilę obecną nie ma możliwości podania dokładnych danych w tym zakresie.

Oprócz tego w 2021 roku Gmina realizowała zadania dotyczące termomodernizacji obiektów gminnych oraz zgłosiła gotowość do udziału w Subregionalnym Programie Modernizacji Budynków. Program ten pomaga pozyskać dla mieszkańców fundusze na nowe instalacje grzewcze w domach i mieszkaniach oraz służy poprawie stanu budynków. Finansowanie programu ma zapewnić między innymi Fundusz Sprawiedliwej Transformacji.

W ramach działań na rzecz rozwoju odnawialnych źródeł energii, w 2021 r. Gmina Stronie Śląskie przygotowała projekty instalacji fotowoltaicznej do 99,9kW oraz do 10kW (sala sportowa Zespołu Szkół Samorządowych). Wykonano również audyt i projekt wymiany słupów i opraw oświetleniowych na terenie całej Gminy. Tradycyjne oprawy i źródła światła zastąpione zostaną energooszczędnyymi źródłami światła w liczbie 816 szt.

Gmina Stronie Śląskie prowadzi również monitoring jakości powietrza, dzięki zlokalizowanemu na swoim terenie czujnikowi pomiaru jakości powietrza. Działalność w zakresie ochrony środowiska w Gminie Stronie Śląskie prowadzona jest także w oparciu o następujące dokumenty:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- Strategię Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2013-2022,
- Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

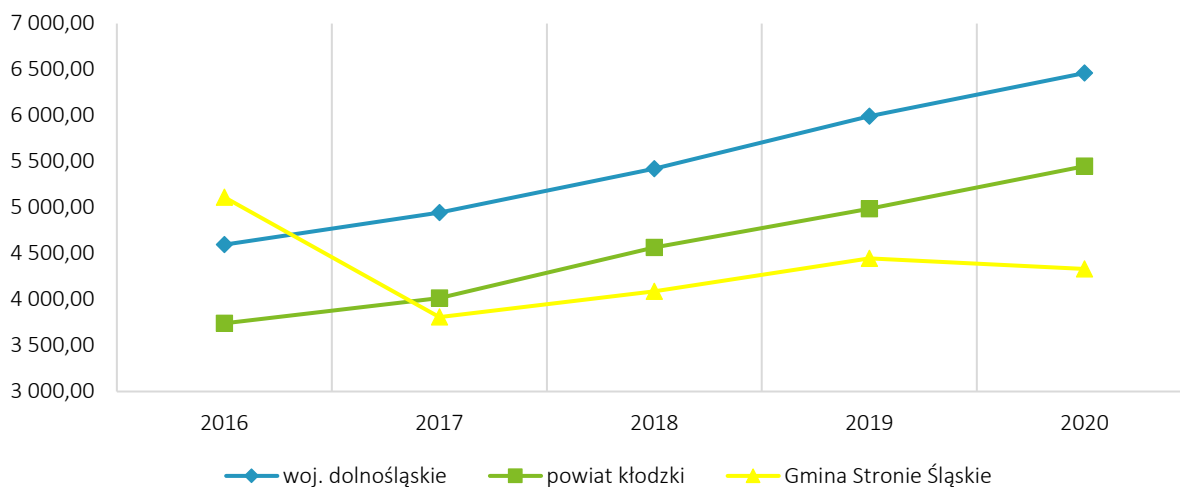
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Na przestrzeni lat 2016-2021 dochody budżetu Gminy Stronie Śląskie corocznie wzrastały (z wyjątkiem roku 2016) – z poziomu 38,8 mln zł w 2016 roku do 47,2 mln zł w 2021 roku. Od 2020 roku obserwowano również bardziej dynamiczny wzrost dochodów niż w latach ubiegłych – budżet Gminy powiększył się wtedy o prawie 15 mln zł, gdzie w poprzednich latach wzrost nie przekraczał 2,7 mln zł. Taki wzrost spowodowany był m.in. sprzedażą w 2016 przysiółka Rogózka.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się średniego dochodu na 1 mieszkańca Gminy Stronie Śląskie na tle powiatu kłodzkiego i województwa dolnośląskiego. Na przestrzeni lat 2016-2020 poziom dochodów w Gminie Stronie Śląskie przyjmował różne tendencje. W 2017 roku nastąpił silny spadek dochodów z poziomu około 5 100 zł na około 3 800 zł. W późniejszym okresie do 2019 obserwowano wzrost tego wskaźnika, a dochód na 1 mieszkańca wynosił około 4 400 zł. W kolejnym roku ponownie zauważono tendencję spadkową. Przez cały badany okres dochody ogółem na 1 mieszkańca kształtowały się na niższym poziomie w Gminie niż w powiecie i województwie – wyjątkiem był rok 2016, kiedy dochód na mieszkańca w Gminie Stronie Śląskie wynosił nieco ponad 5 000 zł. W 2020 roku średni dochód na 1 mieszkańca w województwie dolnośląskim wynosił 6 461,10 zł, w powiecie kłodzkim 5 448,39 zł, a w Gminie Stronie Śląskie 4 331,91 zł. Warto zauważyć, że na przestrzeni badanych lat wskaźnik ten dla Gminy

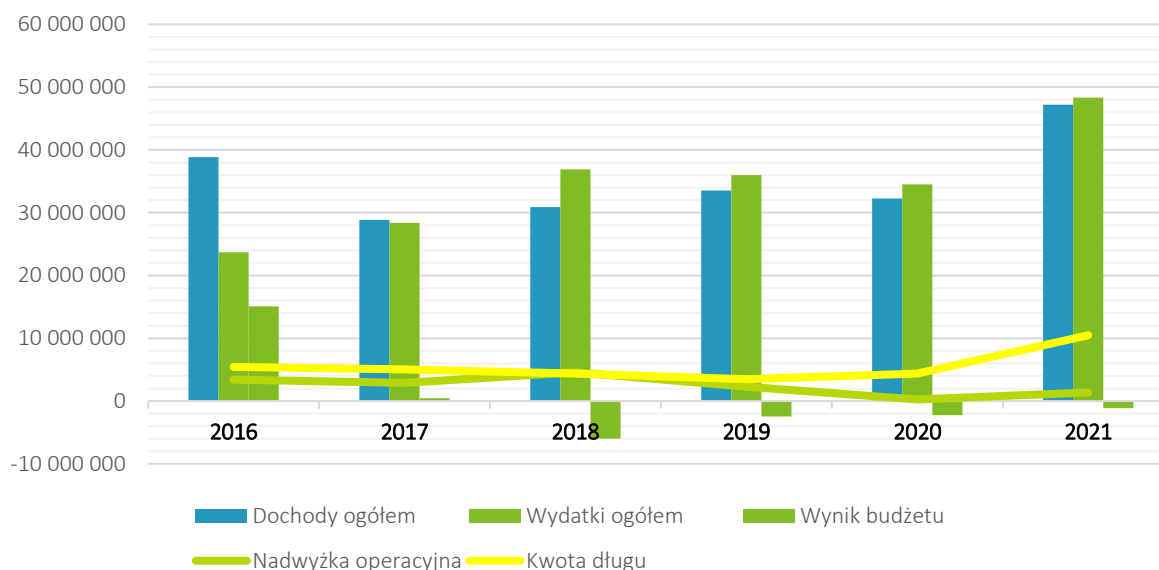
kształtował się na podobnym poziomie, co dla powiatu – jednak z biegiem lat różnica ta zaczęła się zwiększać na niekorzyść Gminy, co nie jest pozytywnym zjawiskiem.

Rycina 21 Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Stronie Śląskie na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wykonanie budżetu Gminy Stronie Śląskie zauważa się wzrostową tendencję wydatków bieżących. W 2016 roku wydatki Gminy kształtowały się na poziomie ponad 23 mln zł i do 2021 roku wzrosły dwukrotnie, wynosząc ponad 48 mln zł. Od 2018 roku przekraczały one dochody ogółem. Największa różnica pomiędzy dochodami Gminy, a jej wydatkami nastąpiła w 2018 roku, kiedy wydatki przekroczyły dochody o prawie 6 mln zł. Wzrost wydatków Gminy niewspółmierny do wysokości dochodów skutkuje występowaniem deficytów budżetowych, a także zmniejszaniem się poziomu nadwyżki operacyjnej (dodatniej różnicy między dochodami, a wydatkami bieżącymi). Od 2018 przyjmowała ona tendencję spadkową wynosząc średnio 2,4 mln zł – co stanowiło około 7% dochodów ogółem w każdym badanym roku. Taka sytuacja przełożyła się również na wahania kwoty długu, która w ciągu lat 2016-2020 kształtowała się w granicach 3-5 mln zł, a w roku 2021 wzrosła do ponad 10 mln zł.

Rycina 22 Wykonanie budżetu Gminy Stronie Śląskie w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

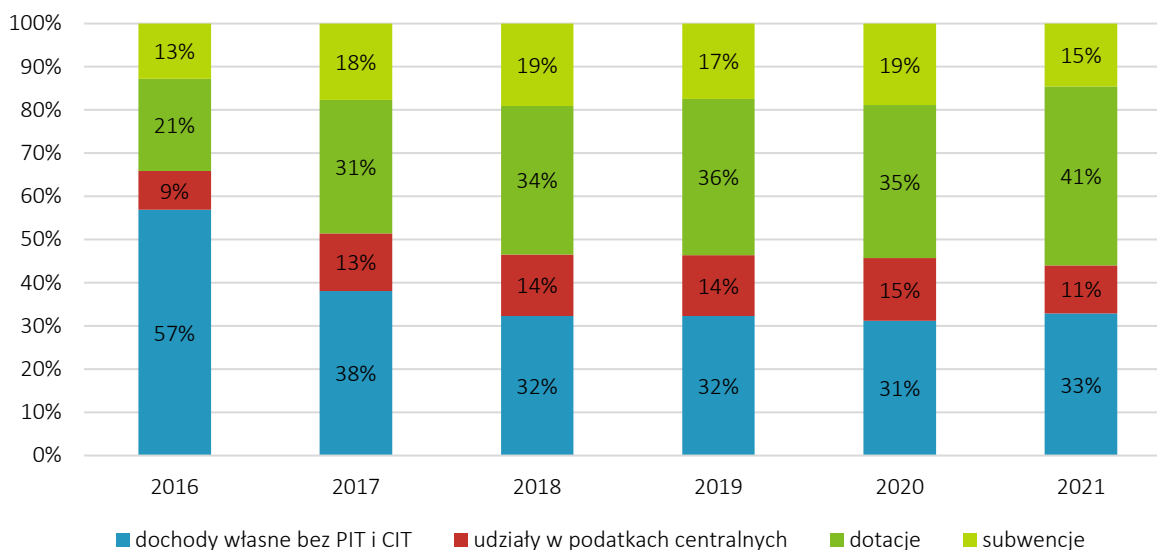
Struktura dochodów i wydatków

O samodzielności finansowej Gminy decydują jej dochody własne, z tego względu uważa się je za najważniejsze spośród dochodów budżetowych jednostki. Wśród dochodów własnych wyróżnić należy przede wszystkim podatki oraz opłaty lokalne, co do których Gmina posiada kompetencje w kwestiach wydawania uchwał, na podstawie których decydować może o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z ich tytułu wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Poniższa rycina przedstawia strukturę dochodów Gminy Stronie Śląskie w latach 2016-2021. W 2016 roku poziom dochodów własnych Gminy kształtował się na poziomie 57%, wynosząc 22 082 475,38 zł, z czego 12,5 mln zł stanowiły dochody ze sprzedaży majątku, w tym sprzedaży przysiółka Rogóźka. W kolejnych latach poziom dochodów ulegał stopniowemu zmniejszeniu – jego wartość nominalna w 2017 r. wyniosła 10 978 236,04 zł, w 2018 r. 9 979 069,08 zł, w 2019 r. 10 834 544,49 zł, a w 2020 r. 10 049 687,63 zł. W 2021 r. nastąpił wzrost dochodów, ich wartość nominalna wyniosła 15 539 901,51 zł. Wzrost ten spowodowany był sprzedażą zabudowanych i niezabudowanych nieruchomości Gminy w miejscowościach: Stary Gierałtów, Goszów, Stronie Śląskie, Kletno i Kamienica.

Na podstawie danych zaobserwowano również coroczny wzrost udziału dotacji celowych – w 2021 r. zwiększył się on niemal trzykrotnie z 21% do 61% – wartość dotacji wyniosła w 2021 roku 19 532 066,62 zł. W strukturze dochodów budżetu Gminy najmniejszy udział przypadła na udział z podatków centralnych (ich poziom w 2021 roku wynosił 11% – 5 248 379,71 zł) oraz

subwencję ogólną przekazywaną przez budżet państwa (jej poziom w 2021 r. wyniósł 15% – 6 885 316 zł).

Rycina 23 Struktura dochodów Gminy Stronie Śląskie w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa tabela przedstawia szczegółową analizę dochodów podatkowych Gminy Stronie Śląskie w latach 2016-2021. W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z podatku od nieruchomości, generujące w analizowanym okresie średnio 4,5 mln zł oraz z tytułu udziału w podatku PIT, generujące średnio 4,3 mln zł rocznie. Dochody z podatku od nieruchomości przez cały badany okres utrzymywały się na porównywalnym poziomie, natomiast udział z podatku PIT ulegał stałemu corocznemu wzrostowi. Z kolei podatek od czynności cywilnoprawnych wynosił średnio około 440 tys. zł rocznie i również charakteryzowała go tendencja wzrostowa.

Wśród pozostałych znaczących dochodów należy wskazać także podatek leśny – generujący rocznie średnio 390 tys. zł. Pozostałe dochody podatkowe takie jak: podatek od środków transportowych, podatek rolny, podatek CIT oraz wpływy z opłaty skarbowej nie przekraczały rocznie średnio 110 tys. zł. Najmniejsze udziały w budżecie Gminy stanowi podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej (średni dochód roczny na poziomie około 16 tys. zł).

Analizując dynamikę zmian w dochodach budżetowych Gminy Stronie Śląskie zauważa się, że największe zróżnicowanie we wpływach dotyczy podatku CIT, w szczególności w roku 2021, gdzie wpływy te zmalały w stosunku do roku poprzedniego o prawie 110 tys. zł. Z kolei duży wzrost dochodów obserwuje się w przypadku podatku od czynności cywilnoprawnych, który w 2021 roku, w stosunku do 2020 roku wzrósł o ponad 500 tys. zł.

Tabela 11 Dochody podatkowe Gminy Stronie Śląskie w latach 2016-2021

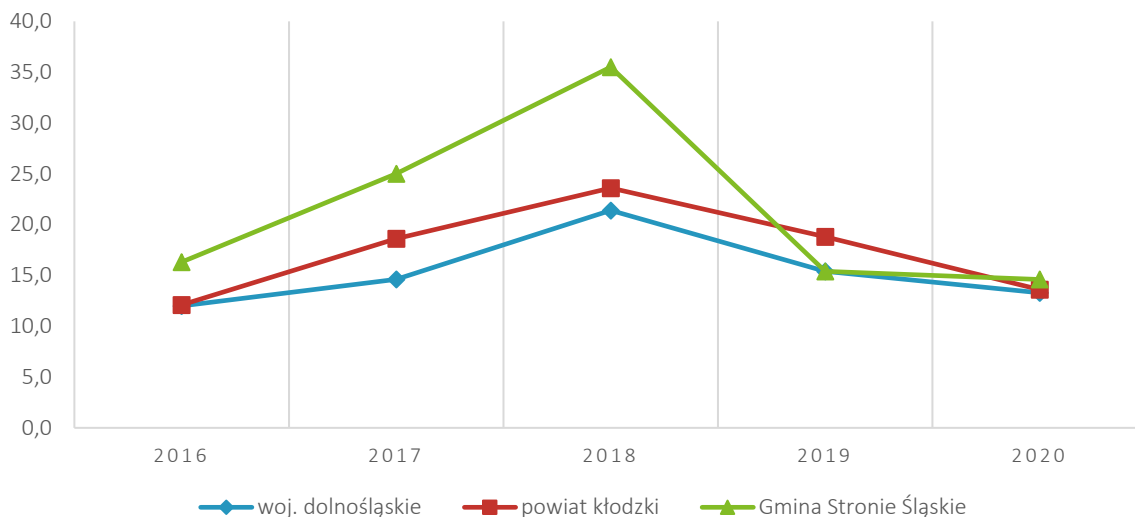
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	3 444 131,00	3 729 406,00	4 263 766,00	4 584 510,00	4 545 135,00	5 201 275,00
CIT	45 508,25	118 368,05	146 940,00	130 961,14	155 319,37	47 104,71
podatek rolny	45 675,93	44 234,01	43 443,49	45 771,16	50 157,01	52 228,62
podatek od nieruchomości	4 447 477,23	4 617 639,06	4 825 137,93	4 610 189,51	4 065 654,20	4 592 200,00
podatek leśny	384 971,00	384 784,00	397 956,40	386 559,60	388 835,80	399 350,20
podatek od środków transportowych	95 435,00	86 821,80	59 331,60	59 853,20	50 909,00	57 867,00
karta podatkowa	16 432,68	16 880,34	9 243,11	21 826,09	16 198,89	15 019,84
podatek od czynności cywilnoprawnych	193 402,92	214 744,08	314 836,28	590 568,53	424 287,94	926 887,31
wpływy z opłaty skarbowej	36 754,15	39 400,00	34 687,10	41 981,16	37 691,00	48 353,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Natomiast biorąc pod uwagę wydatki Gminy Stronie Śląskie, największy ich udział przypadł w działach: oświata i wychowanie (średnio 23% w latach 2016-2021), rodzina oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (po 17%), administracja publiczna (10%), transport i łączność oraz turystyka (po 6%), pomoc społeczna i gospodarka mieszkaniowa (po 5%), kultura fizyczna i sport oraz bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (po 3%), kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (2%), edukacyjna opieka wychowawcza, ochrona zdrowia, działalność usługowa (po 1%).

Poniżej przedstawiono także udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach Gminy Stronie Śląskie w latach 2016-2020 na tle powiatu kłodzkiego i województwa dolnośląskiego. Z analizy wynika, że Gmina Stronie Śląskie do 2018 roku osiągała znacznie wyższe wyniki w porównaniu do wskaźników powiatowych i wojewódzkich. Najwyższy wskaźnik Gmina osiągnęła w 2018 roku – 35,5%. Taki wynik jest konsekwencją realizacji dużych inwestycji, takich jak budowa sali gimnastycznej (prawie 3 mln zł), przebudowa drogi w Strachocinie (prawie 700 tys. zł), czy modernizacja pomostu cumowniczego na terenie kąpieliska w Starej Morawie (prawie 600 tys. zł). Od 2019 roku wydatki inwestycyjne Gminy malały do poziomu porównywalnego zarówno do powiatu, jak i województwa, wynosząc w 2020 roku 14,6% wydatków.

Rycina 24 Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Stronie Śląskie na tle powiatu i województwa

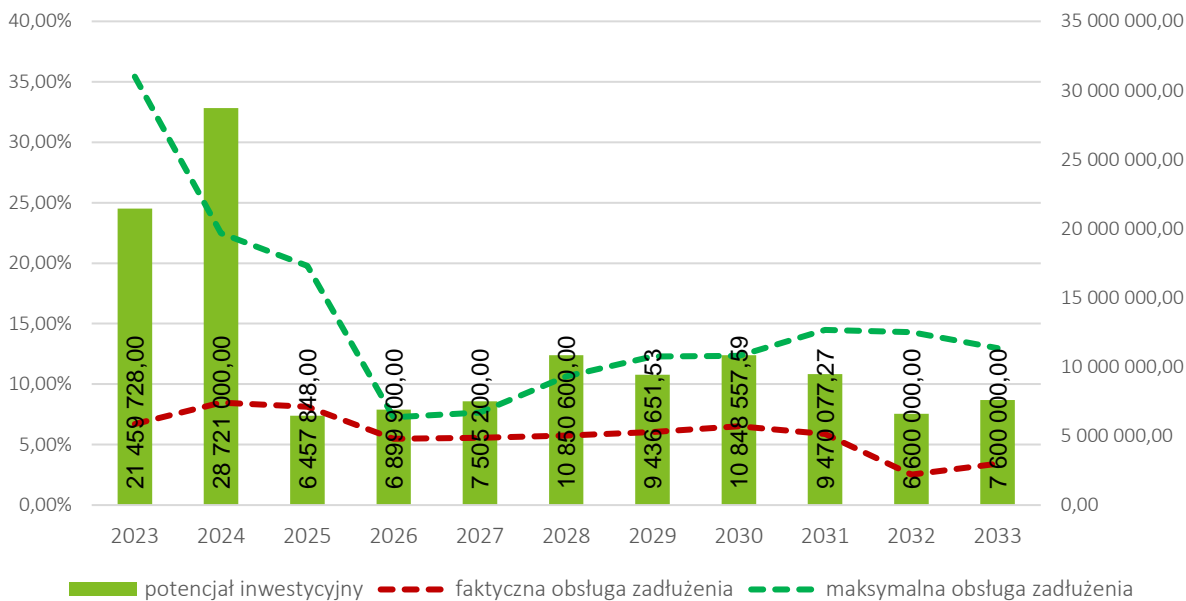
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potencjał inwestycyjny

Na wykresie poniżej przedstawiono kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Stronie Śląskie na lata 2022-2033 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2033 – uchwała nr LXII/381/22 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stronie Śląskie.

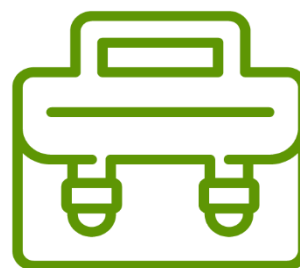
Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Na podstawie poniższego wykresu zauważa się, że obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań, choć różnica ta jest niekiedy niewielka. Od 2026 roku wartość obsługi zadłużenia zbliży się do maksymalnej wartości, co w przypadku nagłej zmiany sytuacji finansowej Gminy może zagrozić dyscyplinie finansów publicznych, czego następstwem może być brak możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej i budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Na poniższym wykresie przedstawiono także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). W perspektywie do 2033 roku Gmina Stronie Śląskie będzie miała do dyspozycji środki finansowe w kwocie 125,8 mln zł, z czego 28,7 mln zł przeznaczy na finansowanie inwestycji zaplanowanych w 2024 r. Najwięcej środków, bo 20 mln zł w 2024 roku Gmina Stronie Śląskie przeznaczy na utworzenie podziemnej trasy turystycznej w Jaskini Niedźwiedziej pn. Partie Mastodonta.

Rycina 25 Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Stronie Śląskie na lata 2022-2030

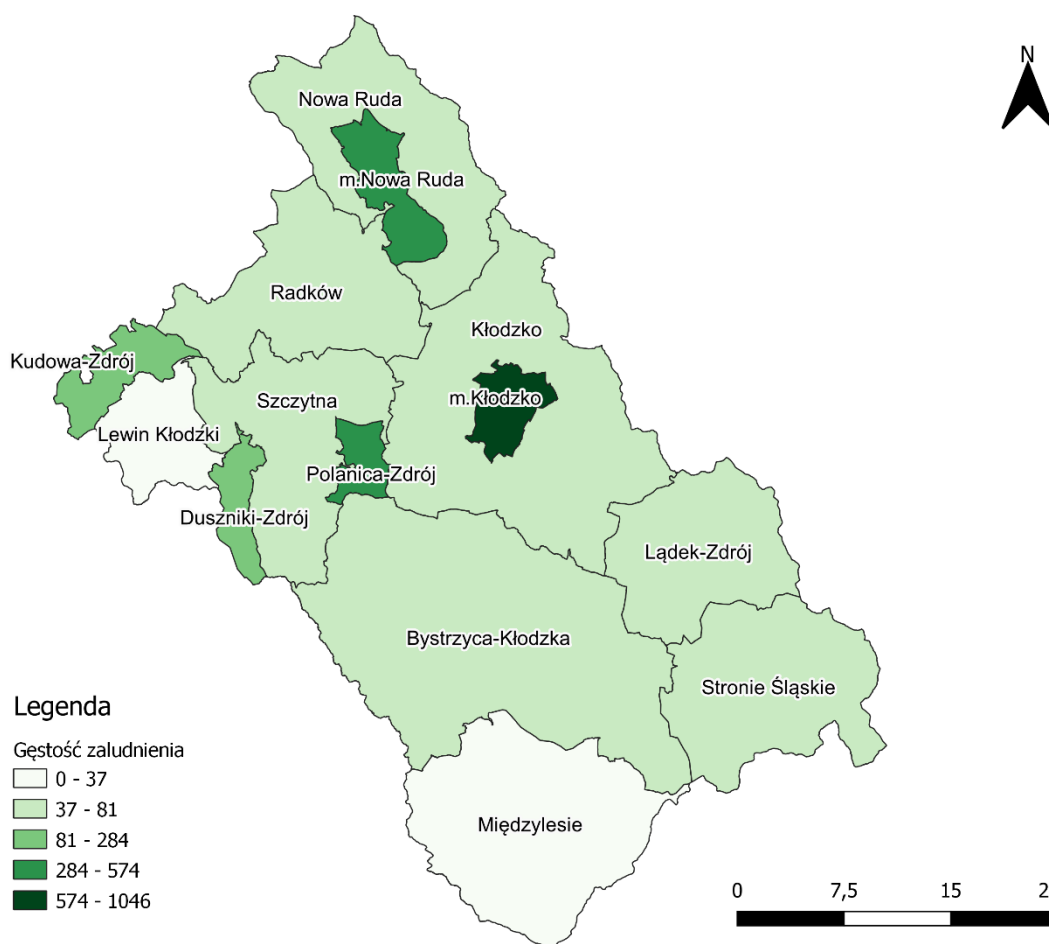
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr LXII/381/22 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 30 grudnia 2022 r. w przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stronie Śląskie.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021 roku Gminę Stronie Śląskie zamieszkiwały 7 333 osoby, co stanowiło 5% ludności powiatu kłodzkiego. Odnosząc te wartości do powierzchni Gminy gęstość zaludnienia wynosiła 50 os./km². Poniższa rycina przedstawia miarę zagęszczenia ludności w całym powiecie kłodzkim. Z ryciny wywnioskować można, że gęstość zaludnienia Gminy Stronie Śląskie kształtowała się na poziomie porównywalnym do większości gmin powiatu. Większymi wartościami wskaźnika charakteryzowało się miasto Kłodzko (1046 os./km²) wraz z miastem Nowa Ruda (574 os./km²) i Polanica-Zdrój (355 os./km²). Natomiast najmniejszą gęstością zaludnienia cechowały się gminy: Międzyzylesie i Lewin Kłodzki (37 os./km²).

Rycina 26 Gęstość zaludnienia w powiecie kłodzkim w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie kłodzkim w latach 2017-2021 wraz ze średnią dynamiką zmian. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w Gminie Stronie Śląskie utrzymywała się na podobnym poziomie, wykazując corocznie tendencję spadkową. Przez okres 5 badanych lat zauważono, że liczba ludności Gminy spadła o 235 osób. Powolny spadek liczby ludności przełożył się na średnią dynamikę zmian na poziomie 99,2%. Z zestawienia wynika również, że w 2021 roku spadek liczby mieszkańców zauważono we wszystkich gminach powiatu kłodzkiego (z wyjątkiem Gminy Duszniki-Zdrój). Przez cały badany okres liczba ludności powiatu kłodzkiego zmniejszyła się z 160 456 osób do 154 283 osób (spadek o 4 182 osoby).

Tabela 12 Zmiany liczby ludności w powiecie kłodzkim w latach 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
Powiat kłodzki	160 465	159 337	157 996	156 283	154 127	100%	99,0%
Duszniki-Zdrój	4 728	4 629	4 545	4 422	4 329	3%	97,8%
m. Kłodzko	27 193	26 954	26 742	26 421	25 990	17%	98,9%
Kudowa-Zdrój	10 018	9 954	9 886	9 772	9 613	6%	99,0%
m. Nowa Ruda	22 455	22 246	21 908	21 643	21 260	14%	98,6%
Polanica-Zdrój	6 381	6 357	6 307	6 228	6 110	4%	98,9%
Bystrzyca Kłodzka	19 077	18 984	18 825	18 607	18 390	12%	99,1%
Kłodzko	17 285	17 208	17 112	16 986	16 861	11%	99,4%
Lądek-Zdrój	8 365	8 276	8 210	8 120	7 991	5%	98,9%
Lewin Kłodzki	1 940	1 940	1 923	1 921	1 912	1%	99,6%
Międzyzlesie	7 241	7 212	7 168	7 119	7 022	5%	99,2%
Nowa Ruda	11 755	11 657	11 546	11 440	11 322	7%	99,1%
Radków	9 089	9 059	9 052	8 968	8 867	6%	99,4%
Stronie Śląskie	7 568	7 559	7 493	7 451	7 333	5%	99,2%
Szczytna	7 370	7 302	7 279	7 185	7 127	5%	99,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pogłębiając analizę demograficzną w poniższej tabeli zaprezentowano również analizę przyrostu naturalnego i salda migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Stronie Śląskie w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa. Zauważyć należy, że w roku 2021 wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców dla Gminy Stronie Śląskie wyniósł -7,56 i był niższy niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego (-5,52) i wyższy niż dla powiatu kłodzkiego (-11,30). Ujemnymi wartościami wskaźnika charakteryzowały się wszystkie jednostki samorządu terytorialnego należące do powiatu. Zmiany przyrostu naturalnego na 1000 ludności dla Gminy Stronie Śląskie wyniosły w 2021 roku -1,16. Największe zmiany wskaźnika zaobserwowano w gminach: Duszniki-Zdrój (-3,14) i Kudowa-Zdrój (-2,33).

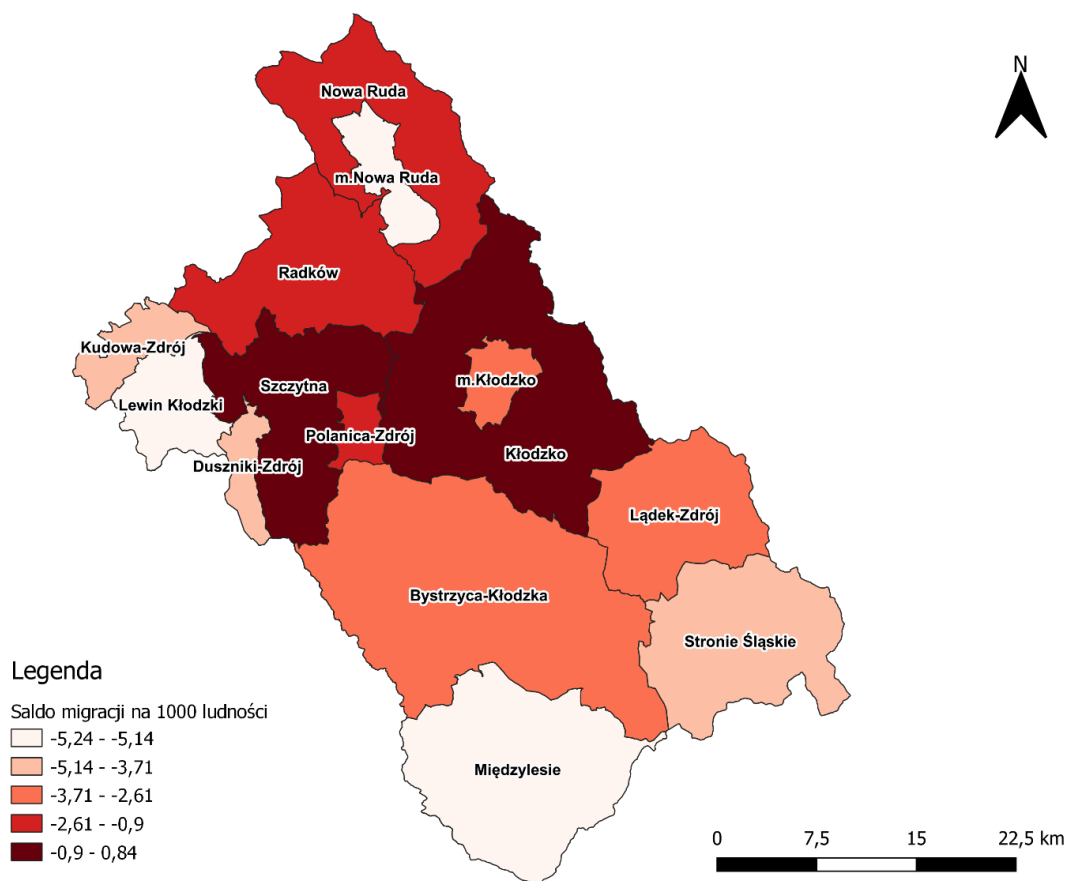
Tabela 13 Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Stronie Śląskie w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
woj. dolnośląskie	-5,52	-1,07	1,20	0,05
powiat kłodzki	-11,30	-1,66	-2,60	-0,15
Duszniki-Zdrój	-17,62	-3,14	-3,90	-0,03
m. Kłodzko	-12,61	-1,66	-2,70	-0,05
Kudowa-Zdrój	-13,10	-2,33	-3,70	0,05
m. Nowa Ruda	-13,98	-1,72	-5,10	-0,70
Polanica-Zdrój	-14,92	-1,87	-1,50	0,60
Bystrzyca Kłodzka	-9,73	-1,44	-3,00	0,20
Kłodzko	-7,86	-1,56	0,60	-0,28
Lądek-Zdrój	-12,32	-1,62	-2,60	-0,75
Lewin Kłodzki	-3,11	0,78	-5,20	-1,83
Międzylesie	-10,05	-1,90	-5,20	0,20
Nowa Ruda	-10,29	-1,26	-1,00	-0,15
Radków	-10,66	-1,93	-0,90	0,68
Stronie Śląskie	-7,56	-1,16	-4,50	-0,53
Szczytna	-9,93	-1,64	0,80	-0,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobną tendencję wykazywał wskaźnik salda migracji na 1000 mieszkańców. Pomimo dodatniej wartości dla całego województwa dolnośląskiego (1,20), w większości jednostek terytorialnych powiatu kłodzkiego odnotowano ujemne wartości wskaźnika salda migracji. Dla Gminy Stronie Śląskie wyniósł on w 2021 roku -0,53. Analizując zmianę wskaźnika salda migracji od 2017 r. jedynie w gminach Radków (0,68), Polanica-Zdrój (0,60), Międzylesie (0,20) i Bystrzyca Kłodzka (0,20) odnotowano wartości dodatnie. Dla Gminy Stronie Śląskie zmiana wskaźnika salda migracji na 1000 mieszkańców od 2017 r. wyniosła -0,53. Oznacza to, że na przestrzeni lat saldo migracji stopniowo maleje.

Rycina 27 Saldo migracji na 1000 ludności w powiecie kłodzkim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Potwierdzeniem wyników analiz demograficznych jest kartogram przedstawiony powyżej, ukazujący saldo migracji na 1000 mieszkańców w powiecie kłodzkim. Opierając się na danych migracyjnych zauważa się odpływ ludzi z całego powiatu kłodzkiego, dodatkowo uwagę należy zwrócić na tendencje migracyjne związane z odpływem ludności z obszarów miejskich na tereny wiejskie. Przykładem tego zjawiska jest miasto Kłodzko oraz miasto Nowa Ruda. Najchętniej wybieranymi miejscami do zamieszkania przez ludność powiatu kłodzkiego są przede wszystkim gminy: Kłodzko, Szczytna, Nowa Ruda i Radków. Wyludnianie się gmin, a także i powiatów przygranicznych jest częstym zjawiskiem. Dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na wypracowanie oferty służącej zatrzymaniu osób młodych na obszarach rodzimych, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, a także tworzenie *silver economy* (gospodarki senioralnej) zapewniającej podstawowe dobra i usługi osobom starszym.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Stronie Śląskie zaobserwować można odpływ mieszkańców w wieku kreatywnym – dynamika tego wskaźnika w 2021 roku wyniosła 91% i pomimo tego, że jest to najwyższa wartość w stosunku do powiatu i województwa, spadek ten świadczy o negatywnym zjawisku z uwagi na to, że ludność w tym wieku jest główną siłą napędową jednostki samorządu terytorialnego. W województwie wielkopolskim dynamika wskaźnika wynosiła 85%, a w powiecie kłodzkim 90%.

Wskaźnikiem dobrze obrazującym strukturę ludności danej jednostki, pod kątem liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym, jest wskaźnik nazywany senioralnym obciążeniem demograficznym. Na podstawie tego wskaźnika w Gminie Stronie Śląskie zaobserwowano stopniowe starzenie się społeczeństwa. Dynamika wzrostu tego wskaźnika w 2021 r. wyniosła dla Gminy 121%. W powiecie kłodzkim było to 120%, a w województwie dolnośląskim 119%. Na podstawie poniższej tabeli należy stwierdzić, że senioralne obciążenie demograficzne dla Gminy Stronie Śląskie przyjmuje niższe wartości niż wskaźnik dla powiatu kłodzkiego, ale wyższe niż dla województwa dolnośląskiego.

Tabela 14 Wskaźniki demograficzne dla Gminy Stronie Śląskie w 2017 i 2021 roku

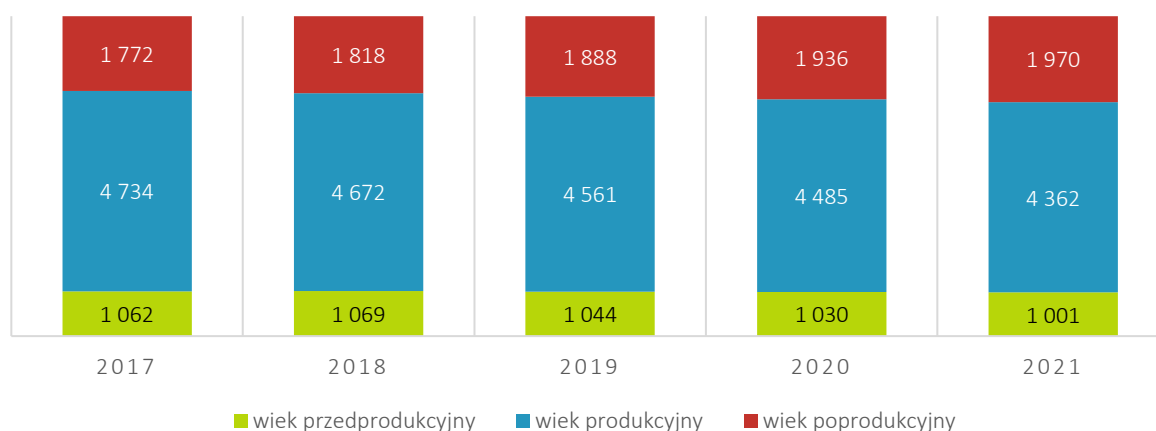
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%)			senioralne obciążenie demograficzne (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
woj. dolnośląskie	15,16	12,91	85%	26,00	30,90	119%
powiat kłodzki	15,08	13,58	90%	28,20	33,80	120%
Stronie Śląskie	15,03	13,70	91%	27,40	33,10	121%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dopełnieniem analizy struktury demograficznej Gminy Stronie Śląskie jest poniższy wykres przedstawiający osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2017-2021. Na jego podstawie zauważyć można wzrostową tendencję osób starszych (z 1 772 osób w 2017 roku do 1 970 osób w 2021 roku) oraz spadkową tendencję dzieci i młodzieży (z 1 060 osób w 2017 roku do 1 001 osób w 2021 roku). Tendencja spadkowa przejawiała się także w przypadku osób w wieku produkcyjnym (spadek z 4 734 w 2017 roku do 4 362 w 2021 roku). Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wiąże się w przyszłości ze wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, skierowane głównie dla seniorów.

Rycina 28 Struktura ludności w Gminie Stronie Śląskie w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Stronie Śląskie funkcjonują dwa przedszkola:

- Przedszkole Miejskie im. Jana Pawła II w Stroniu Śląskim,
- Przedszkole Niepubliczne "Bajlandia" z/s w Bolesławowie.

W Przedszkolu Miejskim im. Jana Pawła II w Stroniu Śląskim znajduje się żłobek utworzony uchwałą nr XX/146/12 Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 28 maja 2012 r. w sprawie utworzenia publicznego żłobka, dla którego organem prowadzącym jest Gmina Stronie Śląskie. Placówka sprawuje opiekę nad najmłodszymi dziećmi w wieku od ukończenia 18 miesięcy do lat 3. Miejsca w żłobku przyznawane są w pierwszej kolejności dzieciom zamieszkałym na terenie Gminy Stronie Śląskie na podstawie karty zgłoszenia dziecka do żłobka złożonej przez rodziców/opiekunów prawnych według kolejności zgłoszeń z wyjątkiem sytuacji wymienionych w 2 ustępie 3 rozdziału ustawy. Placówka działa od poniedziałku do piątku w godzinach 06:00-16:00 zapewniając 30 miejsc. Opłata miesięczna (bez zniżek i bez wyżywienia) za pobyt wynosi 301,00 zł. Opłata za wyżywienie dziecka w żłobku wynosi 6,0 zł dziennie. W żłobku obowiązują zniżki: dochód rodzinny – 50,0%, rodzeństwo uczęszczające do instytucji – 50,0%. Instytucja jest dostosowana do potrzeb dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki. Zgodnie z oficjalnym Portalem Informacyjno-Usługowym „emp@tia” liczba zapisanych dzieci wynosi 30, co może oznaczać potrzebę zwiększenia miejsc w placówce.

Przedszkole Miejskie im. Jana Pawła II w Stroniu Śląskim znajduje się przy ul. Nadbrzeżnej 30 i otwarte jest od poniedziałku do piątku w godzinach 06:00-16:00. Do przedszkola uczęszcza 171 dzieci (średnia wielkość grupy wynosi 24,4 osoby). Z kolei Przedszkole Niepubliczne "Bajlandia" zlokalizowane jest pod adresem Bolesławów nr 41 i otwarte jest w godzinach 08:00-16:00. Z placówki tej korzysta 36 dzieci (średnia wielkość grupy wynosi 18 osób). Prowadzone jest ono przez Stowarzyszenie Aktywizacji Integracji Społecznej w Stroniu Śląskim.

Tabela 15 Przedszkola publiczne na terenie Gminy Stronie Śląskie

Lp.	Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne					
1.	Przedszkole Miejskie im. Jana Pawła II w Stroniu Śląskim	171	7	24	6:00 - 16:00
Przedszkola niepubliczne					
1.	Przedszkole Niepubliczne "Bajlandia" z/s w Bolesławowie	36	2	18	8.00 - 16.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela poniżej przedstawia poziom upowszechniania edukacji przedszkolnej w Gminie Stronie Śląskie w latach 2016-2021. Na podstawie danych zauważyć można, że przez cały badany okres udział dzieci objętych opieką przedszkolną wahał się pomiędzy 64% a 70% wykazując tendencję spadkową. Zaobserwować można także, że w ostatnich latach spadła liczba dzieci z terenu Gminy uczęszczająca do placówek poza Gminą Stronie Śląskie, a od 2019 roku zmalała także liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy Stronie Śląskie. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym wyniósł w 2021 roku 834,80 zł, a suma dotacji na dziecko w przedszkolu niepublicznym wynosiła 735,97 zł.

Tabela 16 Poziom upowszechniania edukacji przedszkolnej w Gminie Stronie Śląskie w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	70%	69%	66%	65%	64%	68%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	2	4	0	4	1	1
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	5	5	6	8	5	4
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	505,46	497,59	692,98	705,58	805,12	834,80
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	brak - nie było przedszkoli niepublicznych	385,99	333,43	451,59	647,65	735,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Edukacja

Na terenie Gminy Stronie Śląskie funkcjonuje Zespół Szkół Samorządowych w Stroniu Śląskim z/s przy ul. Kościelnej 12. W skład Zespołu wchodzi szkoły:

- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte w Stroniu Śląskim z/s przy ulicy Kościuszki 57 (zajęcia odbywają się również w budynku przy ul. Kościelnej 12, zgodnie z ustalonym planem sieci szkół Uchwałą Nr X/67/19 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Stronie Śląskie oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych),
- szkoły ponadgimnazjalne (ponadpodstawowe), których prowadzenie powierzono Gminie Stronie Śląskie przez Powiat Kłodzki od dnia 1 września 2012 roku: Technikum, Szkoła Branżowa I Stopnia, Liceum Ogólnokształcące (obecnie funkcjonuje tylko Technikum).

W 2019 roku Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte została włączona do Zespołu Szkół Samorządowych w Stroniu Śląskim na mocy Uchwały nr VII/43/19 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie włączenia Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Stroniu Śląskim do Zespołu Szkół Samorządowych w Stroniu Śląskim.

Tabela 17 Placówki oświatowe na terenie Gminy Stronie Śląskie

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy (tak/nie)
Zespół Szkół Samorządowych	514	28	18,36	65	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

W roku szkolnym 2019/2020 w Zespole Szkół Samorządowych działającym na terenie Gminy Stronie Śląskie uczyło się łącznie 514 uczniów, z czego 445 osób uczęszczało do Szkoły Podstawowej, a 69 do Technikum (technik hotelarstwa, technik żywienia). Łączna liczba klas na wszystkich poziomach nauczania wyniosła 28, a średnia wielkość jednej klasy ok. 18 osób. Zespół Szkół Samorządowych nie prowadzi nauczania w zmianowym systemie pracy.

Ogólny stan bazy dydaktycznej szkół jest zadowalający. Do użytku uczniów przeznaczone są 62 komputery, 10 projektorów multimedialnych, a każdy uczeń posiada swoją szafkę. Dodatkowo zarówno w Technikum, jak i Szkole Podstawowej zlokalizowane są sale gimnastyczne (w Szkole Podstawowej wymagają remontu) oraz świetlice. Rodzice i kadra nauczycielska mają dostęp do parkingów, a ogólne bezpieczeństwo zwiększa monitoring szkolny. Szkoły nie posiadają jednak pracowni językowych. W 2021 r. uczniom łącznie przyznano 32 stypendia – na stypendia dla osób szczególnie uzdolnionych Gmina pozyskała środki w wysokości 50 tys. złotych.

Tabela 18 Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Stronie Śląskie w 2021 roku

Nazwa szkoły:	Zespół Szkół Samorządowych (Technikum)	Szkoła Podstawowa
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	dobry	do remontu
Pracownie językowe	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	tak	tak
Komputery do użytku uczniów (szt.)	42	20
Projektory multimedialne (szt.)	5	5
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	tak	tak
Świetlice	tak	tak
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	tak	tak
Liczba stypendystów (os.)	32	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

W obu szkołach Gminy Stronie Śląskie realizowane są różnorodne programy i projekty, a także warsztaty, konkursy i zajęcia pozalekcyjne. Ponadto w szkołach podejmowane są również działania nakierowane na kształcenie uczniów zdolnych i mających problemy w nauce (terapia logopedyczna, terapia pedagogiczna, język angielski, zumba, gimnastyka korekcyjna, balet, kształcenia specjalne). Dla uczniów szczególnie uzdolnionych organizowane są, w ramach kół zainteresowań, zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia, takie jak:

- „Manipulujemy” - zajęcia usprawniające manualnie,
- zajęcia rozwijające zdolności,
- koło teatralne,
- koło przyrodnicze,
- koło matematyczne,
- koło szachowe,
- chór szkolny,
- zajęcia basenowe,
- koło plastyczne,
- koło czytelniczo-historyczne,
- pierwsza pomoc,
- zajęcia plastyczno-ceramiczne,
- koło informatyczno-fizyczne,
- koło czytelniczo-historyczne,
- pierwsza pomoc,
- rozwijanie uzdolnień zawodowo-technicznych,
- SKS piłka siatkowa,
- zajęcia plastyczno-sensoryczne.

W 2021 roku dowóz uczniów do szkół zapewniono dla uczniów z miejscowości: Bielice, Nowy Gierałtów, Stary Gierałtów, Nowa Morawa, Kamienica, Bolesławów, Stara Morawa, Kletno, Sienna, Stronie Śląskie wieś, Strachocin i Młynowiec. Po ukończeniu szkoły podstawowej głównymi kierunkami dojazdu do szkół średnich uczniów Gminy Stronie Śląskie są: Kłodzko, Bystrzyca Kłodzka i Lądek-Zdrój.

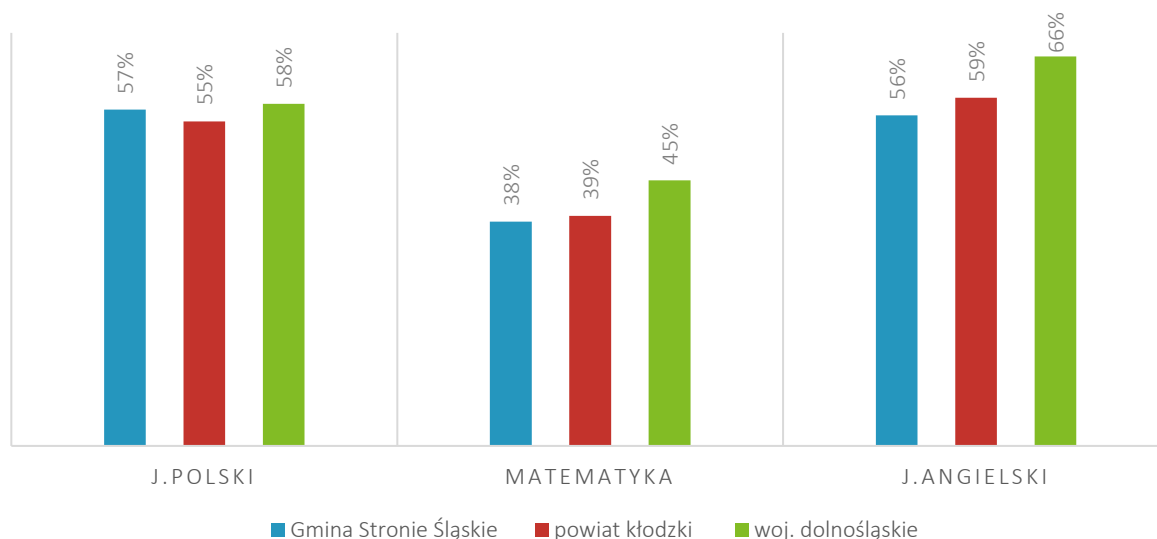
Analizując poniższą tabelę zauważyć można, że liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Stronie Śląskie od 2017 roku spadła z poziomu 536 uczniów do 469 w 2021 r. Z kolei liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin wzrosła z 53 w 2017 roku do 146 w 2021 roku, wykazując stałą tendencję wzrostową.

Tabela 19 Uczniowie w szkołach na terenie innych gmin

	2017	2018	2019	2020	2021
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	536	546	541	478	469
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	53	64	100	158	146

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Ważną informacją dotyczącą poziomu nauczania w poszczególnych szkołach są wyniki uczniów z egzaminów państwowych. Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się wyników z egzaminu ósmoklasisty na terenie Gminy Stronie Śląskie w porównaniu do średnich wyników powiatu kłodzkiego i województwa dolnośląskiego. Ze wszystkich analizowanych przedmiotów (j. polski, matematyka, j. angielski) wyniki egzaminów uczniów w Gminie Stronie Śląskie kształtowały się na poziomie porównywalnym do powiatu (różnica wynosiła średnio ok. 2%) i niższym niż średnia dla województwa. Najwyższe wyniki uczniowie z Gminy osiągnęli z języka polskiego i angielskiego. Należy jednak zwrócić uwagę, że bezpośredni wpływ na wyniki egzaminu ósmoklasisty we wszystkich szkołach podstawowych w Polsce miała pandemia koronawirusa (SARS-CoV-2). Nauczanie w szkołach, a także przygotowania do egzaminów odbywały się w formie zdalnej – co okazało się nie być wystarczająco efektywne.

Rycina 29 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie Stronie Śląskie w 2021 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2021. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę utrzymywały się na stałym poziomie, z wyjątkiem roku 2018, gdzie w porównaniu do roku poprzedniego spadły o 1,4 mln zł. Niewielką tendencją spadkową zaobserwowano również w 2021 roku. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 76% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 1,3-2,1 mln zł rocznie. Najwyższe wydatki majątkowe wystąpiły w 2017 roku, wynosiły ponad 2,5 mln złotych. Oprócz wydatków Gminy w dziale oświaty i wychowania, w tabeli przedstawiono także poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wynika z niej, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważa się, że pokrycie wydatków subwencją utrzymywało się na porównywalnym poziomie – od 2019 roku z niewielką tendencją spadkową. Niskie pokrycie wydatków subwencją oświatową oznacza, że więcej wydatków Gmina musi pokrywać z dochodów własnych.

Tabela 20 Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Stronie Śląskie w latach 2016-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓŁEM	8 698 007,72	7 206 782,07	8 561 947,52	8 890 404,74	8 624 627,93
Wydatki bieżące, w tym:	6 128 998,22	6 648 849,26	8 261 958,42	8 872 354,46	8 624 627,93
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	4 781 699,49	5 213 992,34	6 080 220,99	6 680 539,74	6 786 724,70
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	1 347 298,73	1 434 856,92	2 181 737,43	2 191 814,72	1 837 903,23
Wydatki majątkowe	2 569 009,50	557 932,81	299 989,10	18 050,28	0,00
SUBWENCJA OŚWIATOWA	3 554 228,00	3 750 513,00	4 027 631,00	4 183 094,00	3 989 583,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	5 143 779,72	3 456 269,07	4 534 316,52	4 707 310,74	4 635 044,93
Stopień pokrycia	41%	52%	47%	47%	46%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Kultura i sport

Na terenie Gminy Stronie Śląskie działa Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury, realizujące zadania z zakresu kultury. Jego siedziba jest zaadaptowana po dawnym dworcu - jest to zabytkowy budynek znajdujący się przy ul. Kościuszki 18 w Stroniu Śląskim. Oprócz CETiK, w budynku mieści się także punkt Gminnej Informacji Turystycznej. Od 2004 roku, przez 4 lata Gmina Stronie Śląskie starała się przejąć nieczynny dworzec wybudowany w 1897 roku. Po przejęciu zdewastowanego budynku w 2011 roku utworzono tam CETiK. Obecnie na terenie placówki znajduje się scena, sala widowiskowa (kino), poczekalnia, biuro i pomieszczenia warsztatowe. Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury zajmuje się organizacją imprez, warsztatów, promowaniem młodych talentów aktorskich oraz muzycznych, organizacją wystaw fotograficznych czy pokazów malarskich. Ośrodek otwarty jest w poniedziałek i środę w godzinach 08:00-18:00, we wtorek i czwartek w godzinach 08:00-21:00, w piątek w godzinach 08:00-19:00 i w sobotę w godzinach 09:30-12:30. W razie potrzeby pracownicy ośrodka pracują zgodnie z ustaleniami odrębnego harmonogramu. W 2021 roku w warsztatach organizowanych przez CETiK uczestniczyło 3136 osób. Warsztatami tymi były:

- balet,
- taniec nowoczesny,
- zumba,
- warsztat śpiewu,
- warsztaty muzyczne,
- warsztaty plastyczne,
- warsztaty teatralne,
- Uniwersytet III Wieku,
- zajęcia LZŚ „Siekiereczki”,
- gimnastka dla seniorów „Aktywna Zima i Lato”,
- zajęcia Kapeli „z ul. Hutniczej”.

W strukturze organizacyjnej CETiK znajduje się również Biblioteka Miejska w Stroniu Śląskim. Do jej głównych aktywności należy: popularyzacja czytelnictwa i szeroko rozumianej kultury poprzez wypożyczanie księgozbiorów, organizację imprez o charakterze czytelnickim i plastycznym (np. Narodowe Czytanie organizowane we wrześniu), prowadzenie spotkań autorskich oraz spotkań Klubu Książki – „Książka – Kobieta – Kultura”.

Na terenie gminy Stronie Śląskie działa także Klub „Senior+” utworzony w 2020 roku. Klub działa w ramach struktury organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim. Od 2021 roku siedziba Klubu mieści się w Strachocinie 4a. Utworzono go dzięki środkom finansowym pozyskanym z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. Wysokość pozyskanych środków wyniosła 149 970,45 zł, a całkowity koszt utworzenia wyniósł 317 619,69 zł. Klub promuje różne formy aktywności wśród mieszkańców Gminy Stronie Śląskie w wieku 60+ nie będących aktywnymi zawodowo. Zajęcia w Klubie odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 07:30-15:30. Kadre Klubu Seniora stanowią: 1 opiekun, 1 terapeuta zajęciowy, 1 księgowa oraz 1 kierownik. Za główne zadanie

Klubu uznaje się przeciwdziałanie marginalizacji seniorów w życiu społecznym oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tej grupy.

Najważniejszym wydarzeniem kulturalnym, unikalnym na tle regionu są: Dni Stronia Śląskiego, Maraton Narciarski „ULTRABIEL”, „Strońska Drezyniada”, „Jagodzisko”, „Grzybomania” i „Stacja Literatura”.

Dni Stronia Śląskiego to szereg imprez kulturalnych, wystaw, koncertów, wernisaży, występów lokalnych artystów, dzieci i młodzieży, zajęć sportowych typu: Nordic Walking, rajdów rowerowych, turniejów piłki nożnej oraz międzygminnych zawodów sportowo-pożarniczych, (odbywających się co roku, w zależności od programu), promujących Gminę Stronie Śląskie.

Maraton Narciarski ULTRABIEL to najdłuższy bieg narciarski organizowany w Polsce. Bieg organizowany jest na trzech dystansach (maksymalny to 65 km). Zawody na wszystkich dystansach odbywają się techniką klasyczną. Zawody odbywają się w pętłach – przy dystansie 65 km trasę należy pokonać 3 razy. Bieg odbywa się przez Dolinę Białej Łądeckiej, lewą stronę Białego Spławu, Pohadką, Wielkim Szengenem w kierunku Długiego Spławu, następnie Białym Spławem do skrzyżowania, a po dotarciu do Białego Spławu zjeżdża się do mety. W 2022 roku bieg został odwołany.

Strońska Drezyniada to organizowane zawody w formie wyścigów na drezynach ręcznych i przejażdżka drezyną spalinową. Impreza organizowana jest każdego roku w sierpniu na torach przy dawnej stacji kolejowej w Stroniu Śląskim – organizatorem jest Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury.

„Jagodzisko” to festyn będący inicjatywą Agroturystycznego Stowarzyszenia Masywu Śnieżnika. Organizowany jest w partnerstwie z Sołectwem Nowy Gierałtów. W ramach imprezy organizowane są konkursy z nagrodami, zabawy i gry dla dzieci i młodzieży, a dla wszystkich uczestników festynu przewidziane są jagodowe poczęstunki.

„Grzybomania” to cykliczna impreza organizowana we wrześniu, zraszająca miłośników grzybów i spacerów leśnych. W ramach wydarzenia organizowane są konkursy na największą ilość zebranych grzybów, a oprócz tego spróbować można dań grzybowych.

„Stacja Literatura” to festiwal literatury współczesnej. Jest on najstarszym polskim festiwalem literackim (dawniej Port Literacki), przeniesionym w 2015 roku z Wrocławia do Stronia Śląskiego. W ramach festiwalu można uzyskać informacje o najnowszych dziełach literackich, nabyć książki lub wziąć udział w zajęciach warsztatowych, wspólnych odczytach, czy w spotkaniach z autorami. Miejscami wydarzenia są CETiK w Stroniu Śląskim oraz kompleks Czarna Góra Resort w Siennej.

Od 2021 roku Gmina Stronie Śląskie posiada swój produkt lokalny, jakim jest Miś Stronistaw – gminna maskotka wykorzystywana we wszelkich imprezach kulturalnych, sportowych i innych. Pierwszy raz wizerunek misia wykorzystano na magnesach wręczanych pierwszoklasistom podczas uroczystości pasowania na ucznia w Szkole Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Stroniu Śląskim.

Rycina 30 Miś Stronistaw - maskotka Gminy Stronie Śląskie

Źródło: <https://doba.pl/dkl/galeria/32926/161418>

Upowszechnianiem sportu i kultury fizycznej w Gminie Stronie Śląskie zajmuje się Stroński Park Aktywności Sp. z o.o. Jest to kompleks sportowo-rekreacyjny, w którego skład wchodzi 6-cio torowy kryty basen o długości 25 metrów, duża hala sportowa z widownią na 300 miejsc, w pełni wyposażona siłownia, a także zespół odnowy biologicznej z dwoma saunami, jacuzzi oraz gabinetem masażu. Park Aktywności zajmuje się działalnością w zakresie aktywizacji czasu wolnego, rekreacji, sportu i kultury poprzez m.in.: organizację kolonii, ferii, obozów szkoleniowych oraz pobytów profesjonalnych drużyn i klubów sportowych. Na terenie obiektu znajduje się również kręgielnia oraz hotel Stronie. Stroński Park Aktywności jest Zarządcą Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie, Kompleksu Sportowo-Rekreacyjnego w Stroniu Śląskim oraz Zalewu w Starej Morawie. Zalew ten stanowi zbiornik rekreacyjny o powierzchni 5,5 ha wraz ze strzeżonym kąpieliskiem z piaszczystą plażą, polem namiotowym i moło z wieżą widokową. Do dyspozycji mieszkańców i turystów jest także przystań z wypożyczalnią sprzętów wodnych. Kompleks wyposażony jest również w dwa boiska do gier zespołowych z trybuną dla widowni, placem zabaw dla dzieci ze ścianką wspinaczkową, stołem do tenisa stołowego oraz zewnętrzne szachy.

Innymi jednostkami prowadzącymi działalność w obszarze sportu są wspomniane wcześniej Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury i Zespół Szkół Samorządowych (posiadające boisko Orlik oraz salę sportową). Organizacją imprez sportowych i zawodów zajmuje się także Stadion miejski przy ul. Sportowej 3 w Stroniu Śląskim. Na terenie Gminy w miejscowościach: Stronie Śląskie, Stary Gierałtów, Stara Morawa i Strachocin znajdują się również siłownie zewnętrzne pełniące funkcje rekreacyjno-sportowe. Całą bazę sportową uzupełniają otwarte strefy aktywności, na które składają się 2 place zabaw w Stroniu Śląskim przy ul. Żeromskiego i Świerkowej.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Stronie Śląskie odpowiadają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Kłodzku przy Placu Fryderyka Chopina 2. Pod Komendę podlegają 2 rejony: rejon nr 3 (Bielice, Stary i Nowy Gierałtów, Goszów, Strachocin od nr 1 do 55) i rejon nr 4 (Nowa Morawa, Kamienica, Bolesławów, Kletno, Stara Morawa, Stronie Śląskie – wieś). Priorytetowymi działaniami dla funkcjonariuszy są zadania zmierzające do wyeliminowania osób spożywających alkohol w miejscach niedozwolonych, w szczególności w rejonie sklepu Polomarket przy ul. Zielonej 3 oraz sklepu „Klin” znajdującego się przy ul. Nadbrzeżnej 9a, a także wyeliminowanie problemu włamań, kradzieży i niszczenia mienia na terenie ogródków działkowych „Krokus” znajdujących się w rejonie ul. Świerkowej 44 w Stroniu Śląskim.

Na rzecz ochrony życia, zdrowia i mienia mieszkańców Gminy Stronie Śląskie działa Oddział Miejsko-Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych – zrzeszający trzy jednostki w Stroniu Śląskim, Starym Gierałtowie i Bolesławowie.

OSP Stronie Śląskie od 18 lat działa w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, a jej rejonem operacyjnym są miejscowości: Janowa Góra, Młynowiec, Sienna, Strachocin, Stronie Śląskie, Stronie – wieś. OSP Stary Gierałtów działa w KSRG od 6 lat, a jej obszarem operacyjnym są Bielice, Goszów, Nowy Gierałtów, Stary Gierałtów. Z kolei OSP Bolesławów dba o utrzymanie bezpieczeństwa pożarowo-powodziowego w miejscowościach: Bolesławów, Kamienica, Kletno, Nowa Morawa, Stara Morawa. W 2021 roku OSP Stronie Śląskie interweniowała w sprawie pożarów 26 razy i 63 razy wyjeżdżała do miejscowych zagrożeń, z czego 7 wezwań okazało się fałszywym alarmem. Łącznie było to 148 wyjazdów. OSP Stary Gierałtów interweniowała w sprawie 12 pożarów i 11 miejscowych zagrożeń, z czego 1 alarm okazał się fałszywy. Oprócz tego straż odbyła 34 wyjazdy gospodarcze. Razem było to 57 interwencji. Z kolei OSP Bolesławów do pożarów wyjeżdżała 5 razy i 2 razy do miejscowych zagrożeń. 19 wyjazdów stanowiły wyjazdy gospodarcze. Razem było to 26 interwencji.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy

Według stanu na 2021 rok w Gminie Stronie Śląskie działalność prowadziły 22 organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego:

1. Dolnośląska Organizacja Turystyczna,
2. Stowarzyszenie Aktywizacji i Integracji Społecznej,
3. UKS Akademia Piłkarska Kryształ Stronie Śląskie,
4. Stowarzyszenie Pożytku Publicznego "Kryształ Stronie",
5. ULKS Czarna Góra,

6. PZW Koło Miejsko Gminne nr 23 w Stroniu Śląskim,
7. Fundacja Veritas,
8. Wrocławskie Stowarzyszenie Nordic Walking,
9. Klub Górski Doliny Białej Łądeckiej,
10. Stowarzyszenie Modra Rzeka,
11. Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego "Masyw Śnieżnika",
12. Towarzystwo Przyjaciół Doliny Białej Łądeckiej "Kruszynka",
13. Stowarzyszenie "Złoty Kasztan",
14. Agroturystyczne Stowarzyszenie Masywu Śnieżnika,
15. Polski Związek Działkowców stowarzyszenie ogrodowe w Warszawie; Rodzinne Ogrody Działkowe "Krokus" i "Pod Świerkiem",
16. Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Dolnośląska / Hufiec Kłodzko / 6. Turystyczna Drużyna Harcerska Trampy,
17. Oddział Miejsko-Gminny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej,
18. Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika,
19. Polski Czerwony Krzyż Klub Honorowych Dawców Krwi „Brylant” w Stroniu Śląskim,
20. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze/Oddział Stronie Śląskie,
21. Stowarzyszenie Muzeum Wapiennik,
22. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Oprócz tego na terenie Gminy działają także inicjatywne grupy nieformalne: Koła Gospodyń Wiejskich w Stroniu Wsi, Kamienicy, Starej Morawie i Kletnie oraz Strońska Grupa Rowerowa – organizująca cykliczne górskie wycieczki rowerowe.

Gmina współpracuje z organizacjami pozarządowymi na podstawie Programu Współpracy Gminy Stronie Śląskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021, przyjętego uchwałą nr XXIX/205/20 z dnia 31 grudnia 2020 r. Program współpracy z organizacjami został opracowany, aby zapewnić efektywne wykonanie zadań publicznych Gminy wynikających z przepisów prawa. Jego celem było włączenie organizacji w realizację zadań Gminy oraz budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą a organizacjami pozarządowymi.

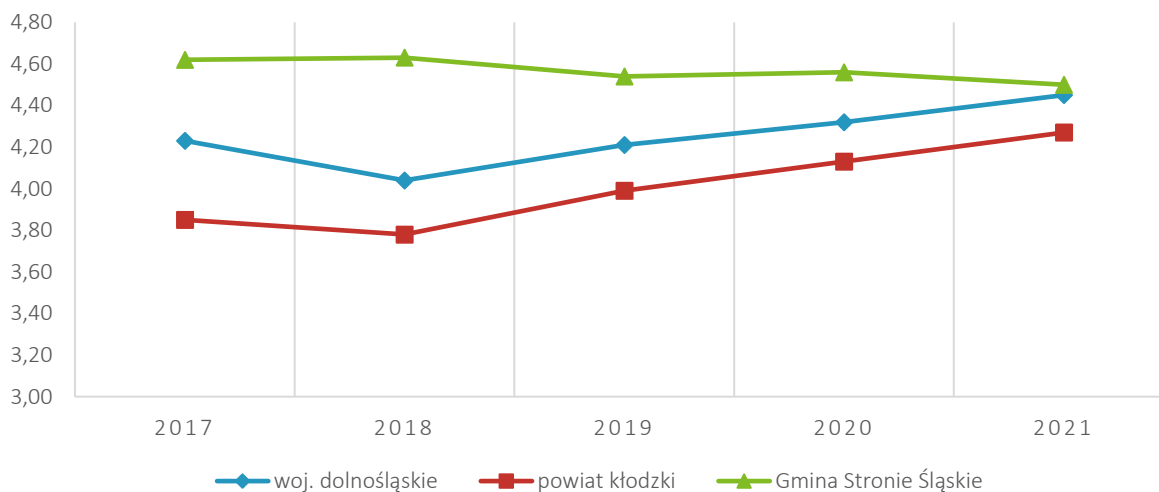
Tabela 21 Kwoty dotacji przyznawane organizacjom pozarządowym w Gminie Stronie Śląskie w latach 2019-2020

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Dotacja (zł) 2019 rok
1.	UKS Akademia Piłkarska Kryształ Stronie Śląskie	Organizacja i udział w meczach i turniejach piłki nożnej dla dzieci	10 000,00
2.	Stowarzyszenie Pożytku Publicznego Kryształ Stronie Śląskie	Upowszechnianie sportu wśród mieszkańców Gminy Stronie Śląskie w zakresie piłki nożnej	90 000,00
3.	ULKS Czarna Góra	Szkolenie dzieci i młodzieży z zakresu narciarstwa zjazdowego	12 000,00
Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Dotacja (zł) 2020 rok
1.	UKS Akademia Piłkarska Kryształ Stronie Śląskie	Organizacja i udział w meczach i turniejach piłki nożnej dla dzieci	11 000,00
2.	Stowarzyszenie Pożytku Publicznego Kryształ Stronie Śląskie	Upowszechnianie sportu wśród mieszkańców Gminy Stronie Śląskie w zakresie piłki nożnej	96 000,00
3.	ULKS Czarna Góra	Prowadzenie całorocznych zajęć sportowych ukierunkowanych na dyscypliny narciarstwa alpejskiego i wspinaczki wysokościowej	14 000,00
4.	PZW Koło Miejsko-Gminne nr 23 w Stroniu Śląskim	Popularyzacja sportu wędkarskiego	3 000
5.	Klub Górski Doliny Białej Łądeckiej	Popularyzacja sportów walki w Gminie Stronie Śląskie	8 000
6.	UKS Międzygminny Ludowy Klub Sportowy „Śnieżnik”	Promocja systematycznej aktywności fizycznej młodzieży szkolnej poprzez organizację sportowych zajęć pozalekcyjnych	3 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania za 2019 r. i 2020 r. z realizacji programu współpracy Gminy Stronie Śląskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Powyższa tabela prezentuje wielkości dotacji przekazywanych przez Gminę Stronie Śląskie dla organizacji pozarządowych w latach 2019-2020. W 2019 roku na realizację współpracy z NGO przekazano łącznie 112 000 zł. W kolejnym roku współpraca Gminy rozszerzyła się o podmioty PZW Koło Miejsko-Gminne nr 23 w Stroniu Śląskim, Klub Górski Doliny Białej Łądeckiej i UKS Międzygminny Ludowy Klub Sportowy „Śnieżnik”, dlatego suma dotacji w 2020 roku była wyższa i wynosiła łącznie 135 000 zł. Analizując dane zawarte w tabeli zauważa się, że w każdym z analizowanych lat największą pulę dotacji przekazywaną na zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu otrzymywało Stowarzyszenie Pożytku Publicznego Kryształ Stronie Śląskie. Pozostałe podmioty, takie jak: UKS Akademia Piłkarska Kryształ Stronie Śląskie i ULKS Czarna Góra otrzymały kolejno 10 000 zł i 12 000 zł w 2019 roku oraz 11 000 zł i 14 000 zł w 2020 roku. Z kolei najmniejsza pula przypadła w 2020 roku na PZW Koło Miejsko-Gminne nr 23 w Stroniu Śląskim i UKS Międzygminny Ludowy Klub Sportowy „Śnieżnik” – po 3 000 zł.

Poniższy wykres jest dopełnieniem analizy działalności organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Stronie Śląskie – przedstawia on liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na tle powiatu kłodzkiego i województwa dolnośląskiego w latach 2017-2021. Zgodnie z danymi zaobserwowano, że przez cały analizowany okres Gmina Stronie Śląskie znajdowała się powyżej średniej dla powiatu, jak i województwa. W 2020 r. wskaźnik dla Gminy wynosił 4,50, dla województwa – 4,45, natomiast dla powiatu wynosił 4,27.

Rycina 31 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Stronie Śląskie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miastami partnerskimi Gminy Stronie Śląskie są leżące w Polsce: Ustronie Morskie (od 2017 roku), Chodzież (od 1996 roku) oraz na znajdujące się na Węgrzech miasto Szikszó (od 2003 roku), w Niemczech miasto Dippoldiswalde (od 2000 roku), we Francji miasto La Machine (od 1999 roku) i w Czechach Stare Město (od 1993 roku). Współpraca pomiędzy miastami partnerskimi przejawia się m.in. w działaniach z zakresu: promocji gospodarczej, biznesowej i turystycznej, organizacji szkoleń i warsztatów dotyczących rozwoju instytucjonalnego, środowiska naturalnego i ochrony zdrowia publicznego, wymiany doświadczeń z instytucjami kultury, jednostkami oświatowymi, wymiany młodzieży, tworzenia wspólnych projektów artystycznych i sportowych, rozwój gospodarki itp.

W zakresie promocji i organizacji imprez sportowo-kulturalnych Gmina Stronie Śląskie współpracuje z:

- Lasami Państwowymi, Nadleśnictwo Łądek-Zdrój,
- Czarną Górą Resort,
- Rems Sp. z o.o. – Puchaczówka Restauracja i Karczma – Sienna,
- Stacją Narciarską Kamienica,
- Moniką Galos,
- Gospodarstwem Agroturystycznym "Nad Stawami" Monika Figurska,
- Wojewódzkim Centrum Psychiatrii Długoterminowej,
- Biurem Turystycznym MANIKAR. Przewóz Osób. Wynajem busów i autokarów.

Ponadto na terenie Gminy działa Rada Seniorów powołana Uchwałą nr VI/29/19 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie utworzenia Rady Seniorów Gminy Stronie Śląskie. Rolą Rady Seniorów jest reprezentacja potrzeb i interesów osób starszych, mieszkających na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie i zrzeczanie przedstawicieli osób starszych oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych. Członkami Rady jest 7 osób, które ukończyły 60 lat i zamieszkują Gminę Stronie Śląskie.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Gminy Stronie Śląskie nie funkcjonuje Zespół Opieki Zdrowotnej, najbliższy oddział znajduje się w Kłodzku przy ul. Szpitalnej 1A, a najbliższe miejsce stacjonowania Zespołu ratownictwa medycznego znajduje się w Łądku-Zdroju przy ul. Strażackiej 2.

W 2021 roku Gmina Stronie Śląskie zajmowała się transportem osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2, w tym osób niepełnosprawnych. Wykonano 13 takich transportów.

Głównym podmiotem świadczącym usługi społeczne na terenie Gminy Stronie Śląskie jest Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą przy ul. Zielonej 5 w Stroniu Śląskim. OPS realizuje zadania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, m.in. poprzez wspieranie rodzin i osób w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Formy i rodzaj przyznawanych świadczeń, a także ich wielkość przyznawane są odpowiednio do okoliczności uzasadniających udzielanie pomocy. Podstawową ofertą skierowaną dla mieszkańców w ramach działalności Ośrodka jest: przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej, przyznawanie świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych, przyznawanie dodatków ostonowych, mieszkaniowych, przyznawanie świadczeń w formie stypendiów, a także praca socjalna.

W 2021 roku pomocą społeczną było objętych 95 rodzin, na co składały się 193 osoby. W porównaniu do lat poprzednich liczba rodzin objętych pomocą społeczną zmniejszyła się. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin jest ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i alkoholizm. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

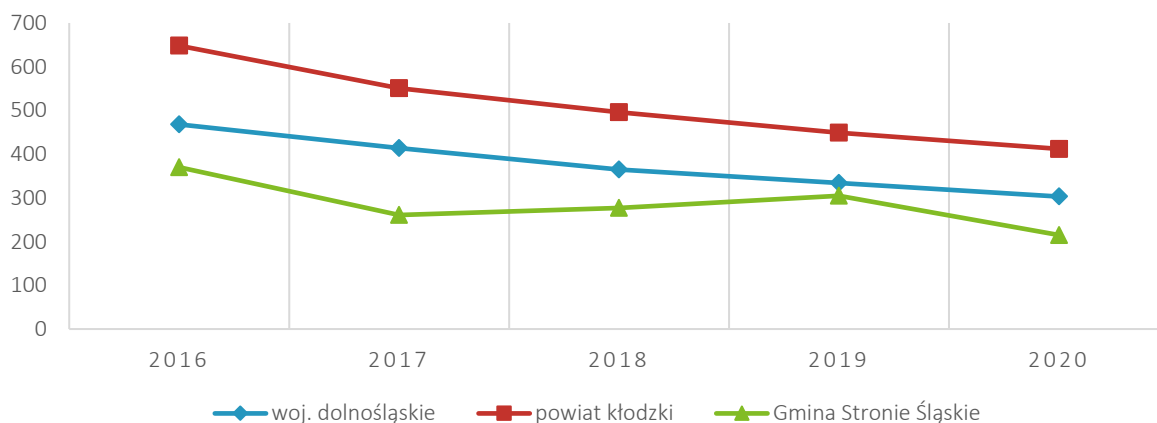

Tabela 22 Liczba rodzin zamieszkujących Gminę Stronie Śląskie objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej z wyszczególnieniem powodu objęcia pomocą w 2021 roku

Lp.	Powód	Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	62
2.	Bezrobocie	46
3.	Niepełnosprawność	37
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	22
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	19
6.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem (w tym rodziny niepełne)	13
7.	Alkoholizm	9
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	8
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem (w tym rodziny wielodzietne)	5
10.	Potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym potrzeba ochrony wielodzietności)	5
11.	Bezdomność	3
12.	Narkomania	1
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Stronie Śląskie za 2021 rok.

Poniższy wykres przedstawia liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej Gminy Stronie Śląskie na 10 tys. mieszkańców na tle powiatu kłodzkiego i województwa dolnośląskiego. Na przestrzeni lat 2016-2020 zauważa się ogólny trend spadkowy liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W całym analizowanym okresie Gmina Stronie Śląskie uzyskiwała wskaźnik niższy w porównaniu do średniej dla powiatu i województwa. Do 2020 roku liczba beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Stronie Śląskie spadła z poziomu 370 do 215 osób, w powiecie z poziomu 468 do 303, a w województwie z poziomu 648 do 412 osób.

Rycina 32 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Stronie Śląskie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działa ona na podstawie Zarządzenia Nr 223/20 Burmistrza Stronia Śląskiego z dnia 14 stycznia 2020 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zarządzenia nr 644/06 Burmistrza Stronia Śląskiego z dnia 07 lutego 2006 r. w sprawie regulaminu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stroniu Śląskim. W 2021 r. odbyły się łącznie 24 spotkania oraz 4 kontrole punktów sprzedaży alkoholu. Komisja przyjęła i rozpatrzyła łącznie 40 wniosków złożonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim, Komisariat Policji w Łądku Zdroju, rodziny i inne osoby prawne oraz zespół interdyscyplinarny. W tym samym roku skierowano 34 osoby do uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych grupy wsparcia, prowadzonych przez terapeutę ds. uzależnień. Natomiast 16 osób udało się zmotywować do podjęcia leczenia w systemie stacjonarnym.

Wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin oferuje także Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin. Punkt ten prowadzi Pani Elżbieta Kordas – specjalista terapii uzależnień. Do punktu można udać się od poniedziałku do środy w godzinach 17:00-20:00. W 2021 roku udzielono 147 porad dotyczących m. in. możliwości udziału w zajęciach grupy dla osób uzależnionych i podjęcia terapii odwykowej.

Dbając o ochronę zdrowia Gmina Stronie Śląskie umożliwia nieodpłatnie miejsce do badań dla mammobusów i poboru krwi oraz jest partnerem w Programie profilaktyki raka jelita grubego oraz profilaktyki czerniaka.

Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym Gminy Stronie Śląskie oraz kryteria przyznawania mieszkania komunalnego zawarte są w uchwale nr XII/76/19 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Stronie Śląskie. Umieszczając na liście osoby oczekujące na mieszkanie bierze się pod uwagę ich oświadczenia o dochodach, stanie majątkowym oraz stanie rodziny.

Tabela 23 Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Stronie Śląskie w latach 2020-2021

	2020	2021	Prognoza 2022
Liczba mieszkań socjalnych	68	68	68
Liczba mieszkań komunalnych	137	120	120
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	35	43	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Powyższa tabela przedstawia liczbę mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Stronie Śląskie w latach 2020-2021 wraz z prognozą na 2022 rok. Z analizy danych wynika, że Gmina jest w posiadaniu 120 mieszkań komunalnych oraz 68 mieszkań socjalnych, a na mieszkania oczekują obecnie 43 osoby.

Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Stronie Śląskie z 2021 roku wykazała, że Gmina powinna podejmować działania takie jak:

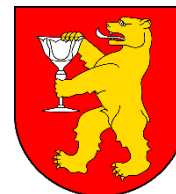
- pomoc w rozszerzeniu aktywności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w organizowaniu różnorodnych form usług na poziomie lokalnym,
- określenie i monitorowanie skali występowania problemów społecznych w Gminie Stronie Śląskie, w szczególności tych, które są powodem korzystania z pomocy społecznej, w związku z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030,
- promowanie „dobrych praktyk” w zakresie stosowania nowoczesnych rozwiązań wspierających gminy w rozwiązywaniu bieżących problemów społecznych,
- zwiększenie środków finansowych w celu większej dostępności pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej do szkoleń, konferencji i seminariów oraz w celu zapobiegania wypaleniu zawodowemu.

W celu zaspokojenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej zauważa się konieczność propagowania świadczenia usług opiekuńczych oraz tworzenia mieszkań chronionych.

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miejski?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						

Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy</i>	1	2	3	4	5

	<i>/ nie mam zdania</i>					
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność Domu Kultury i Biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

---

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

.....

.....

.....

.....

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- jestem mieszkańcem wsi

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni	Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego				
	Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego				
	Wdrożenie zasad sytuowania tablic i urządzeń reklamowych na terenie Gminy				
	Współpraca z właścicielami nieużytkowanych nieruchomości na rzecz ich zagospodarowania				
	Wykształcenie przestrzenno-funkcjonalnego centrum miasta				
	Racjonalizacja wykorzystania przestrzeni				
	Informowanie mieszkańców i ich aktywizacja w zakresie opracowywania dokumentów planistycznych				
	Promowanie wśród inwestorów rozwiązań architektonicznych, typowych dla lokalnych tradycji budowlanych				
1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej	Współpraca międzysamorządowa na rzecz wsparcia budowy drogi S8				
	Wspieranie działań na rzecz reaktywacji linii kolejowej 322				
	Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych i Wojewódzkich na rzecz modernizacji i rozwoju dróg na terenie Gminy,				
	Modernizacja i rozwój sieci dróg gminnych				
	Utworzenie gminnej sieci komunikacji zbiorowej				
	Rozwój elektromobilności				
	Rozwój i modernizacja chodników i dróg dla rowerów				
1.3. Rozwój infrastruktury technicznej	Rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej				
	Poprawa dostępności do sieci Internet najwyższej położonych miejscowości				
	Modernizacja starzejących się elementów infrastruktury technicznej				
1.4. Ochrona lokalnych zasobów środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii				
	Wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne				
	Rozwój energetyki geotermalnej				
	Współpraca z PGW Wody Polskie i Lasami Państwowymi na rzecz poprawy				

	retencji wód opadowych, w szczególności poprzez projekty mikroretencji				
	Współpraca z PGW Wody Polskie w zakresie ochrony przeciwpowodziowej				
	Racjonalne gospodarowanie odpadami w celu zmniejszenia ich wytwarzania i wdrażanie idei gospodarki o obiegu zamkniętym				
	Edukacja ekologiczna mieszkańców				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Wzrost rozpoznawalności Gminy i wzmocnienie jej marki	Opracowanie i wdrożenie strategii promocji Gminy				
	Powołanie zespołu ds. promocji				
	Wzmocnienie rozpoznawalności geograficznej Gminy jako Stronie pod Śnieżnikiem				
	Współpraca na rzecz pozyskania środków na działania promocyjne				
	Udział w krajowych i międzynarodowych targach turystycznych i gospodarczych				
2.2. Pobudzenie aktywności gospodarczej	Wyznaczenie strefy centralnej miasta jako miejsca integracji gospodarczej				
	Wyznaczenie na poziomie planów miejscowych stref specjalizacji aktywności gospodarczej				
	Stworzenie platformy integrującej lokalnych przedsiębiorców				
	Promowanie przedsiębiorczości we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu				
	Stworzenie systemu zachęt do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej				
	Organizacja warsztatów i szkoleń podnoszących kwalifikacje i umożliwiających nabycie nowych umiejętności przez mieszkańców				
	Kształtowanie wizerunku Gminy jako atrakcyjnego miejsca lokalizacji dla działalności świadczącej usługi zdalne i „cyfrowych nomadów”				
	Podniesienie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw poprzez informowanie o możliwych źródłach dofinansowania działalności				
	Nawiązanie współpracy z Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną, w celu większego zaangażowania w program Polska Strefa Inwestycji				

2.3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej	Rozwój infrastruktury turystycznej i zaplecza turystycznego				
	Poszerzenie oferty produktów lokalnych				
	Zwiększenie dostępności produktów lokalnych				
	Wykorzystanie obiektów dawnej huty szkła jako centrum lokalnego, wzmacniającego tożsamość i stanowiącego atrakcję turystyczną				
	Rewitalizacja obiektów zabytkowych na terenie Gminy				
	Opracowanie pakietów turystycznych kierowanych do odbiorców różnych form turystyki (m.in. przyrodnicza, sportowa, kulturowa)				
	Wzmocnienie współpracy transgranicznej z regionami Republiki Czeskiej				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Zwiększenie dostępności do usług medycznych	Utworzenie filii pogotowia ratunkowego z karetką				
	Zwiększenie liczby dostępnych automatycznych defibrylatorów zewnętrznych (AED)				
	Szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród mieszkańców				
	Wspieranie działań profilaktycznych i prozdrowotnych w placówkach oświatowych				
	Włączenie prywatnych zakładów opieki zdrowotnej do wspierania edukacji zdrowotnej				
	Poprawa dostępności lekarzy specjalistów				
	Stworzenie warunków do uruchomienia dziecięcej i młodzieżowej opieki psychologicznej				
	Organizowanie dodatkowych dyżurów lekarzy specjalistów				
3.2. Poprawa warunków edukacji i opieki nad dziećmi	Modernizacja Sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej				
	Modernizacja budynków szkolnych i biblioteki				
	Doposażenie bazy dydaktycznej, w tym utworzenie pracowni językowych				
	Utworzenie świetlicy środowiskowej				
	Wspieranie wolontariatu szkolnego				
	Zwiększenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3				

	Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej				
3.3. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu	Poprawa dostępności i jakości infrastruktury sportowej				
	Utworzenie centrum aktywności dla najmłodszych				
	Organizacja kina letniego przy bibliotece lub parku				
	Poszerzenie oferty kulturalnej we współpracy z podmiotami prywatnymi				
	Działania edukacyjne dla mieszkańców w zakresie aktywnego stylu życia				
3.4. Wsparcie dla seniorów	Stworzenie dziennego domu opieki dla seniorów				
	Wspieranie wolontariatu w zakresie działań kierowanych do seniorów				
	Aktywizacja i integracja międzypokoleniowa				

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, wprowadziła szereg zmian integrujących wymiar społeczno-gospodarczy i przestrzenny w dokumentach strategicznych, również na poziomie lokalnym. Poprzedni dokument strategiczny, Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2013-2022, z uwagi na horyzont czasowy oraz wprowadzone zmiany w związku z ww. ustawą, zdeterminowały konieczność rozpoczęcia prac nad opracowaniem projektu Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas badania ankietowego przeprowadzonego w dniach od 10 maja do 10 lipca 2022 roku.

Zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne nad projektem Strategii. W ramach konsultacji społecznych, interesariusze strategii rozwoju za pomocą formularzy uwag oraz podczas spotkania konsultacyjnego zgłaszać mogli swoje opinie i sugestie poprawek do projektu strategii. Na tej podstawie zostało przygotowane sprawozdanie z przebiegu i wyników Konsultacji, które zostało zamieszczone na stronie internetowej Urzędu.

Następnie zgodnie z art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym projekt Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 został przedłożony Zarządowi Województwa Dolnośląskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030. Zarząd Województwa Dolnośląskiego w wyznaczonym terminie 30 dni nie wydał opinii w zakresie sposobu uwzględnienia w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. W związku z tym, zgodnie art.10f ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym uznaje się, że strategia rozwoju gminy jest spójna ze strategią rozwoju województwa dolnośląskiego 2030.

Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023-2033 stanowi podstawę do zrównoważonego i harmonijnego zarządzania przyszłością Gminy w perspektywie do roku 2033. Stanowi wizję rozwoju i scenariusz działań uwzględniający wszystkie aspekty życia i wyznacza kierunki dla procesów i programów realizowanych w Gminie Stronie Śląskie w kolejnych latach. W związku z tym zasadne jest przyjęcie w/w dokumentu.